

OLUBUNGO

I. Bene Israheli bakûlwa omu bujà bw'e Mîsiri

Okuyôloloka kwa bene Israheli e Mîsiri

¹ Amazîno ga bene Israheli bajâga e Mîsiri bayijâga haguma na Yakôbo, ngasi muguma n'omulala gwâge:

² Rubeni, Simoni, Levi na Yûda,

³ Isakari, Zabuloni na Benyamini,

⁴ Dani na Nefutali, Gadi na Aseri.

⁵ Abo bene Yakôbo bali bantu makumi gali nda, Yozefu yêhe erhi akola abà e Mîsiri.

⁶ Yozefu na bene wâbo boshi kwo n'okwo, n'eryôla iburha lyoshi.

⁷ Bene-Israheli banaciyôloloka, baluga, babà mwandu, bagala, bagandâza, babumba ecihugo.

Okurhindibuka kwa bene-Israheli

⁸ Lêro omwâmi muhyâhya, orhalimanyire Yozefu, anaciyîma omu Mîsiri.

⁹ Anacibwîra abantu bâge, erhi: «Ka murhabwîni oku bene-Israheli baja baluga banazibuha kurhulusha?

¹⁰ Rhubasingire obwenge bushinganîne, lyo baleka okuyôloloka. Erhi ebîrha byankabà, hali amango bakacihira olunda lw'ababisha, na hano babà bamarhulwîsa, bacîrhengeremwo cino cihugo».

¹¹ Okubundi banacibahirakwo abarhambo bakazibakolêsa obukûkuru, mpu lyo babagombya

n'emikolo mizibu. Ntyo kwo bayûbakire Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ebishagala by'embîko, Pitomu na Ramusesi.

¹² Ci oku babalibuza ntyo, erhi kwo nabo bayûshûka banazibuha kulusha: abanya-Mîsiri bakazilama omu cõbà ca bene-Israheli.

¹³ Lêro abanya-Mîsiri bakolêsa bene-Israheli okurhalusire,

¹⁴ babalibuza n'emikolo midârhi: okulabarha ebijondo, okujira amadofali, emikolo y'omu mashwa yoshi, na ngasi yindi mikolo y'okubalibuza.

¹⁵ Omwâmi w'e Mîsiri anacibwîra abakazi bâlikwa bakagibusa abakazi b'Abayahudi, muguma muli bo ye wali Shifra n'owundi ye Puwa, erhi:

¹⁶ «Nka mwabusa abakazi b'Abayahudi, mukâlola bwinjâ, aciri oku ncingo, mwâna muc obusirwe. Akabà mwâna-rhabana, munamuyîrhe; akabà mwâna-nyere, munamuleke alame.»

¹⁷ Ci abo bakazi b'okubusa barhînya Nya-muzinda, barhajiraga oku mwâmi w'e Mîsiri ababwîraga, bakazileka abânarhabana balame.

¹⁸ Lêro mwâmi w'e Mîsiri anacibahamagala, ababwîra, erhi: «Càrhumire mujira ntyo mu-naleka abânarhabana balama?»

¹⁹ Balya bakazi b'okubusa banacibwîra mwâmi Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mpu: «Abakazi b'Abayahudi barhali ak'abakazi banya-Mîsiri; babà bakazi bazibu; embere omukazi w'okubusa abahikeho, erhi mîra baburhaga.»

²⁰ Nnâmahanga arhabâla abo bakazi bâlikwa, nalo olubaga lwajà lwayushûka lwanazibuha.

²¹ Kulya kubà abo bakazi bâlikwa bakagirhînya

Nyakasane, Nyakasane naye abahà iburha.

²² Faraoni mwâmi w'e Mîsiri kwo kurhegeka abantu bâge boshi, erhi: «Ngasi mwâna-rhabana waburhwe, munamulohe erwîshi, ci ngasi mwâna-nyere munaleke alame».

2

Okuburhwa kwa Mûsa

¹ Muntu muguma w'omu bûko bwa Levi anacijà aho, ayanka omunyere w'omu bûko bwa Levi.

² Nyamukazi anacirhòla izîmi, aburha mugala. Erhi abona oku ali mwinjà, ajira myêzi isharhu erhi kufulika amufulika.

³ Lêro erhi acibula oku ankacishub'ikâmufulika, arhòla ecirhimbiri c'enfinjo, acîshîga ebizibwe n'obulembo, acihiramwo olya mwâna, acidek-ereza omu masheke eburhambi bw'olwîshi.

⁴ Mwâli wâbo nyamwâna abêra kuli hitya mpu alole kurhi abà.

⁵ Lêro mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri anaciyandagalira ebwa lwîshi mpu aj'icîshuka, oku abajà-nyere bâge barhambika oku lwîshi. Anacilangîra ecirhimbiri omu masheke, àrhuma omujà-nyere wâge mpu ajicilêrha.

⁶ Anacicifunula, abona omwâna: ali mwâna-rhabana odwîrhe alaka. Obwonjo bwamugwârha, anaciderha, erhi: «Mwâna wa Bayahudi oyu».

⁷ Okubundi mwâliwâbo nyamwâna anacibwîra mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, erhi: «Ka walonza njihamagala omulezi omu bakazi b'Abayahudi akazikuyonkekeza oyu mwâna?»

⁸ Mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri amubwîra, erhi: «Gendaga omulonze.» Olya munyere agendihamagala nnina wa nyamwâna.

⁹ Mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri amubwîra, erhi: «Mpêkera oyu mwâna, ojikamuyonsa, niene nayishikuhêmba.» Olya mukazi anacirhola omwâna, akamuyonsa.

¹⁰ Erhi omwâna akula, amuhêkera mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri. Naye amuyankirira nka mugala; amuyîrika izîno lya «Mûsa», erhi: «Namurhologa omu mîshi.»

Mûsa ayàkira e Madiyani

¹¹ Muli ezo nsiku, Mûsa erhi akolaga mukulu, àkanya mpu agendilamusa bene wâbo, abona kurhi barhindibusire n'emikolo y'obujà. Abona oku Omunya-Mîsiri ashûrha mwene wâbo w'Omuyahudi.

¹² Alola eyi n'eyi, abona ntâye omubwîne, àniga olya Munya-Mîsiri anamufulika omu mushenyi.

¹³ Erhi buca, kandi ashubigenda: ashimâna Bayahudi babirhi badwîrhe balwa. Anacibwîra owalihâlâlîre owâbo, erhi: «Cici oshûhire owinyu?»

¹⁴ Olya mulume amubwîra, erhi: «Ndi wakujiraga murhambo na mucîranuzi wîrhu? K'omanyire mpu nâni wanyîrha nka kulya wayîrhaga olya Munya-Mîsiri?» Mûsa àyôboha, erhi: «Kuziga kulya kwamanyîkîne!»

¹⁵ Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ayumva baderha ogwo mwanzi, ahiga okuyîrha Mûsa. Ci Mûsa abunga, ayâka Faraoni mwâmi w'e Mîsiri; acijîra omu cihugo c'e Madiyani, aburhamala hôfi n'iriba.

¹⁶ Omudâhwa w'e Madiyani ali agwêrhe banyere bâge nda. Banaciyisha balidôma

n'okuyunjuza ebiranga mpu banywese amasò g'ebintu by'íshe.

¹⁷ Abangere banaciyisha, babalibirhakwo. Léro Mûsa anaciyimuka, abarhabâla ananywêsa amasò gâbo.

¹⁸ Erhi bagaluka emw'íshe Reweli, abadôsa, erhi: «Léro càrhumire mubiduha ntya ene?»

¹⁹ Bamushuza, mpu: «Munya-Mísiri muguma warhushugunwire omu maboko g'abangere, ciru ye wanarhudomire ananywêsa amasò!»

²⁰ Anacibwîra abâli, erhi: «Ngahi ali? Carhumaga musiga oyo muntu? Hamagali ye, ayíshe alyè!»

²¹ Mûsa ayêmêra okubêra aha mw'oyo mulume, naye anacimuhà omwâli Sipora.

²² Nyamuhya anaciburha omwâna-rhabana. Mûsa amuyîrika izîno lya Gershomî, erhi: «Bulya ndi mubunga omu cihugo c'ihanga.»

Nyamuzinda ayumva izù lya Bene-Israheli

²³ Erhi nsiku nyinji zigera, omwâmi w'e Mísiri afà. Mwo bulya bujà bwâbo, bene-Israheli balakira Nyamuzinda, babanda endûlù, na kurhenga omu bujà bwâbo, endûlù yâbo yasôkera emwa Nyamuzinda.

²⁴ Nyamuzinda ayumva endûlù yâbo; Nyamuzinda akengêra endagâno yâge bo n'Abrahamu, Izaki na Yakôbo.

²⁵ Nyamuzinda abona bene-Israheli oku balagîrê*; Nyamuzinda abamanyirira.

* 2:25 2, 25 Olole Lub 3, 7; 3, 16; 4, 31.

3

Ishaka lyagulumira lirhanasingônoka

¹ Mûsa ali ayâbwîre obusò bw'ebibuzi by'ishazâla Yetro, mudâhwa w'e Mediyani. Alongôlana ebibuzi kulî-kulî omu irungu, àlinda ahika oku ntondo ya Nyamuzinda e Horebu.

² Malahika wa Nyakasane àmubonekera omu ngulumira y'omuliro yakagigulumira omu karhî k'ishaka. Mûsa alolêreza, abona ishaka lidwîrhe lyagulumira, ci lirhasingônoka.

³ Mûsa aciderheza emurhima, erhi: «Nazunguluka ndole kw'oyu kabazâne: cici cirhumire eri ishaka lirhadwîrhi lyasingônoka?»

⁴ Nyakasane abona oku ayisha azunguluka mpu alole; lêro Nyamuzinda anacimuhamagala omu kâgarhî ka liryâ ishaka, erhi: «Mûsa, Mûsa!» Naye, erhi «Karamé!»

⁵ Aderha, erhi: «Omanyé wankayegêra hano! Hogola enkwêrho zâwe emagulu, bulya hano oyîmanzire hali hantu hatagâtifu.»

⁶ Ashubiderha, erhi: «Nie Nyamuzinda wa sho, Nyamuzinda w'Abrahamu, Nyamuzinda w'Izaki, Nyamuzinda wa Yakôbo.» Mûsa acîhundikira* obusù, bulya ali ayôbohire okulolakwo Nyamuzinda.

* **3:6 3, 6** Abantu ba mîra b'e Israheli bakagiderha oku ntâko omuntu ankalolakwo Nyamuzinda masù oku masù anagalilama. Co carhumaga Mûsa acîbwîka obusù. Omuntu ali munyabyâha na muzamba embere za Nyamuzinda, co cirhumire arhankamulolakwo. Ci kandi, okushimâna Nyakasane eri nshôkano, buli bucire bw'akalamo kahyâhya (Rhulole omu Murh 28, 17; 32, 31; Lub 19, 21; 33, 20; Lev 16, 2; Mib 4, 20; Lush 5, 24-25; Bac 6, 22-23; 13, 22; Ezz 6, 5).

Nyamuzinda àrhuma Mûsa emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri

⁷ Nyakasane anaciderha, erhi: «Kwo binali, nabwîne amalibûko g'olubaga lwâni luli e Mîsiri, nayumvîrhe n'endûlù ludwîrhe lwabanda embere z'abadwîrhe balulibuza. Nêci, manyire malibuko maci lulimwo.

⁸ Co cirhumire nayandagala nti mbalikûze omu maboko g'Abanya-Mîsiri, mbarhenzemwo eci cihugo, mbaheke omu cihugo cinjà na cigali, omu cihugo cihululamwo amarhà n'obûci, omu cihugo cibâmwo Abakanani, Abahititi, Abamoriti, Abaperiziti, Abahiviti n'Abayebusi.

⁹ Na kulya kubà endûlù za bene-Israheli zamp-isirekwo, bulya nabwîne kurhi Abanya-Mîsiri badwîrhe babalibuza.

¹⁰ Yimukaga, ogende; nkurhumîre emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri nti ogendirhenza olubaga lwâni lwa bene-Israheli e Mîsiri.»

¹¹ Mûsa anacibwîra Nyamuzinda, erhi: «Ndigi muntu mucu nâni obwo w'okurhungâna Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, n'okurhenza olubaga lwa bene-Israheli e Mîsiri?»

¹² Amubwîra, erhi: «Ndi haguma nâwe. Alaga n'ecimanyîso oku nie nkurhumire: hano ôbà wamarhenza olubaga e Mîsiri, mwayishibâgira Nyamuzinda enterekêro kuli eyi ntondo».

Nyamuzinda àfulûlira Mûsa Izîno lyâge

¹³ Mûsa anacibwîra Nyamuzinda, erhi: «Nko-laga nacibanda hali bene-Israheli, mbabwîre, nti: “Nyamuzinda wa basho ontumire emunda muli. Bakandosagya, mpu: Izîno lyâge ye ndi?, kurhigi nâbabwîra obwo?”»

¹⁴ Nyamuzinda anacibwîra Mûsa, erhi: «Nie Nyamubâho†.» Amubwîra, erhi: «Oyishibwîra bene-Israheli, erhi: “Nyamubâho ontumire emunda muli.”»

¹⁵ Nyamuzinda àshubibwîra Mûsa, erhi: «Oyishibwîra bene-Israheli ntyâla, erhi: “Nyamubâho, Nyamuzinda wa basho, Nyamuzinda wa Abrahamu, Nyamuzinda wa Izaki, Nyamuzinda wa Yakôbo, antumire emunda muli. Eryo lyo izîno lyâni burhashuba, lyo izîno bakànkengêramwo kurhenga oku iburha kujà oku lindi.”»

Nyamuzinda arhumira bene-Israheli Mûsa

¹⁶ «Ogendishubûza abagula ba bene-Israheli boshi, obabwîre, erhi: “Nyamubâho, Nyamuzinda wa basho, Nyamuzinda wa Abrahamu, Nyamuzinda wa Izaki, Nyamuzinda wa Yakôbo anambonekire, ambwîra”, erhi: “Nahizire okummulîkûza, bulya nabwîne amabî goshi badwîrhe bammujirira e Mîsiri”.

¹⁷ “Co cirhumire nderha, nti: Nammurhenza omu malibuko g’e Mîsiri, mmuyinamulire omu cihugo c’Abakanani, c’Abahititi, c’Abamoriti, c’Abaperiziti, c’Abahiviti, c’Abayebusi, omu cihugo cihululamwo amarhà n’obûci.”»

¹⁸ Bayishiyumva izù lyâwe, oyishigenda obwo, mwe n’abagula ba bene-Israheli, oje

† 3:14 3, 14 Nie Nyamubâho; ehye asher ehye, nie nayishibaoyu nayishiba. Nyamuzinda arhalonza kucimanyisa (Murh 32, 30). Ciru n’amango Nyamuzinda acifululiraga Mûsa, arhahumanulaga izîno «Nienayishibaoyunayishiba», ehye asher ehye, YHWH; ngasi lusiku kukwânîne okumanya n’okuyiga Nyamuzinda ye ndi; bulya ntâye wakamushwêkera omu ntanya zimuli omu irhwe zône

emunda mwâmi w'e Mîsiri ali, mumubwîre, mpu: «Nyakasane, Nyamuzinda w'Abayahudi, anarhubonekire. Bunôla orhulekage, rhugende lugendo lwa nsiku isharhu omu irungu, rhujihêra Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu.

¹⁹ «Ci manyire oku mwâmi w'e Mîsiri arhamuyemerere mwagenda, akabà arhasezîbwi n'okuboko kuzibuzibu».

²⁰ «Nkolaga nalambûla okuboko kwâni, nshûrhe Mîsiri n'ebirhangâzo najira muli ye. Enyuma ly'okwo anamulika mugende».

Irhegeko ly'okunyaga ebirugu by'Abanya-Mîsiri

²¹ «Narhabâla olu lubaga lurhone emwa Abanya-Mîsiri, lyo hano mugenda, mulekigenda maboko mûmu.

²² Ngasi mbuguma ehûne omulungu wayo n'ecigolo ciri omu mwâge ebirugu by'amarhale, eby'amasholo n'emyambalo mubiyambike bagala binyu na bâli binyu. Mutungôle‡ ntyo Abanya-Mîsiri.»

4

Mûsa ahâbwa obuhashe bw'okujira ebirhangâzo

¹ Mûsa ashuza, erhi: «Barhanyêmêre, barhayumve izù lyâni, ci bayishiderha, mpu: Nyakasane arhakubonekîre!»

‡ 3:22 3, 22 Nyamuzinda aliyêmêrire bene-Israheli okutungôla Abanya-Mîsiri, lyo babona oluhembo lw'emikolo bakoziye myâka minji buzira kuhembwa ciru n'ehitya.

² Nyakasane anacimubwîra, erhi: «Cici eco ofumbasire omu nfune?» Naye ashuza, erhi: «Karhi.»

³ Nyakasane amubwîra, erhi: «Kakwêbe oku idaho.» Akakwêba oku idaho: akarhi kahinduka njoka. Mûsa ayâka.

⁴ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Lambûla okuboko, oyigwârhire oku mucira!» Alambûla okuboko, ayigwârha: erya njoka yashubihinduka karhi omu nfune zâge.

⁵ «Lyo bayêmêra oku Nyakasane anakubonekîre, Nyamuzinda wa bîshe, Nyamuzinda wa Abrahamu, Nyamuzinda wa Izaki, Nyamuzinda wa Yakôbo.»

⁶ Nyakasane ashubimubwîra, erhi: «Hira enfune oku nda yâwe» Ahira enfune oku nda anazigalula. Okuboko kwâge kwayunjula lushomyo, kwahinduka kwêru-kwêru nka lubula.

⁷ Nyakasane amubwîra, erhi: «Shubiza okuboko kwâwe oku nda.» Ashubiza okuboko oku nda anakugalula; kwâli kwamashubibà nk'ebindi birumbu by'omubiri gwâge.

⁸ Nyakasane, erhi: «Akabà barhakuyêmîri n'akabà barhayumvîrhîzi izù ly'ecimanyîso cirhanzi, bayêmêra izù ly'ecimanyîso ca kabirhi.

⁹ N'akabà barhayêmîri ebyo bimanyîso bibirhi n'akabà barhayumvîrhîzi izù lyâwe, onarhôle amîshi g'omu Lwîshi, ogashandâze oku idaho; ago mîshi warhîlaga omu Lwîshi gahinduka mukò oku idaho.»

Aroni ajirwa muhugûzi wa Mûsa

¹⁰ Mûsa abwîra Nyakasane, erhi: «Onfè lukogo, Yâgirwa Nyakasane, ntishishongêza binwa nka

naderha, oli kurhenga injo, oli kurhenga lish-injo, ciru na kurhenga aga mango goshi odwîrhe washambâza mwambali wawe, bulya akanwa kâni kabà kazirho n'olulimi lwâni lurhahundûla.»

¹¹ Nyakasane amubwîra, erhi: «Ndi wahâga omuntu akanwa? Ndi odumya omuntu erhi okumujira cihuli, amujire wa kubona erhi muhûrha? K'arhali nie, Nyakasane?

¹² “Kanyagya, ogende, nâbà haguma n'akanwa kawe, nnankakubwiriza ebi okwânîne okuderha.”»

¹³ Mûsa ashuza, erhi: «Onfè lukogo, Yâgirwa Nyakasane, orhume owundi onalonzize!»

¹⁴ Oburhè bwa Nyakasane bwanacibiruka kuli Mûsa, amubwîra, erhi: «“Ka mukulu wawe Aroni w'Omuleviti arhahali? Nyîshi oku yêhe ayishiderha. Ciru y'oyu oyishirikulamusa, na hano akubona, asîma omu murhima gwâge”.

¹⁵ “Oyishimushambâlira, onahire ebyo binwa omu kanwa kâge. Nâni nâbà n'akanwa kawe n'akâge nnamuyigirize ebi mukwânîne okujira”.

¹⁶ “Ye wakazishambâza olubaga ahâli hawe, ye wabà kanwa kawe, nawe obè nka Nyamuzinda wâge”.

¹⁷ “N'aka karhî, okafumbarhe, ko wagendikajiramwo ebirhangâzo”»

Mûsa ashubira omu cihugo c'e Mîsiri

¹⁸ Mûsa anacigenda, ashubira emw'ishazâla Yetro, amubwîra, erhi: «Nkwânîne nshubire emwa bene wîrhu, njilola erhi bacibâmwo omûka.» Yetro ashuza Mûsa, erhi: «Ogende n'omurhûla!»

19 Nyakasane abwîrira Mûsa e Madiyani, erhi: «Kanya, oshubire e Mîsiri, bulya balya boshi bakagilonza okukuyîrha bafîre.»

20 Mûsa arhôla mukâge n'abagala, abashoneza oku cihêsi, ashubira omu cihugo c'e Mîsiri. Kalya karhi ka Nyamuzinda, Mûsa akafumbarha.

21 Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Obu washubira e Mîsiri, obuhashe bwa birya bisômerîne byoshi nakuhâga, obujirire embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, nâni namudundaguza omurhima, arhalike olubaga mpu lugende.

22 “Ojibwîra Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, erhi: Kwo Nyakasane adesire ntya: Israheli yo nfula yâni”;

23 “Nkubwîzire, nti: Lîka mugala wâni ajinkolera, nâwe wamalahira bwamulika! Kwokwo, nâni nkolaga nayîrha enfula yâwe!”»

Okukembûlwa kwa mugala wa Mûsa. Aroni àbugâna Mûsa

24 Erhi bahika omu njira aha bacumbika, Nyakasane amujaho analonza okumuyîrha.

25 Sipora anacirhôla enshangabuye, akembûlamwo omugala, ayanka ecishisha, acigeza oku magulu ga Mûsa, ederha, erhi: «Mukò muguma rhwembi!»

26 Nyakasane anacimuleka. Omu kuderha «mukò muguma rhwembi», bukembûle aderhaga.

27 Nyakasane anacibwîra Aroni, erhi: «Kanya, obugane Mûsa omu irungu.» Agenda, amubugana oku ntondo ya Nyamuzinda, amuhôbera.

²⁸ Mûsa ashambâlira Aroni ebinwa byoshi Nyakasane amubwîraga mpu ajiderha n'ebirhangâzo byoshi amurhegekaga mpu ajijira.

²⁹ Mûsa n'Aroni banacigendishubûza abagula ba bene-Israheli boshi.

³⁰ Aroni ashubiderha birya binwa byoshi Nyakasane abwîraga Mûsa, anajirira ebirhangâzo omu masù g'olubaga.

³¹ Olubaga lwayêmêra. Lwayumva oku Nyakasane anagashanîre bene-Israheli n'oku anabwîne amalibûko gâbo; bafukama, baharâmya.

5

Okubonana kurhanzi na Faraoni mwâmi w'e Mîsiri

¹ Okubundi Mûsa na Aroni bayishibwîra Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mpu: «Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli adesire ntya: Leka olubaga lwâni lugende, lujinjirira olusiku lw'okunkuza omu irungu.»

² Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ashuza, erhi: «Ye ndi oyo Nyakasane, lyo nyumva izù lyâge, kurhume naleka Israheli agenda? Ntishi oyo Nyakasane, ntânaleke bene-Israheli nti bagende!»

³ Baderha, mpu: «Nyamuzinda w'Abayahudi arhubonekire: kukwânîne rhugende lugendo lwa nsiku isharhu omu irungu, rhujirherekêra Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu, lyo alekicihonda kuli rhwe n'ecahira erhi n'engôrho.»

⁴ Omwâmi w'e Mîsiri ababwîra, erhi: «Wâni Mûsa mwe na Aroni, cirhumire mwalonza

okushumika olubaga mpu luleke emikolo? Shubiri omu mikolo yinyu!»

⁵ Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ederha, erhi: «Mwamabona oku olubaga lukola luluzire omu cihugo, b'obu mukolaga mwalonza mpu luleke emikolo!»

Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ayûshûla emikolo ya bene-Israheli

⁶ Olwo lusiku lwonênè, Faraoni mwâmi w'e Mîsiri arhegeka abarhambo n'abimangizi b'emikolo b'olubaga, erhi:

⁷ «Murhacikâgihà olubaga ebyâsi by'okujira amadofali nk'oku mwakâgijira burhanzi. Bagendikalonza ebyâsi bône.

⁸ «Mubasêze okujira amadofali gali nk'aga banayôrha bajira, murhanyihagya bici. Obwôlo bwabagazire, co cinarhumire badwîrhe bayâma, mpu: Rhugendirherekêra Nyamuzinda wîrhu!"

⁹ "Abo bantu basezibwe okukola, lyo balek'ikâlakira ebinwa by'obunywesi!"»

¹⁰ Abarhambo n'abimangizi b'olubaga bahu-luka, bajibwîra olubaga, mpu: «Ntya kwo Faraoni mwâmi w'e Mîsiri adesire: Ntakacimmuhà ebyâsi!

¹¹ "Mujikalonza ebyâsi mwene aha mwankan-abibona! Ci ntâco ciru n'ehitya canyihibwa oku mikolo gwinyu."»

¹² Olubaga lwashandabana omu cihugo c'e Mîsiri mwoshi lwajà lwalonza ebyâsi by'empimbi.

¹³ Abarhambo bakazibarhunika, mpu: «Mukaziyusa emikolo yinyu! Mukâyunjuza ngasi lusiku olugero luhûnyirwe! Nk'oku mwanakâgijira amango mwagwêrhe ebyâsi!»

14 Abimangizi ba muli bene-Israheli, balya bàli barhumirwe n'abarhambo ba Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, bakashurhwa, mpu: «Carhumaga murhayûsa, injo n'ene, ennundo yinyu y'amadofali nk'oku mwakâgijira burhanzi?»

Endûlù y'abimangizi ba muli bene-Israheli

15 Abimangizi ba muli bene-Israheli bagendilakira Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mpu: «Cirhumire wajirira bambali bâwe ntya?»

16 «Bambali bâwe barhacihâbwa ebyâsi, bagalikarhubwîra, mpu: "Mujire amadofali! Bambali bâwe kukolaga kukâshurhwa kwône. Olubaga lwâwe lwo lubî!"»

17 Abashuza, erhi: «Muli bôlo, muli bôlo bwenêne! Co cirhumire mwakaziderha mpu: Rhujirherekêra Nyakasane.

18 "Gendagi bwo na buno mujikola. Ebyâsi murhabihâbwe, ci amadofali munayora mujira go n'ago.»

Emirenge y'olubaga n'omusengero gwa Mûsa

19 Abimangizi ba muli bene-Israheli bayumva bamagangânwa n'okwo babwîragwa, mpu: «Murhanyihyagya oku nnundo y'amadofali. Ngasi lusiku mukâjira erya nnundo enarhegesirwe.»

20 Oku banarhenga aha mwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, bacibirindika kuli Mûsa na Aroni erhi badwîrhe babalinda.

21 Bababwîra, mpu: «Lêro Nyakasane yêne alolage analutwe: Faraoni mwâmi w'e Mîsiri na bambali bâge barhacikalonza barhulolekwo erhi mwe murhuma; yabirage ngôrho mwabafumbisire mpu barhunige.»

22 Mûsa anacishubira emunda Nyakasane ali, aderha, erhi: «Mâshi, Yâgirwa, càrhumire warhindibuza olu lubaga? Bici wacintumiraga?

23 Kurhenga amango najàga emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri nti njimushambâza oku izîno lyâwe, arhangira okurhindibuza olu lubaga, orhanadesire mpu walîkûza olubaga lwâwe ciru n'ehitya!»

6

1 Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Lêro okolaga wabona oku najira Faraoni mwâmi w'e Mîsiri: abalîka bagende hano azidoherwa n'okuboko kudârhi, ciru abalibirhakwo yêne erhi kuboko kudârhi kurhuma!»

Nyamuzinda alaganya Mûsa oku alîkûza bene-Israheli

2 Nyamuzinda ashubiderheza Mûsa, amubwîra, erhi: «Nie Nyamubâho.

3 Nabonekîre Abrahamu, Izaki na Yakôbo nka Nyamuzinda Ogala-byoshi, ci Izîno lyâni lya Nyamubâho ntalimayisagyâbo.

4 Kandi najira endagâno yâni rhwe nabo, oku nabahà ecihugo ca Kanâni, cihugo babungi-ragamwo banabêramwo nka babunga.

5 Lêro nayumvirhage omulenge gwa bene-Israheli, oku badwîrhe balibuzibwa n'Abanya-Mîsiri, nanakengire endagâno yâni.

6 Co cirhumire, obwîre bene-Israheli oku nie Nyamubâho. Nammukûla omu mikolo midârhi y'e Mîsiri, nammulikûza omu bujà bwâbo, nammulikûza n'obuhashe bw'okuboko kwâni n'omu buhane bunene.

7 Nammuyankirira nka lubaga lwâni, nâni mbè Nyamuzinda winyu. Mwamanya oku nie Nyakasane, Nyamuzinda winyu, ommukûzire omu mikolo midârhi y'e Mîsiri.

8 Nammuhisa omu cihugo nacigashaga nti nahà Abrahamu, Izaki na Yakôbo. Nammuhâco kashambala. Nie Nyamubâho!»

9 Mûsa abwîra bene-Israheli ebyo binwa, ci barhayumvagya Mûsa erhi kutwîka omurhima n'obujà budârhi kurhuma.

10 Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi:

11 «Genda Obwîre Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mwâmi w'e Mîsiri, aleke bene-Israheli barhenge omu cihugo câge!»

12 Ci Mûsa aderha ntya embere za Nyakasane, erhi: «Obûla bene-Israheli barhanyumvagya, kurhigi Faraoni mwâmi w'e Mîsiri akabà ye nyumva nie w'akanwa* karhakembûlagwa?»

13 Nyakasane aganîza Mûsa na Aroni, abarhuma emwa bene-Israheli n'emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mwâmi w'e Mîsiri, mpu lyo alîka bene-Israheli barhenge omu cihugo c'e Mîsiri.

Bashakulûza ba Mûsa na Aroni

14 Alaga abakulu b'emilala ya bashakulûza bâbo: Bagala ba Rubeni, nfula ya Israheli: Henoki na Palu, Hezroni na Karmi: obwo bwo bûko bwa Rubeni.

15 Nabo bagala ba Simoni, bo: Yemuweli, Yamini, Obadi, Yakini, Sohari na Saulu, mugala

* 6:12 6, 12 Akanwa karhakembûlagwa: Kwo kuderha: Niono ntabà mpalûsire okuderha, ntishishongêza ebinwa nka naderha, nankazigagamiza.

w'omukazi munya-Kanâni, bwo bûko bwa Simoni obwo.

¹⁶ Alaga amazîno ga bagala ba Levi, nk'oku amâburhwa gâbo ganali: Gershoni, Kehati na Merari. Levi alamire myâka igana na makumi asharhu na nda.

¹⁷ Bagala ba Gershoni bo: Livini na Shimeyi, nk'oku obûko bwâbo bunali.

¹⁸ Bagala ba Kehati bo: Amurami, Yisehari, Hebroni na Uziyeli. Kehati alamire myâka igana na makumi asharhu n'isharhu.

¹⁹ Na bagala ba Merari bo: Mahali na Mushi†. Bwo bûko bwa Levi obwo omu kushimba amâburhwa gâbo.

²⁰ Amurami arhôla omukazi, ayanka nnashenge Yokevedi; amuburhakwo Aroni na Mûsa. Amurami alama myâka igana na makumi asharhu na nda.

²¹ Bagala ba Yisehari bo: Korè, Nefegi na Zikri.

²² Bagala ba Uziyeli bo: Mishaheli, Elisafani na Sitiri.

²³ Aroni ayanka omukazi, ye Luzabeti, mwâli wa Aminadabu, mwâli wâbo Nashoni; amuburhakwo Nadabu, Abihu, Eleyazari na Itamara.

† **6:19 6, 19** Abo bâna ba Merari balimwo Mushi. Co cirhuma rhucîkebwa oku Abashi bali nkomôka ya bene Levi. Obwôhere bw'Abashi oku buhya n'oku nterekéro binji bikashushana. Amahêro kwa Iwîganyo bishushana bwenêne. Amahêro: mizbeah, Gali mabuye magwîke, gali ga kukengêza abantu ebi banywanaga: Murh 31, 51-52; Lub 24, 4; Yoz 24, 26-27. Gàli ga kukengêza abantu nyakwîgendera: Murh 35, 20; 2 Sam 18, 18. Càli cimanyîso c'okuyêrekana aka-Nyamuzinda: Murh 28, 18; Lub 34, 13; Iz 1, 28.29.30; 17, 8; 27, 9; Yer 32, 35; rhulole Les origines bibliques des Bashi kuli: <https://nyabangere.com>

²⁴ Na bagala ba Korè bo: Asiri, Elikana na Abiyasafi. Obwo bwo bûko bwa bene-Korè.

²⁵ Eleyazari, mugala wa Aroni, ayanka omukazi, mwâli wa Putiyeli: omuburhakwo Pinasi. Abo bo bagula b'emilala y'Abaleviti, nk'oku obûko bwâbo bunali.

²⁶ Bo baligi Aroni na Mûsa abo, balya Nyakasane abwîraga, erhi: «Murhenze bene-Israheli omu cihugo c'e Mîsiri, bacigabe nka mirhwe ya balwî.»

²⁷ Bo bajagibwîra Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mwâmi w'e Mîsiri, mpu arhenze bene-Israheli e Mîsiri. Bo Mûsa na Aroni abo.

Nyakasane ashubishambâza Mûsa

²⁸ Olusiku Nyakasane ashambâlaga na Mûsa omu cihugo c'e Mîsiri,

²⁹ amubwîra, erhi: «Nie Nyakasane. Obwîre Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mwâmi w'e Mîsiri, ngasi byoshi nkubwîzire.»

³⁰ Mûsa ashuza Nyakasane, erhi: «Kurhi Faraoni mwâmi w'e Mîsiri akanyumva nie w'akanwa karhakembûlagwa?»

7

¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Kâli nku-jizire nka Nyamuzinda wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri na mwene winyu Aroni ye wabà mulêbi wâwe*.

² “We wakaziderha ngasi byoshi nakurhegeka, na mwene winyu Aroni abwîre Faraoni mwâmi

* 7:1 7, 1 Rhulole omu Lub 4, 16.

w'e Mîsiri aleke Bene-Israheli barhenge omu cihugo câge”.

³ “Ci kwône nadundaguza omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri. Naluza ebimanyîso n'ebirhangâzo omu cihugo c'e Mîsiri”.

⁴ “Ci Faraoni mwâmi w'e Mîsiri arham-muyumve. Nalambûlira okuboko kwâni kuli Mîsiri, emirhwe yâni, lwo lubaga lwâni, bene-Israheli, nyirhenze n'obuhashe e Mîsiri”.

⁵ “Abanya-Mîsiri bamanye obwo oku nie Nyakasane, hano ndambûlira okuboko kwâni oku Mîsiri, nnantenzamwo bene-Israheli”.

⁶ Mûsa na Aroni bajira ntyo; bajira oku Nyakasane anali abarhegesire.

⁷ Mûsa ali agwêrhe myâka makumi gali munâni, na Aroni makumi gali munâni n'isharhu, ago mango bajagiganiza Faraoni mwâmi w'e Mîsiri.

Akarhi kahinduka njoka

⁸ Nyakasane anacibwîra Mûsa na Aroni, erhi:

⁹ «Faraoni mwâmi w'e Mîsiri akammubwîra, erhi: Jiragi ecirhangâzo, onabwîre Aroni, erhi: Rhôla akarhi kêwe, okakwêbe embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, kahinduke njoka!»

¹⁰ Mûsa na Aroni bacibanda aha mwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, bajira nk'oku Nyakasane ali abarhegesire. Aroni akweba akarhi kêge embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri n'embere z'abambali, na kalya karhî kahinduka njoka.

¹¹ Ci oku bwâge, Faraoni mwâmi w'e Mîsiri naye ahamagala abagula n'abashonga bâge, abakurungu b'e Mîsiri bajira nabo okwo n'amakurungu gâbo.

¹² Ngasi muguma akazikweba akarhi kâge, kakazihinduka njoka. Ci akarhi ka Aroni kami-rangusa rhulya rhurhi rhwâbo.

¹³ Ci omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri gwadundagula; arhayumvagya Mûsa na Aroni, nk'oku Nyakasane anaderhaga. Obuhanya burhanzi:

Amîshi gahinduka mukò

¹⁴ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Faraoni mwâmi w'e Mîsiri azinzibîre; alâlîre mpu arhalika olubaga lugende.

¹⁵ “Kanya emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri irhondo bunacànûla, hano ahuluka mpu ajà ebwa lwîshi. Omulindire eburhambi bw'olwîshi. Na kalya karhî kahindikaga njoka, okafumbarhe omu nfune”.

¹⁶ “Obwîre Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, erhi: Nyakasane, Nyamuzinda w'Abayahudi, amb-wiriga mpu nkubwîre, erhi: Leka olubaga lwâni lugende, lujinterekêra omu irungu”». Ci kuhika ene orhayumvagya.

¹⁷ Ntya kwo Nyakasane adesire: «Eci co wamanyirakwo oku nie Nyakasane: Nkolaga nashurha amîshi g'olwîshi n'aka karhî nfumbasire omu nfune, gahinduke mukò.

¹⁸ “Enfî z'omu lwîshi zafa, olwîshi lwakazibaya n'Abanyamîsiri bayabirwa okunywa amîshi g'omu lwîshi.”»

¹⁹ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Bwîra Aroni, erhi: Rhôla akarhi kâwe, olambûlire okuboko oku mîshi g'omu Mîsiri, oku nyîshi zamwo, oku mibunda yamwo, oku biyanja byamwo, ngasi hoshi hanabà amîshi, gahinduke mukò! Omukò

gubè omu cihugo coshi c'e Mîsiri, omu rhubehe rhwemirhi n'omu rhubehe rhw'amabuye!»

²⁰ Mûsa na Aroni banacijira nk'oku Nyakasane anabarhegekaga. Aroni alengeza akarhi, akarhimba oku mîshi g'omu lwîshi embere z'amasù ga Faraoni mwâmi w'e Mîsiri n'embere z'amasù g'abambali. Amîshi g'omu lwîshi goshi gahinduka mukò.

²¹ Enfî z'omu lwîshi zoshi zafà, olwîshi lwakazibaya kuhika Abanya- Mîsiri bayabirwa n'okunywa amîshi ga mw'olwo lwîshi. Ecihugo c'e Mîsiri coshi cayunjula mukò.

²² Ci abakurungu b'e Mîsiri nabo bajira ntyo n'amakurungu gâbo. Omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri gwadundagula, arhayumvagya Mûsa na Aroni, nka kulya Nyakasane anaderhaga.

²³ Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ahindamuka, acîshubirira emwâge buzira kutwa ihuzihuzi kw'ebyo byoshi.

²⁴ Abanya-Mîsiri boshi bakazijà bahumba eburhambi bw'olwîshi mpu babone amîshi banywe, bulya barhankacihashirinywa amîshi g'omu lwîshi.

²⁵ Nsiku nda zoshi zagera kurhenga ago mango Nyakasane ahânaga olwîshi.

Obuhanya bwa kabirhi: Ebikere

²⁶ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Ojè aha mwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, omubwîre, erhi: Ntya kwo Nyakasane adesire: Leka olubaga lwâni lugende, luj'inkolera.

27 “Okalahira mpu lurhagenda, nahana ecihugo câwe coshi n’obuhanya bw’ebikere”.

28 “Olwîshi lwayunjulira bikere, byarherema, bisheshere omu mwâwe, bije omu nyumpa olala, oku ncingo yâwe, omu nyumpa za bambali bâwe, omu mw’olubaga lwâwe, omu matanuru gâwe, omu nyîna zâwe”.

29 “Ebyo bikere byakâkucanukirakwo wêne, oku lubaga lwâwe na kuli bambali bâwe.”»

8

1 Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Bwîra Aroni, erhi: Lambûlira okuboko na kalya karhî kêwe oku nyîshi, oku mibunda n’oku biyanja, oyinamulire ebikere omu cihugo c’e Mîsiri.»

2 Aroni àlambûlira okuboko oku mîshi goshi g’e Mîsiri: ebikere byayulubuka, byarherema, byâfûnika ecihugo c’e Mîsiri.

3 Ci abakurungu nabo bajira ntyo n’amakurungu gâbo: bayûlubulira ebikere omu cihugo c’e Mîsiri.

4 Faraoni mwâmi w’e Mîsiri anacihamagala Mûsa na Aroni, aderha, erhi: «Mushenge Nyakasane anyegûlekwo ebi bikere n’oku lubaga lwâni, lyo ndeka olubaga luj’ihêra Nyakasane.»

5 Mûsa abwîra Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, erhi: «Ombwîre mangaci go na nêne nagend’ikusengerera, omu nyumpa zâwe, bisigale omu lwîshi mwône.»

6 Aderha, erhi: «Irhondo.» Mûsa àmushubiza, erhi: «Najira nk’okwo onadesire: Lyo omanyà oku ntà wundi oli aka Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu,

⁷ ebikere byacyiegûla kuli we, oku nyumpa yâwe, kuli bambali bâwe n'oku lubaga lwâwe, birhasigale omurhali omu lwîshi mwône.»

⁸ Mûsa na Aroni banacirhenga ahamwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri. Mûsa àj'isengera Nyakasane kuli ebyo bikere àlibuzagya mwo Faraoni mwâmi w'e Mîsiri.

⁹ Nyakasane ayumvîrhiza omusengero gwa Mûsa. Ebikere byâli omu nyumpa, ebyâli omu ngo n'omu mashwa byâfâ, byahirigirha.

¹⁰ Bàbilundika birundo-birundo, ecihugo coshi cayunjula kabayo.

¹¹ Faraoni mwâmi w'e Mîsiri erhi abona amàbà nk'aluhûka, ashub'izinzibala, àrhaciyumvagya Mûsa na Aroni, nk'oku Nyakasane anaderhaga.

Obuhanya bwa kasharhu: Emihusha

¹² Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Obwîre Aroni, erhi: Lambûla akarhi kêwe, oshûrhe akatulo k'oku idaho, kahinduke mihusha omu cihugo c'e Mîsiri mwoshi.»

¹³ Bàkujira, Aroni alambûla akarhi kêge, akarhimba omu katulo k'oku idaho. Emihusha yalumîra oku bantu n'oku bîntu. Akatulo koshi k'oku idaho kahinduka mihusha omu cihugo coshi c'e Mîsiri.

¹⁴ Abakurungu banacirhangula nabo n'amakurungu gâbo mpu bahiva eyo mihusha, ci bayabirwa. Emihusha yayunjula oku bantu n'oku bîntu.

¹⁵ Balya bakurungu bàbwîra Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, mpu: «Gwamabà munwe gwa Nyamuzinda ogu». Ci omurhima gwa Faraoni mwâmi

w'e Mîsiri gwadundaguza. Arhayumvagya Mûsa na Aroni nka kulya Nyakasane anaderhaga.

Obuhanya bwa kani: Ebibugu

¹⁶ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Ozûke sêzi sêzi, ocibande embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, hano akola mpu ajâ ebwa lwîshi. Omubwîre, erhi: Ntya kwo Nyakasane adesire: Leka olubaga lwâni lugende, luj'inkolera.»

¹⁷ «Akabâ orhalesiri olubaga lwâni lugende, narhuma emihusha kuli we, kuli bambali bâwe, oku lubaga lwâwe n'omu nyumpa zâwe. Enyumpa z'Abanya-Mîsiri zoshi zâyunjula bibugu, ciru n'obudaka bayubakakwo.

¹⁸ “Olwo lusiku najirira ecihugo ca Gosheni kundi kundi, era munda olubaga lwâni luyûbaka; eyo munda yône erhâbe mihusha, lyo omanyâ oku nie Nyakasane, mbâ omu karhî k'ecihugo”.

¹⁹ “Naberûla olubaga lwâni n'olwâwe. Eco cimanyîso irhondo câbâ.”»

²⁰ Nyakasane anacijira ntyo. Ehitù hy'ebibungu hyanacija omu nyumpa ya Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, n'omu nyumpa z'abambali n'omu cihugo coshi; ecihugo coshi cayunjula bibungu.

²¹ Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ahamagala Mûsa na Aroni, ababwîra, erhi: «Gendi, muhêrere Nyamuzinda winyu muno cihugo.»

²² Mûsa àmushuza, erhi: «Kurhakwânîni okujira ntyo, bulya ebi rhurherekêra Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu, Abanya-Mîsiri barhabikwirirwa. Kurhigi rhwankabijirira omu masù gâbo babule kurhubanda amabuye?

23 “Ha lugendo lwa nsiku isharhu omu irungu ho rhulonzize okuj’irherekêrera Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu, nk’oku ankanarhubwîra.”»

24 Faraoni mwâmi w’e Mîsiri ashuza, erhi: «Nammuleka, mugende munarherekêrere Nyakasane, Nyamuzinda winyu omu irungu. Kwônene murhajaga kuli: Munsengerere nâni.»

25 Mûsa aderha, erhi: «Kwokwo, nkolaga narhenga hano mwâwe, nj’ishenga Nyakasane, n’irhondo lyonêne ebibugu byarhenga kuli Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, kuli bambali bâge n’oku lubaga lwâge. Ci kwône lêro Faraoni mwâmi w’e Mîsiri aleke okurhurheba mpu kandi arhâleka olubaga lugend’irherekêra Nyakasane.»

26 Mûsa àrhenga aha mwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, àj’ishenga Nyakasane.

27 Nyakasane ayumvîrhiza omusengero gwa Mûsa. Ebibugu byàrhengakwo Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, oku bambali n’oku lubaga lwâge. Harhasigalaga ciru n’eciguma.

28 Ci kwône kandi obwo, Faraoni mwâmi w’e Mîsiri azînzibala, arhalekaga olubaga mpu lugende.

9

Obuhanya bwa karhanu: Mulyamo àja omu bîntu

1 Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Genda, oje emwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, omubwîre, erhi: Ntya kwo adesire Nyakasane, Nyamuzinda w’Abayahudi: Leka olubaga lwâni lugende, luj’inkolera.

2 “Okashub'ilahira mpu orhalulîka, okashub'iluhanza”,

3 “okuboko kwa Nyakasane kwarhinda oku masô gali omu mashwa gâwe, oku biterusi, oku bihêsi, oku ngamiya, oku nkâfu n'ebibuzi: àbà mulyamo mukali bwenêne”.

4 “Nyakasane àhira olubibi omu masô ga bene-Israheli n'ag'Abanya-Mîsiri. Ntà cintu càfà omu masô ga bene-Israheli.”»

5 Nyakasane anacitwa amango, erhi: «Irhondo Nyakasane akola ebyo omu cihugo.»

6 N'erhi buca, Nyakasane, akola ako kanwa: amasò g'Abanya-Mîsiri goshi gafa, ci omu masô ga bene-Israheli, ntà cintu ciru n'eciguma càfire.

7 Faraoni mwâmi w'e Mîsiri arhuma abajidôsa: «Ntà cintu ciru n'eciguma càfire omu masô ga bene-Israheli.» Ci kurharhumaga omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri gurhadundagula; arhalekaga olubaga mpu lugende.

Obuhanya bwa kali ndarhu: Amahurhe

8 Nyakasane abwîra Mûsa na Aroni, erhi: «Murhôle bifune bibiri bya muyeye gw'omu itanuru. Mûsa ayish'iguyehûlira e malunga omu masô ga Faraoni mwâmi w'e Mîsiri.

9 Hano akatulo kagwo kashandâla omu Mîsiri mwoshi, kanaja kameza emibuha eri nka mahurhe oku bantu n'oku bintu by'omu Mîsiri mwoshi.»

10 Bàrhôla omuyeye gw'omu itanuru, bàguyimangana embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri. Mûsa àgukwêba e malunga, gwâja

gwameza emibuha y'amahurhe oku bantu n'oku bintu.

¹¹ Abakurungu bayabirwa okubêra embere za Mûsa erhi ago mahurhe garhuma, bulya abakurungu n'Abanya-Mîsiri boshi bàli bayunjwîre mahurhe.

¹² Ci Nyakasane àdundaguza omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, arhayumvagya Mûsa na Aroni nk'oku Nyakasane anali abwîzire Mûsa.

Obuhanya bwa kali nda: Olubula

¹³ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Ozûke mucêracêra, ocibande embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri. Omubwîre, erhi: Ntya kwo Nyakasane, Nyamuzinda w'Abayahudi adesire: "Lîka olubaga lwâni lugende, luj'inkolera."»

¹⁴ Bulya lêro nkola narhuma amahanya gâni goshi kuli we, kuli bambali bâwe n'oku lubaga lwâwe lyo omanyanya oku ntâye oli akâni omu igulu lyoshi.

¹⁵ Ncilekêrerage okuboko kwâni, singa nakuyisire n'ecâhirà we n'olubaga lwâwe, wali wahirigirha omu igulu.

¹⁶ Ci alaga ecârumire nakuleka: nti nkuyêreke obuhashe bwâni lyo bamanyîsa izîno lyâni omu igulu lyoshi.

¹⁷ Woyo ocidwîrhe wahanza olubaga lwâni mpu lurhagendaga.

¹⁸ Irhondo nka gano mango gonênè naniesa olubula, ludârhi bwenêne, lulya lurhasâg'ibonekana omu Mîsiri kurhenga olusiku àyûbakagwa kuhika buno.

19 Okanyagye, orhume abaj'iyegemya amasò gâwe na ngasi hyâwe byoshi hiri ebulambo. Ngasi muntu na ngasi cintu biri ebulambo barhayegamizi n'okubihira omu nyumpa, olubula lwabikomanga bife.

20 Muli bambali ba Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, ngasi warhînyire akanwa ka Nyakasane, âyegamya bambali bâge n'amasò;

21 ci orhâshibiraga akanwa ka Nyakasane, âlekera abambali n'amasò gâge ebulambo.

22 Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Lambûlira okuboko kwâwe emalunga olubula lunie omu cihugo c'e Mîsiri mwoshi, oku bantu n'oku bintu, na kuli ngasi hyasi hyoshi hy'omu cihugo c'e Mîsiri.»

23 Mûsa âlambûlira akarhi kâge emalunga; Nyakasane alulumbikanyayo emikungulo n'olubula; emilazô yacibanda oku idaho, na Nyakasane aniesa olubula omu cihugo c'e Mîsiri.

24 Olubula, emilazô eyunjwîre lubula: byàbà bidârhi bwenêne kulya ecihugo c'e Mîsiri cirhâlisag'ibona bundi kurhenga ciri ishanja.

25 Omwo cihugo c'e Mîsiri mwoshi, olubula lwajonjaga ngasi byânali embuga, abantu n'ebintu; olubula lwajonjaga ngasi hyasi hy'erubala, lwavunanga n'emirhi y'erubala yoshi.

26 Cihugo ca Gosheni cône olubula lurhahumagakwo, emunda bene-Israheli bâyubakaga.

27 Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ahamagala Mûsa na Aroni, ababwîra, erhi: «Lêro, nabwinage oku nabîhire; Nyakasane ye mushinganyanya, nie mubî rhwe n'olubaga lwâni.

28 “Mushenge Nyakasane ayimanze emilazô n’olubula: Nammulîka mugende, murhâcilegerere kasanzi kanene.”»

29 Mûsa âmushuza, erhi: «Hano nantenga muno lugo, nagend’iynamulira amaboko gâni emunda Nyakasane ali: emilazô yahuba, n’olubula lurhâcinie, lyo omanyâ oku igulu lyoshi liri lya Nyakasane.

30 “Ci wêhe mwe na bambali bâwe, mmu-manyire oku murhacirhînya Nyakasane Nyamuzinda.”»

31 Ecitâni n’engano byâtuntumalika, bulya engano yali ekola egwêrhe emihuli, n’ecitâni erhi cayâsa.

32 Engano ejira emigati n’amahemba, byôhe birhatuntumalikaga, bulya birhamera duba.

33 Mûsa arhenga aha mwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri n’omu lugo, àynamulira amaboko gâge emunda Nyakasane ali; emilazô n’olubula byahumba, enkuba erhâcidubukiraga oku idaho.

34 Erhi Faraoni mwâmi w’e Mîsiri abona oku enkuba, olubula n’emilazô byahumbire, ashub’ibîha, ye bo n’abambali bâzinzibala.

35 Omurhima gwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri gwazibuha nk’ibuye, arhâlikaga bene-Israheli, nk’oku Nyakasane anali abwîzire Mûsa.

10

Obuhanya bwa kali munâni: enzige

1 Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Genda, ojè emwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, bulya nie nazînzibazize omurhima gwâge n’ogwa bambali

bâge, lyo nyukîriza ebirhangâzo byâni ekarhî kâbo,

² lyo oyîsh'ikuganîrira mugala wâwe na mwin-jikulu wâwe na kurhi nalibuzagya Abanya-Mîsiri na kurhi najiraga ebirhangâzo byâni emwâbo. Ntyo mwanamanya oku niene nie Nyakasane.»

³ Mûsa na Aroni banacijà aha mwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, bàmbwîra, mpu: «Ntya kwo Nyakasane, Nyamuzinda w'Abayahudi adesire: Kuhika mangaci walahira okucîrhohya embere zâni? Lîka olubaga lwâni lugende, luj'inkolera.

⁴ «Okalahira mpu orhalika olubaga lwâni lugende, irhondo lyonêne narhuma enzige omu cihugo câwe».

⁵ «Zabwika ecihugo coshi ciru cirhâcibonekaga. Zâlya ngasi hyoshi hyârhlubusire, ngasi ebi olubula lwakulekire, zâlya emirhi emera omu mashwa gâwe yoshi».

⁶ «Zabumba enyumpa zâwe, n'enyumpa za bambali bâwe boshi, n'enyumpa z'Abanya-Mîsiri boshi: okwo basho barhakubonaga ciru na bashakulûza binyu kurhenga bali hano igulu kuhika olw'ene.» Mûsa ahindamuka, arhenga aha mwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri.

⁷ Abarhumisi ba Faraoni mwâmi w'e Mîsiri bàmbwîra, mpu: «Kuhika mangaci oyu muntu ayôrha ali karhegè kuli rhwe? Lîka abà bantu, bagende, baj'ikolera Nyakasane, Nyamuzinda wâbo. K'orhacimanya oku Mîsiri akola ahwire?»

⁸ Bashub'igalula Mûsa na Aroni emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, ababwîra, erhi: «Gendagi. Muj'ikolera Nyakasane, Nyamuzinda winyu. Ci kwône, ndi wagenda?»

⁹ Mûsa ashuza, erhi: «Rhwagenda haguma n'abâna bîrhu n'abashosi bîrhu, rhwagenda haguma na bagala bîrhu na bali bîrhu, ebibuzi-bîrhu n'enkafu zîrhu. Bulya kuli rhwe luli lusiku lukulu lw'okukuza Nyakasane.»

¹⁰ Ababwîra, erhi: «Nyakasane abè haguma ninyu mukabona namuleka mwagenda n'abâna binyu: mubwîne oku bubî obu mwalonza.

¹¹ Arhali ntyo kwo byabà: gendi, mwe balume*, muj'ikolera Nyakasane, bulya ntyo kwo mwalonza.» Banacibalibirhakwo mpu barhenge aha mwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri.

¹² Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Lambûlira okuboko oku cihugo c'e Mîsiri, ohamagale enzige: ziyerêre enyanya ly'ecihugo ca Mîsiri: zirye ngasi hyasi hy'omu cihugo, ngasi hyoshi olubula lwasizire.»

¹³ Mûsa ashonga ecihugo c'e Mîsiri akarhi kâge. Nyamuzinda azûsa empûsi ebuzûka-zûba oku cihugo c'e Mîsiri yalegerera yanalala yahûsa. Erhi buca sêzi bashanga empûsi y'ebuzûka-zûba yagwisize enzige.

¹⁴ Enzige zalumîra omu cihugo c'e Mîsiri coshi, zâgwa nyinjinyinji omu cihugo c'e Mîsiri coshi. Ntâ mango enzige nyinganaho zalisagigwa bundi na ntâ mango eziri nk'ezo zacigwîre.

¹⁵ Zashandâla ecihugo coshi, zayôna ecihugo coshi. Zalya ngasi hyasi hyâlî omu cihugo na ngasi ilehe olubula lwasigaga: ntâ hyasi hyasigîre

* **10:11 10, 11** Mwâmi Faraoni mwâmi w'e Mîsiri àl'ilonzize alîke abalume bône baj'irherekêra Nyakasane. Ci arhalonzagya bagende na bakâbo n'abâna bâbo, mpu lyo abo balume bashub'iyish'igaluka. Alilonzize bacîbêre bajâ bâge lwoshi.

oku mirhi erhi omu mashwa omu cihugo ca Mîsiri coshi.

¹⁶ Faraoni mwâmi w'e Mîsiri burharhindira, ahamagala Mûsa na Aroni ababwîra erhi: «Nabîhire Nyakasane Nyamuzinda winyu na ninyu mwene.

¹⁷ Ombabalirage ecâha câni we kasinga buno lyône, munansengerere emwa Nyakasane Nyamuzinda winyu ankulekwo obûla buhanya budârhi».

¹⁸ Mûsa arhenga emwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri anashenga Nyamuzinda.

¹⁹ Nyamuzinda ahindula erya mpûsi yabà y'ebuzika-zûba, mpûsi nyinji-nyinji, yazurundukana enzige yanazihêka ebwa Nyanja Ndukula. Harhasigalaga ciru n'oluzige luguma omu cihugo ca Mîsiri coshi.

²⁰ Nyamuzinda âdundaguza omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, arhalekaga bene-Israheli bagenda.

Obuhanya bwa kalimwenda: Endunduli

²¹ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Lambûlira okuboko kwâwe omu malunga na ntyo omwizimya gw'okunali guhundikire ecihugo ca Mîsiri».

²² Mûsa anacilambûlira okuboko kwâge enyanya, hanacizûka endunduli y'omwizimya, yahundikira ecihugo ca Mîsiri nsiku isharhu zoshi.

²³ Ntâ muntu wacikazâgibona owâbo na ntâye wacirhenzire ah'àli ezo nsiku isharhu zoshi. Cikwône Bene-Israheli bôhe erhi bagwêrhe obulangashane aha mwabâbwe.

24 Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ahamagala Mûsa, amubwîra, erhi: «Mugendirherekêra Nyamubâho cikwône ebishwêkwa bisungunu n'ebinene byoshi birharhengaga hano. Cikwoki mwanagenda baguma na bakinywi n'abâna binyu.»

25 Mûsa ashuza, erhi: «Wêne orhuhâge ebi rhwajjiriramwo Nyakasane Nyamuzinda wîrhu enterekêro nsingônola.

26 Ciru rhwakahêka n'amasò gîrhu, ntà cishwêkwa ciru n'eciguma casigala, bulya byo rhwajirhòlamwo ebi rhwarherekêra Nyakasane Nyamuzinda wîrhu; hano rhuhika eyo munda rhwêne buzira byo, rhurhankayîsh'irherekêra Nyakasane.»

27 Cikwône Nyamuzinda azinzibaza omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri: arhabalîkuzagya mpu bagende.

28 Faraoni mwâmi w'e Mîsiri anacibwîra Mûsa, erhi: «Rhenga aho jonacilange! Ntacikubonaga omu masù gâni n'olusiku washub'icîshomya mpu wacîyêrekana omu masù gâni, onafe.»

29 Mûsa aderha, erhi: «Wakudesire, ntakacicîshomya nti nacîyêrekana omu masù gâwe.»

11

Omulâli gw'obuhanya bwa kali ikumi: Oku-nigwa kw'emurhwe-lubere

1 Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Nkolaga narhumira Faraoni mwâmi w'e Mîsiri na

Mîsiri obuhanya buzinda. Enyuma ly'aho, am-muleka mugende na ciru kwâbà kulibirha am-mulibirhakwo.

² Obwirage olubaga lujw lwahûna: ngasi mulume ahûne omulungu wâge na ngasi mukazi ahûne omulungu-kazi wâge, ebirugu by'amarhale n'ebya amasholo.»

³ Nyakasane arhabâla olubaga okurhona emwa Abanya-Mîsiri. Na kulusha, Mûsa yêne ali muntu mukulu bwenêne omu cihugo c'e Mîsiri, omu masù ga bambali ba Faraoni mwâmi w'e Mîsiri n'omu masù g'olubaga.

⁴ Mûsa anaciderha, erhi: «Ntya kwo Nyakasane adesire: Aha karhî k'obudufu, natwikanya omu Mîsiri,

⁵ “ngasi lubere lw'omu Mîsiri lwâfà, kurhangirira oku nfula ya Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, olya wayîsh'iyîma oku ntebe yâge y'obwâmi, kuhika oku lubere lw'omujà-kazi ôbà enyuma z'olwanjikwa na kuhika oku lubere lwa ngasi cintu”.

⁶ “Endûlù zâbà omu cihugo c'e Mîsiri mwoshi, zirya zirhasâg'iyumvikanamwo ciru n'eliguma, zirhakanac'iyumvikanamwo bundi”.

⁷ “Ci emwa Bene-Israheli boshi, ciru n'akabwa ntâko kamokera abantu erhi ebintu, lyo mu-manyanya oku Nyakasane abà aberwîre Mîsiri na Israheli”.

⁸ “Okuhandi, abà bambali bâwe boshi bayandagalîre emunda ndi, bananfukamire, mpu: Gendaga mâshi, mwe n'olubaga lukukulikîre. Okuhandi nanagenda obwo.”»

⁹ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Faraoni

mwâmi w'e Mîsiri arhakuyumve mpu lyo ebirhangâzo byâni biluga omu Mîsiri.»

¹⁰ Ebyo birhangâzo byoshi Mûsa na Aroni bâli bajirîre embere za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, ci Nyakasane âdundaguza omurhima gwa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, ârhazigaga mpu bene-Israheli barhenge omu cihugo câge.

12

Olusiku lukulu lwa Basâka

¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa na Aroni omu cihugo c'e Mîsiri, erhi:

² «Kuli mwe, ogu mwêzi gwo gwabâ murhanzi gw'emyêzi yoshi, gwo gwabâ murhanzi gw'omwâka.

³ “Muhamagale Bene-Israheli boshi, mubabwîre, mpu: Omu nsiku ikumi za guno mwêzi, ngasi baguma omu nyumpa barhôle omwâna-buzi”.

⁴ “Abankabona bali banyi omu nyumpa b'okuyusa omwâna-buzi, bamulye haguma n'abalungu babali hôfi, nka kulya abantu banali. Mucîshoge oyo mwâna-buzi omu lugero lwa ngasi muguma lw'okulya”.

⁵ “Abè mwâna-buzi orhalikwo izâbyo, ciganda-buzi ca mwâka muguma. Murhôle omu bâna-buzi erhi omu bâna-hene”.

⁶ “Mumubike kuhika olusiku lwa kali ikumi na kani lwa guno mwêzi. Bene-Israheli boshi bayishimubâga aha karhî k'ebijingo byombi”.

⁷ “Bayish'iyanka oku mukò gwâge: bahembe ebizimbêro byombi n'omulungulungu gw'enyumpa bâlîramwo”.

8 “Mw’obwo budufu balya enyama yâge. Bayirya nyôce, haguma n’emigati erhalimwo lwango n’enshogo ndulu”.

9 “Ntâco mumulyagekwo cibishi erhi ciyende, ci biyôce byône, haguma n’irhwe n’amagulu n’eby’omu nda”.

10 “Ntâco musizagyakwo kuhika sêzi; erhi han-kabà ebisigîre sêzi munabidûlike muliro”.

11 “Mumulye ntya: mushwêkere omukaba omu cibunu, muhire enkwêrho emagulu, munafum-barhe akarhi omu nfune. Mumulye bulibirhà. Oyo ye Basâka wa Nyakasane”.

12 “Mw’obwo budufu nâgera omu cihugo c’e Mîsiri, njè nanigûza ngasi lubere lw’omu Mîsiri, lubè lwa muntu erhi lwa cintu. Nafendûla banyamuzinda b’obwîhambe b’omu Mîsiri boshi. Nie Nyakasane”.

13 “Omukò gwabà cimanyîso c’enyumpa mulimwo: nayîsh’ibona omukò, mmurhalukire, n’obuhanya burhâmujekwo hano nkola nâshûrha ecihugo c’e Mîsiri”.

14 “Olwo lusiku mulujire lwa kukengêrwa, lubè lusiku lukulu lwa Nyakasane. Kurhenga oku iburha kuhika oku lindi, mulujire lubè luzira lw’ensiku n’amango.”»

Olusiku lukulu lw’emigati erhalimwo olwango

15 «“Mushinge nsiku nda zoshi mwalya emigati

erhalimwo lwango*. Kurhangirira oku lusiku lurhanzi, murhenze ngasi lwango omu nyumpa zinyu. Ngasi yêshi wanalye omugati gulimwo olwango kurhenga oku lusiku lurhanzi kuhika oku lwa kali nda, oyo akagwe muli Bene-Israheli”.

16 “Omu lusiku lurhanzi, mukâjira endêko ntagatifu. Omu lusiku lwa kali nda, kwo na kuguma. Mw’ezo nsiku ntâye wahumaga akabishi, ci mukâkola ebi mwâlya byône”.

17 “Mukâjira bwinjâ olusiku lukulu lw’emigati erhalimwo olwango, bulya mw’olwo lusiku, lwo narhenzagyamwo emirhwe yinyu omu cihugo c’e Mîsiri. Mukâjira olwo lusiku kurhenga oku iburha kuhika oku lindi, liri irhegeko ly’ensiku n’amango”.

18 “Omu mwêzi murhanzi, bijingo, mukaz’irya emigati erhalimwo lwango kuhika bijingo by’olusiku lwa kali makumi abiri na luguma lw’omwêzi”.

19 “Nsiku nda zoshi olwango lurhabonekanaga omu nyumpa zinyu. Na ngasi yêshi wankalya omugati gulimwo olwango, abè cigolo erhi muburhwa w’omu cihugo, oyo anakagwe omu mulungano gwa Bene-Israheli”.

20 “Murhahîraga mukalya akantu kalimwo ol-

* 12:15 12, 15 Ngasi mwâka hali olusiku lukulu lw’emigati erhalimwo olwango. Olwo lusiku lwarhondêraga oku lusiku lukulu lw’omu Cihugo. Lwakazâg’ibâ ngasi mango gw’okurhondêra okusârûla engano (Lush 16, 9). Ago mango, banalya omugati gw’engano yacisârûlwa, mpyâhya, erhalimwo olwango, kwo kuderha oku ogwo mugati gurhankagushwamwo emburho yasârûlagwa mîra. Buzinda ogwo mugati gwahinduka kakengêzo ka Basâka balyaga e Mîsiri bwake bwake, barhalindaga omugati gwabumbugurha

wango.”»

Amarhegeko g'Ishêga lya Basâka

²¹ Mûsa anacihamagala abagula b'Israheli boshi, ababwîra, erhi: «“Mujè omu bintu binyu, murhôlele emilala yinyu omwâna-buzi, mubâgire Basâka”.

²² “Muyîsh'irhôla ebikângûlo† by'ebyâsi, mubivûmvueze omu mukò guli omu mbêhe, mushahulize oku mulungulungu n'oku bizimbêro byombi, na ntâye watwâga olusò lw'enyumpa yâge kuhika sêzi”.

²³ “Nyakasane àrhulukâna omu Mîsiri, àja anigûza, âyîsh'ibona omukò oku mulungulungu n'oku bizimbêro byombi. Obwo, Nyakasane âgera aha mwinyu arhanazige Kaheza ajà omu nyumpa zinyu mpu ayîrhe”.

²⁴ “Okwo kwoshi mukubîkirire: liri irhegeko kuli mwe n'oku bâna binyu ensiku zoshi”.

²⁵ “Amango mwâhike omu cihugo Nyakasane âmmuhà nk'oku anaderhaga, munakengêre eco cijiro”.

²⁶ “Amango abâna binyu bâmudôsa”, mpu: “Co cijiro cici eci mukâjira?”

²⁷ “Munabashuze”, erhi: “Eri nterekêro ya Basâka, ya Nyakasane, ye wacizagya enyumpa za bene-Israheli e Mîsiri, amango àmalîraga Mîsiri

† 12:22 12, 22 Ogwo murhi gw'ebikângûlo guderhwa Hisopo: guli murhi guhumula gusogorosire, gujira obwâso bw'akaniki erhi budukula. -Aha guli, guruhajira cishakashaka côfôfi, ci guna-hash'imera oku lukûta lwa mîra (1 Bâm 5, 13). -Bakâg'igukolêsa omu mango g'okukangûla (Mib 19, 6; Lul 51, 9; Hbr 9, 19).

anafungira enyumpa zîrhu.”» Olubaga lwa-fukama, lwaharâmya.

²⁸ Bene-Israheli bàgenda, bajira nk’oku Nyakasane àrhegekaga Mûsa na Aroni; ntyo kwo bajizire.

Obuhanya bwa kali ikumi: Okufà kwa ngasi lubere omu Mîsiri

²⁹ Aha karhî k’obudufu, Nyakasane ànigûza ngasi lubere omu cihugo c’e Mîsiri, kurhangirira oku nfula ya Faraoni mwâmi w’e Mîsiri yànkayîmire oku ntebe yâge, kuhika oku nfula y’omujà oli omu mpamikwa, ngasi lubere lw’ebintu.

³⁰ Faraoni mwâmi w’e Mîsiri àzûka mw’obwo budufu, n’abambali bàge n’Abanya-Mîsiri boshi; omu Mîsiri mwazûka ecihôgêro cinene, bulya ntà nyumpa erhâliwo mufù.

³¹ Mw’obwo budufu, Faraoni mwâmi w’e Mîsiri ahamagala Mûsa na Aroni, ababwîra, erhi: «Zûki! Murhenge ekarhî k’olubaga lwâni, mwe na bene-Israheli. Mugende, muj’ikolera Nyakasane nk’oku mwanaderhaga.

³² N’ebibuzi binyu n’enkafu zinyu, mubihêke nka kulya mwanaderhaga. Mugende, munansengerere omugisho nâni!»

³³ Abanya-Mîsiri bàrhunika olubaga mpu lurhenge duba omu cihugo, bulya bakâg’iderha mpu: «Rhwahwa rhweshi!»

³⁴ Olubaga lwajà lwahêka emigati erhâlicibumbugurha, bàshana enyungu yalimwo omu bironde byâbo, bàyibarhula oku birhugo.

Banyaga Abanya-Mîsiri

³⁵ Bene-Israheli bajira nk'oku Mûsa ababwîraga: bàli bahûnyire Abanya-Mîsiri ebirugu by'amarhale, ebirugu by'amasholo n'emyambalo.

³⁶ Nyakasane erhi abarhabîre okurhona emwa Abanya-Mîsiri, bayêmêra okubahà ngasi ebi bàbahûnaga. Ntyo banyaga Abanya-Mîsiri.

Okurhenga e Mîsiri

³⁷ Bene-Israheli bàgenda kurhenga e Ramusi kuhika e Sukoti, hôfi bihumbi magana gali ndarhu bya bagenzi b'amagulu, balume buzira kuganja abâna.

³⁸ Engabo erhali nyi y'abantu ba ngasi lubero yagenzikanwa nabo, n'amasò manji g'enkafu n'ebibuzi.

³⁹ Erya migati erhàlicibumbugurha bàkûlaga e Mîsiri, bàyikalanga, yàbà bitumbura birhalimwo olwango bulya enshâno erhàlicibumbugurha. Barhalindaga babona amango g'okuhêka olwîko, bulya kulibirhwa bàlibisirwekwo e Mîsiri.

⁴⁰ Emyâka yoshi Bene-Israheli bâgezize omu Mîsiri yali magana anni na makumi asharhu.

⁴¹ N'erhi eyo myâka magana anni na makumi asharhu egera, olwo lusiku lwonênè, engabo za Nyakasane zoshi zarhenga e Mîsiri.

⁴² Obwo budufu, Nyakasane àyiza mpu lyo abarhenza e Mîsiri. Obwo budufu bubà bwa Nyakasane, buli bwa kuyiza-kuli Bene-Israheli, kurhenga iburha kuhika oku lindi.

Amarhegeko g'okugashâniza Basâka

⁴³ Nyakasane anacibwîra Mûsa na Aroni, erhi: «Alagi obulyo mwakâjiramwo Basâka: harhajiraga ecigolo camulyakwo.

⁴⁴ Ngasi mujà wagulagwa, onamukembûle abul'irya Basâka.

⁴⁵ N'oli omubunga erhi mulimya, barhamulya-gakwo.

⁴⁶ Omu nyumpa nguma mwonene bakaz'imulira, na ntà kuhêka enyama embuga. Murhahîra mukavuna orhuvuha.

⁴⁷ Olubaga lwa Bene-Israheli lwoshi lukâjira Basâka.

⁴⁸ Akabà hali omubunga w'oku mwinyu walonza okugashâniza Basâka wa Nyakasane, ngasi mulume w'aha mwâge anakembûlwe, lyoki ankayegera, amugashânize, bulya akola nka muburhwa w'omu cihugo. Ci barhajiraga entakembûlwa ciru n'enguma yamulyâkwo.

⁴⁹ Irhegeko libè lyo na liryà oku muburhwa w'omu cihugo n'oku mubunga ôbà muli mwe.»

⁵⁰ Bene-Israheli bàjira ntyo. Bajira kulya kwo na nêné Nyakasane àrhegekaga Mûsa na Aroni.

⁵¹ Mw'olwo lusiku lwonênè, Nyakasane àrhenza Bene-Israheli omu cihugo c'e Mîsiri, nk'oku emirhwe yâbo yanali.

13

Irhegeko liyêrekîre enfula w'omu Israheli

¹ Nyakasane àganîza Mûsa, amubwîra, erhi:

² «Onterekêre ngasi lubere lwa muli bene-Israheli, lulya luzibûla omulà gwa nnina walwo, olw'omu bantu n'olw'omu bintu: luli lwâni.»

Emigati erhalimwo olwango

³ Mûsa anacibwîra olubaga, erhi: «Mukâkengêra lulya lusiku mwarhengaga e Mîsiri, omu nyumpa y'obujà, bulya kuboko kuzibuzibu Nyakasane àmmukûlagamwo eyo munda. Murhakâg'îrya omugati gulimwo olwango.

⁴ “Ene lyo murhenzireyo, omu mwêzi gw'Emihuli”.

⁵ “Okuhandi, hano Nyakasane amâkuhisa omu cihugo c'Abakanani, c'Abahititi, c'Abamoriti, c'Abahiviti, n'ec'Abayebusi, cirya àcîgashiraga basho oku àkuhâco, cihugo cihululamwo amarhà n'obûci, okaz'ijira eci cijiro mwa guno mwêzi”.

⁶ “Nsiku nda zoshi okaz'îrya omugati gurhalimwo olwango. Olusiku lwa kali nda lukaz'ibà lusiku lukulu lwa Nyakasane”.

⁷ “Bakâlya omugati gurhalimwo olwango mw'ezo nsiku nda. Omugati gubumbugusire gurhabonekanaga; olwango lurhabonekanaga omu cihugo câwe mwoshi”.

⁸ “Olwo lusiku onahugûlire mugala wâwe”, erhi: “Cêrekane eci c'ebi Nyakasane ànjirîre amango narhenganga e Mîsiri.”

⁹ “Ntyo câbà cimanyîso ekuboko kwâwe na mwîbûko ebusù bwâwe, lyo irhegeko lya Nyakasane libà omu kanwa kâwe, bulya kuboko kwâge kuzibu Nyakasane akurhenzagyamwo e Mîsiri”.

¹⁰ “Okazilanga eryo irhegeko omu lusiku lwâlyo ngasi mwâka.”»

Olubere lulume

11 «Okuhandi, amango Nyakasane amâkuhisa omu cihugo c'e Kanâni, nk'oku âcîkwigashiraga mweshi na basho, ânabà amàkuhâco,

12 “okaz'iberûlira Nyakasane ngasi hyoshi hiz-ibûla omulà gwa nnina wahyo, na ngasi coshi cizibûla omulà gwa ngasi cintu onashweka: ngasi lubere luli lwa Nyakasane”.

13 “Ngasi lubere lwa ndogomi, okazilulyûlira omwâna-buzi. Akabà orhalulyûliri, onaluniole igosi. Ngasi nfula ya muntu muli bagala bâwe, wakâyilyûlira”.

14 “N'irhondo mugala wâwe akakudôsa, erhi: Kwo kurhi okwo?, onamubwîre, erhi: kuboko kuzibu Nyakasane ârhurhenzagyamwo e Mîsiri, omu nyumpa y'obujà”.

15 “Kulya kubà Faraoni mwâmi w'e Mîsiri âkâg'ilahira mpu arharhulîka rhugende, Nyakasane ânigûza ngasi lubere omu Mîsiri, kurhangirira oku lubere lw'omuntu kuhika oku lubere lw'ecintu. Co cirhuma nterekêra Nyakasane ngasi lubere lulume luzibûla omulà gwa nnina walwo, ci ngasi nfula ya muli bagala bâni, nanyilyûlire”.

16 “Cayîsh'ibà kuli we cîmanyîso oku kuboko kwâwe na cîmanè oku busù bwâwe, bulya kuboko kuzibuzibu Nyakasane ârhurhenzagyamwo e Mîsiri.”»

Nyakasane alongôlana olubaga lwâge

17 Erhi Faraoni mwâmi w'e Mîsiri âlîka olubaga mpu lugende, Nyamuzinda ârhalugezagya omu njira y'ecihugo c'Abafilistini, n'obwo yo yali njira ya hôfi. Nyamuzinda aderha, erhi: «Kurhakwânîni

hano olubaga lubugâna entambala, lurhînye, obone lwamâcîshubîra e Mîsiri:»

¹⁸ Nyamuzinda ayêrekeza olubaga ebw'irungu ly'Enyanja y'Amasheke. Bene-Israheli bâyinamuka, bârhenga e Mîsiri nka mirhwe ya barhabâzi bajà oku bîrha.

¹⁹ Mûsa àhêka amavuha ga Yozefu, bulya ali erhi àlahirize bene-Israheli, erhi: «Nyamuzinda àrhakabula buyîsh'imurhandûla; ago mango mwânahêke amavuba gâni.»

²⁰ Bàrhenga e Sukoti, bàj'itwa icumbi aha Etami, elubibi lw'irungu.

²¹ Nyakasane yêne àjâga abashokolera: mûshi omu cilundo c'omugî, lyo abalangûla enjira, na budufu omu cilundo c'omuliro, lyo abamolekera; bâkaz'îhasha ntyo okugenda mûshi na budufu.

²² Mûshi eco cilundo c'omugî cirhâbulaga bwashokolera olubaga, na budufu eco cilundo c'omuliro ntà mango càbulikîne.

14

Kurhenga e Etami kuhika oku Nyaja y'Amasheke

¹ Nyakasane anaciganiza Mûsa, amubwîra, erhi:

² «Obwîre Israheli bagaluke, bàj'itwa icumbi embere za Pi-Habiroti, ekarhî ka Migadoli n'enyanya, ishiriza lya Bal-Sefoni: ho mwâcûmbika oku burhambi bw'enyanya.

³ «Hano Faraoni mwâmi w'e Mîsiri abona ntyo, àyîsh'iderha», erhi: «Bo bala bajà balungalunga omu cihugo n'obwôba: Irungu lyabazonzire».

4 “Nadundaguza omurhima gwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, abashimbûlire. Ci nayêreka Faraoni mwâmi w’e Mîsiri n’emirhwe yâge, irenge lyâni, lyo Abanya-Mîsiri bamanya oku nie Nyakasane.”» Banacijira ntyo.

Faraoni mwâmi w’e Mîsiri akulikira Bene-Israheli

5 Bagend’ibwîra mwâmi w’e Mîsiri oku olubaga lwayasire. Faraoni mwâmi w’e Mîsiri n’abambali banacihindukirwa erhi olwo lubaga lurhuma, baderha, mpu: «Bici ebi rhwajizire bulà ene rhulika Bene-Israheli barhiba emikolo yîrhu!»

6 Anacishumûla engâlè yâge, àgenzikanwa bo n’olubaga lwâge.

7 Arhòla ngâlè magana gali ndarhu ga ntwâli, na ngasi ngâlè z’omu Mîsiri zoshi, ngasi nguma n’abasirika bâyo.

8 Nyakasane àdundaguza omurhima gwa Faraoni mwâmi w’e Mîsiri, mwâmi w’e Mîsiri, àkulikira Bene-Israheli, abo Bene-Israheli bàgendaga babangalazize amaboko.

9 Abanya-Mîsiri bàbakulikira buhena, bashanga bacûmbisire eburhambi bw’enyanja: ebiterusi bya Faraoni mwâmi w’e Mîsiri byoshi n’abasirika bâbyo, engabo zâge zoshi, babahikakwo hôfi ha Pi-Habiroti, ishiriza lya Bal-Sefoni.

10 Faraoni mwâmi w’e Mîsiri àbayegêra. Bene-Israheli mpu bayinamule amasû, babona Abanya-Mîsiri bacîrhulîra omu njira enyuma zâbo. Bene-Israheli bàrhungwa n’obwôba bwenêne, bàyamira Nyakasane.

11 Banacibwîra Mûsa, mpu: «Ka nshinda zalibuzire e Mîsiri obuwayishir’irhuyirhira omu

mpinga? Bici ebi warhukolîre erhi orhurhenza e Mîsiri?

¹² Ka rhurhâli rhwakubwirîre e Mîsiri, nti: Rhuleke rhukaz'ikolera Abanya-Mîsiri. Okurhumikira Abanya-Mîsiri kwo kukulu ahâli h'okufîra omu irungu.»

¹³ Mûsa abwîra olubaga, erhi: «Murhayôbohe! Zibuhi! Mwabona ebi Nyakasane ammujiirira ene; bulya abà Banya-Mîsiri mudwîrhe mwabona, murhakacibabona bundi.

¹⁴ Nyakasane wammulwira; mw'oyo murhûlûle kwône!»

Nyakasane àtwa enjira omu nyanja

¹⁵ Nyakasane anacibwîra Mûsa erhi: «Cirhumire odwîrhe wanyamira? Obwîre Bene-Israheli bahîre njira!

¹⁶ Nâwe, okubûle akarhi* kêwe, olambûlire okuboko oku ngasi nyanja oyiberemwo mpande ibiri: Bene-Israheli bâcîrhulire omu karhî k'enyanja buzira kujoma amagulu.

¹⁷ Nâni nadundaguza omurhima gw'Abanya-Mîsiri, lyo nabo bâcîrhuliramwo enyuma zâbo. Ntyo nayêreka Faraoni mwâmi w'e Mîsiri irenge lyâni, n'emirhwe yâge yoshi, engâlè zâge n'abasirika bâge bashona oku biterusi.

¹⁸ Abanya-Mîsiri bamanya oku nie Nyakasane, hano mbà namâyêreka Faraoni mwâmi w'e Mîsiri irenge lyâni kuli engâlè zâge n'abasirika bâge bashona oku biterusi.»

¹⁹ Malahika wa Nyamuzinda wajâga ashokolera omurhwe gw'Israheli, agenda, âja enyuma

* **14:16 14, 16** Mûsa akola ashub'ikolêsa kalya karhî kâge k'ebirhangâzo: Lub 4, 2-4.20.

zâbo. Ciryâ cilundo c'omugî càrhenga embere, cà'ijà enyuma zâbo.

²⁰ Càgend'icîhira ekarhî k'omurhwe gw'Abanya-Mîsiri n'omurhwe gw'Israheli. Càjira ecitù haguma n'omwizizi: lêro cakâmoleka budufu. Ntâbo babashire okuhika oku bâbo obudufu bwoshi.

²¹ Mûsa àlambûlira okuboko oku nyanja. Nyakasane àtunda enyanja obudufu bwoshi n'empûsi ndârhi y'ebuzûka-zûba yâyumya enyanja. Amîshi gâcîberamwo mpande ibiri.

²² Na Bene-Israheli bâcîrhulira omu nyanja burhajoma, amîshi gâbà cikunguzo ekulyo n'ekumosho kwâbo.

²³ Abanya-Mîsiri bâbakulikira luminomino, bâcîrhuliramwo enyuma zâbo, ebiterusi bya Faraoni mwâmi w'e Mîsiri byoshi, engâlè zâge zoshi n'abasirika bashona oku biterusi boshi bâcîrhuna omu karhî k'enyanja.

²⁴ Lêro sêzisêzi lukula arhanda, Nyakasane alolera engabo y'ab'e Mîsiri mulya cilundo c'omuliro n'ec'omugî àlimwo, àhira akavulindi omu murhwe gw'Abanya-Mîsiri.

²⁵ Avamya emizizi y'engâlè zâbo, zayabirwa okucishegûka. Abanya-Mîsiri bâcîjamwo, mpu: «Rhuyâkire Israheli kulî bulya Nyakasane odwîrhe abalwikiza Mîsiri.»

²⁶ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Lambûlira okuboko oku nyanja: amîshi galûndukire Abanya-Mîsiri, n'engâlè zâbo, n'abasirika bâbo bashona oku biterusi.»

²⁷ Mûsa anacilambûlira okuboko oku nyanja. Erhi kubà mucêracêra, enyanja yashubira aha

enayôrha ebà. Erhi Abanya-Mîsiri bacîderha mpu bayâka, bà'iyibugâna. Nyakasane anacihenangulira Abanya-Mîsiri omu kâgarhî k'enyanja.

²⁸ Amîshi gashub'icîgusha gàbwikira engâlè n'abasirika b'ebiterusi: omu ngabo ya Faraoni mwâmi w'e Mîsiri yoshi yacîrhuliraga omu nyanja enyuma za Bene-Israheli, harhasigalaga ciru n'omuguma.

²⁹ Ci Bene-Israheli bône bacîgerera omu kâgarhî k'enyanja n'amagulu burhajoma, amîshi gàjira ecikunguzo ekulyo n'ekumoshô kwâbo.

³⁰ Olwo lusiku Nyakasane alîkûza Israheli omu maboko g'Abanya-Mîsiri, na Israheli abona emirhumba y'Abanya-Mîsiri oku cikwi c'enyanja.

³¹ Israheli abona kuboko kudârhi kunganaci Nyakasane ajiragamwo Mîsiri ntyo. Olubaga lwarhînya Nyakasane, lwayêmêra Nyakasane bo n'omwambali Mûsa.

15

Olwimbo lw'obuhimanyi

¹ Okuhandi, Mûsa bona Bene-Israheli, banaciyimbira Nyakasane olu lwimbo, mpu:

Nacîtakîra Nyakasane, bulya àyêrekîne irenge lyâge: àloha ebiterusi n'abashona oku biterusi omu nyanja.

² Nyakasane ye burhwâli, ye na lwimbo lwâni, ye muciza wâni, ye Nyamuzinda wâni: namuhà irenge; ye Nyamuzinda wa larha: namukuza.

³ Nyamuzinda abà mulwî: izîno lyâge ye Nyakasane.

- 4 Aloha engâlè za Faraoni mwâmi w'e Mîsiri
n'engabo zâge, abarhambo b'entwâli zâge
omu nyanja. Wanyanja Ndukula, abami-
rangusa.
- 5 Bàbwikirwa n'obwinini, bàzika nk'ibâle.
- 6 Okulyo kwâwe, Nyakasane, kwacîkuza
n'obuhashe bwâkwo, okulyo kwâwe,
Yâgirwa, kwamalîra abashombanyi.
- 7 Omu bukulu bw'irenge lyâwe wahrenangula
abashombanyi bâwe; wayûsa oburhè
bwâwe, bwabagulumiza nka bijangala.
- 8 Okufûha kwâwe kwacîka amîshi, emihûsi
yago yashuba bikunguzo, empimbi zago
zâgarhira omu bululi bw'enyanja.
- 9 Omushombanyi àli adesire, erhi: «Nam-
muminika, mmugwarhe, rhwagabâna
eminyago, omumiro gwâni gwagogwa;
nayômola engôrho yâni, okuboko kwâni
kwabanigûza!»
- 10 Wanacihûsa empûsi yâwe, enyanja yabami-
rangusa, bàrhogera emûbi nk'ibâle, muli
nyandumà w'amîshi.
- 11 Wundi Nyamuzinda ohi oli nka We,
Yâgirwa? Ndi oli akâwe, we cilangashane
c'obwimâna, murhînywa omu bijiro byâwe,
mujizi w'ebirhangâzo?
- 12 Walambûla okulyo kwâwe, okuzimu kwabami-
rangusa.
- 13 Omu lukogo lwâwe, walongôlana olubaga
wayôkolaga, walushokolera n'obuhashe
bwâwe, kuhika aha mûbako gwâwe
Mutagatîfu.

- 14 Amashanja gàyumva, gàgeramwo ogwa nyegenye; omusisi gwadirhimanya abayûbaka omu Filistiya.
- 15 Abarhambo b'omu Edomu bàjuguma; Abaluzi b'e Mowabu bàgeramwo ogwa nyegenye; abayûbaka omu Kanâni boshi bàdirhimana.
- 16 Ecôbà n'omisisi byàbarhogera; oku buhashe bw'okuboko kwâwe bàguguma, bàrhungwa, kuhika olubaga lwâwe lugere, Yâgirwa, kuhika lugere olubaga wêne wayôkolaga.
- 17 Wàbahêka, oj'ibasimika oku ntondo y'obwâmi ebè ndâro yâwe, ndâro yagwikagwa n'okuboko kwâwe, Yâgirwa!
- 18 Nyakasane aganze anagandaze ensiku n'amango.
- 19 Ebiterusi bya Faraoni mwâmi w'e Mîsiri byâli byamâcîrhuna omu nyanja, haguma n'engâlè n'abasirika bâge b'oku biterusi, Nyakasane àbashunûlirakwo amîshi g'omu nyanja; ci Bene-Israheli, bôhe erhi bagezire omu nyanja n'amagulu burhajoma.
- 20 Omulêbi-kazi Miriyamu, mwâli wâbo Aroni, anacirhôla engoma; abakazi boshi banacirhôla ezindi ngoma, bàmuyisha omu nyuma, bàjà bayimba banasâma.
- 21 Miriyamu àkàymbiza, erhi: «Mucîtakirire Nyakasane, bulya àyêrekîne irenge lyâge: aloha omu nyanja ebiterusi n'abashona oku biterusi».

II. Olugendo lwa Bene-Israheli omu irungu

Amîshi g'aha Mara

²² Mûsa anacilongôlana Israheli kurhenga oku Nyanja Ndukula, bagendihulukira ebw'irungu lya Shuru. Bâgenda nsiku isharhu zoshi buzira kubona amîshi.

²³ Bâhika aha Mara, ci bârhahashaga okunywa amîshi g'aha Mara, bulya gâli malulu, co cirhuma ganaderhwa izîno lya «Mara».

²⁴ Olubaga lwacîdudumira Mûsa, lwaderha, mpu: «Bicigi rhwanywa obu?»

²⁵ Mûsa anacilakira Nyakasane, naye Nyakasane àmuyêreka murhi muguma. Akweba ecihimbi cagwo omu mîshi, n'amîshi gâshuba minjà. Aho ho àbahêraga amarhegeko n'engeso bakaz'isimba. Aho ho àbarhanguliraga.

²⁶ Aderha, erhi: «Okâyumva bwinjà izù lya Nyakasane, Nyamuzinda wâwe, okâjira ebishingânîne omu masù gâge, okâyumva amarhegeko gâge, okâshimba amahano gâge goshi, ntakuyôhekwo ndwâla ciru n'enguma eri nk'ezi nayôhaga kuli Mîsiri, bulya nie Nyakasane wakufungira!»

²⁷ Banacihika aha Elimu, aho habà maliba ikumi n'abiri ga mîshi, na mirhi makumi gali nda ya mabò. Bâhânda aho, hôfi n'amîshi.

16

Amâna n'enkwâle

¹ Banacirhenga aha Elimu, bene-Israheli boshi, bâhika omu irungu lya Sini, ekarhî ka Elimu na Sînayi, omu lusiku lwa kali ikumi na karhanu lw'omwêzi gwa kabiri kurhenga barhenzire omu cihugo c'e Mîsiri.

² Bene-Israheli boshi bàcidudumira Mûsa na Aroni omu irungu.

³ Bene-Israheli bàkâbabwîra, mpu: «Rhucifiraga omu Mîsiri n'okuboko kwa Nyakasane kwo kwâli kukulu, lyoki rhwakâg'iburhamala aha burhambi bw'enyungu z'enyama, rhwâkaz'irya omugati, rhuyigurhe oku rhulonzize! Mwarhudwîrhe muno irungu mpu olu lubaga luhungumukiremwo lwoshi n'ishali!»

⁴ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Nkola nammuniekeza omugati gw'oku nkuba. Olubaga lwâkazihuluka, ngasi lusiku lurhologole ebiryo by'omulegerege, lyo ndurhangula, ndole erhi lwashimba amarhegeko gâni eri nanga.

⁵ Olwa kali ndarhu, nka barheganya ebi bàrhôzire, banarheganya mirengo ibiri kulusha eyi barhola omu zindi nsiku.»

⁶ Mûsa na Aroni bàbwîra bene-Israheli boshi, mpu: «Hano bijingo mwamanya oku Nyakasane wanammukûlaga omu cihugo c'e Mîsiri;

⁷ irhondo sêzi, mwâbona irenge lya Nyakasane, bulya anayumvîrhe kurhi mudwîrhe mwacidudumira Nyakasane. Rhwono, rhuligi bantu baci mpu mwacîrhwidudumira?»

⁸ Mûsa àlonzagya okubabwîra, erhi: «Mwâbona oku hano bijingo Nyakasane ammuha enyama y'okulya, n'omugati sêzi nk'oku munalonzize, bulya Nyakasane anayumvîrhe kurhi mudwîrhe mwacîmwidudumira. Rhwono rhuligi bantu baci? Arhali rhwe mwacîdudumîre, ci Nyakasane mwacîdudumîre.»

⁹ Mûsa anacibwîra Aroni, erhi: «Obwîre bene-Israheli boshi, erhi: Muyegere embere

za Nyakasane, bulya anayumvîrhe emidudumo yinyu.»

¹⁰ Oku Aroni acidwîrhe aganîza Bene-Israheli boshi, banaciyerekera ebw'irungu: ho n'aho irenge lya Nyakasane lyanacibonekana omu citù.

¹¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi:

¹² «Nayumvîrhe kurhi Bene-Israheli badwîrhe bacîduduma. Obabwîre ntya: Bijingo, mwakâlya enyama na sêzi, mwakâyigurha omugati, mugambwe, mumanye obwo oku nie Nyakasane, Nyamuzinda winyu.»

¹³ Ebyo bijingo byo na nênê, enkwâle zayina-muka zâbwikira icumbi lyoshi; n'erhi kubà sêzi, ehitù hy'olumè hyazunguluka icumbi.

¹⁴ Hirya hitù hy'olumè hyàkala; lêro oku idaho, omu irungu, kwasigala ebiri nka mogomogo, nsungunu, nyêru nka munyù.

¹⁵ Erhi Bene-Israheli bàbona ebyo, bàdôsanya, mpu: «Mane hu?» (Byo bici ebi?). Bulya barhàli bamanyire biri bici. Mûsa ababwîra, erhi: «Gwo mugati gw'okulya Nyakasane ammuhiire ogwo».

¹⁶ Yumvagi oku Nyakasane arhegesire: Mukârhôlogola birya ngasi muguma ankanahash'irya. Mukaz'irhòla nnamâha muguma kuli ngasi muntu, nk'oku abantu banali. Ngasi mushamuka arhòle nk'oku abantu banali aha mwâge.

¹⁷ Bene-Israheli bajira ntyo: bàgend'ikârhôlogola, owa binji, owa bisungunu.

¹⁸ Bà'ikâlengera muli nnamâha: owali orhòlôgwire binji, ntâco càmulugîre, n'owali orhòlogwire bisungunu, ntâco càmunyihire. Ngasi

muguma àkaziguka birya ankanayigurha.

¹⁹ Mûsa anacibabwîra, erhi: «Ntâye okâg'iderha mpu abibika kuhika bucè.»

²⁰ Baguma barhayumvagya, bàbibika kuhika sêzi, ci byàjâmwo emivunyu, byàbola. Obwo Mûsa àbakunirira.

²¹ Bàkâg'irhologola sêzi ngasi muguma ebyankamuyigusa. Erhi izûba lyâbashaga, binajonge.

²² Olwa kali ndarhu, bàkaz'irhologola kabiri kulusha, bannamâha babiri kuli ngasi muguma. Abagula boshi b'omu Israheli bàyîsh'ikubwîra Mûsa.

²³ Ababwîra, erhi: «Kwo Nyakasane adesire ntya: Irhondo luli luzira lwa-Sabato, lusiku lwa kurhamûka, lurherêkirwe Nyakasane. Muyende ngasi biri bya kuyendwa, mudûrhubaze ngasi bya kudûrhubazibwa. Ebyankasigala, mubibîke kuhika irhondo.»

²⁴ Banacikâbibika kuhika sêzi nka kulya Mûsa anali arhegesire. Harhajiraga byabaya erhi kumjamwo emivunyu.

²⁵ Mûsa ababwîra, erhi: Mubirye ene. Ene ali Sabato wa Nyakasane. Ene murhabibugâne embuga.

²⁶ Mukaz'ibirhologola nsiku ndarhu, olwa kali nda, ali Sabato: «birhâkâbonekana:».

²⁷ Ci kwône, mw'olwo lusiku lwa kali nda, olubaga lwarhengamwo bantu baguma, bàhuluka mpu baj'irhologola, ci bàrhashimanaga kantu.

²⁸ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Kuhika mangaci mwayôrha mulahira okushimba amarhegeko n'amahano gânî?

²⁹ Mumanye oku Nyakasane àmmuhire olwa Sabato, co cirhuma olwa kali ndarhu, ammuha biryo bya nsiku ibiri. Kaz'imubêre ngasi muguma aha mwa binywe. Ntaye orhengâge aha mwâge olwa kali nda.»

³⁰ Obwo, olubaga lwakaz'irhamûka olusiku lwa kali nda.

³¹ Ebyo biryo, enyumpa y'Israheli yâbiyîrika izîno lya «Mâna.» Byâkâg'iyôrha nka mbeke, byâli byêru, byânagwêrhe obununu buli nka bwa bûci.

³² Mûsa anaciderha, erhi: «Yumvagi oku Nyakasane arhegesire: Babumbe nnamâha muguma, bamubîkîre abâna binyu, lyo bâyîsh'ibona kalyo kaci nammulisagyamwo omu irungu, amango nammurhenzagya omu cihugo c'e Mîsiri»

³³ Mûsa abwîra Aroni, erhi: «Orhôle akalugu, ohiremwo nnamâha wa mâna, odêkereze embere za Nyakasane, abîkirwe abâna binyu.»

³⁴ Aroni akadêkereza ebè mbîko embere z'obuhamîrizi nk'oku Nyakasane anarhegekaga Mûsa.

³⁵ Bene-Israheli bàlya amâna myâka makumi anni kuhika olusiku bàhikaga omu cihugo cibâmwo abantu; bàlya amâna kuhika olusiku bàhikaga omu lubibi lw'ecihugo c'e Kanâni.

³⁶ Oyo nnamâha cibà cigabi ca kali ikumi ca Efa*.

17

Amîshi gâhulula omu lwâla

* 16:36 16, 36 Efa: Lubà lugero nka-lwa litri 45.

1 Olubaga lwa bene-Israheli lwoshi lwanacirhenga ebw'irungu lya Sini, lwaharhûla, lwashimba enjira nk'oku Nyakasane anali arhegesire, lwaj'ihanda aha Refidimi; ci aho harhali mîshi ga kunywa.

2 Olubaga lwalongôza Mûsa, mpu: «Oruhè amîshi rhunywe!» Mûsa anacibabwîra, erhi: «Cirhumire mwannongôza? Cirhumire murhangula Nyakasane?»

3 Aho olubaga lwalibûka n'enyôrha; olubaga lwacîdudumira Mûsa, mpu: «Carhumaga orhurhenza e Mîsiri? Ka mpu orhuyirhe n'enyôrha, rhwe n'abâna n'ebintu bîrhu?»

4 Mûsa àyamira Nyakasane, erhi: «Kurhigi najira olu lubaga? Hacisigîre hitya hyône lummande amabuye.»

5 Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Oshokole, ojè embere z'olubaga, ohêke na bagula* baguma ba muli bene Israheli: kalya karhî washûrhagamwo olwîshi, okafumbarhe omu nfune, ogende.

6 Naj'iyimanga oku ibuye liri aha Horebu, embere zâwe eyo munda. Oyîsh'ishûrha ibuye, amîshi garhengemwo, olubaga lunywe.» Mûsa anacikujira, omu masû g'abagula b'Israheli.

7 Aho hantu àhayîrika izîno lya Masa na

* 17:5 17, 5 Bagula baguma ba muli bene-Israheli: Lub 3, 16. Kalya karhî Mûsa ashûrhagamwo olwi shi luderhwa Nili: Lub 7, 14-18. Akarhi ka Mûsa càli cimanyîso c'obuhashe bwa Nyakasane (Lub 4, 17). Ako karhî ko Mûsa akolêsa lyo ayôkola Israheli (kengêra amahanya g'e Mîsiri: Lub 7, 17; 9, 23; 10, 13; Nyamuzinda àtwa enjira omu nyanja: 14, 16). Obwo buhashe bwa Nyamuzinda bwo burhumire Israheli ahima enyôrha n Amaleki (17, 9).

Meriba† erhi erya nnongwè ya bene-Israheli, na kulya kubà barhangwire Nyakasane, baderha, mpu: «Ka Nyakasane anacibà ekâgarhî kîrhu erhi nanga?»

Bene-Amaleki bàrhêra Bene-Israheli

⁸ Okuhandi Amaleki‡ anaciyîsh'ilwîsa Israheli aha Refidimi.

⁹ Mûsa abwîra Yozwè, erhi: «Ocîshoge abantu, ogend'ilwîsa Amaleki; irhondo naj'iyimanga oku irhwèrhwè lya hira hirhondo n'akarhi ka Nya-muzinda omu nfune.»

¹⁰ Yozwè anacikozakwo Amaleki entambala, nka kulya Mûsa anamubwîraga; naye Mûsa bo na Aroni na Huru bàsôkera oku irhwèrhwè ly'ehirhondo.

¹¹ Erhi Mûsa ayinamuliraga amaboko emalunga, Israheli ànaje àhima, n'erhi aderhaga mpu arhamûsa amaboko, Amaleki ànaje àhima.

¹² Erhi amaboko ga Mûsa gàrhama, bàrhôla ibuye, bàmutamazakwo. Aroni na Huru banacimugwârha amaboko, muguma lunda luguma n'owundi olundi lunda. Ntyo amaboko gâge gâyôrha gazibuhire kuhika izûba lyàzika.

¹³ Yozwè àhima Amaleki, n'olubaga lwâge àlugeza oku bwôji bw'engôrho.

¹⁴ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Oyandike ebyo omu citabu c'okubiyibusa,

† 17:7 17, 7 Masa na Meriba kwo kuderha marhangulo na nnongwè. ‡ 17:8 17, 8 «Amaleki» liri ishanja liyûbaka oku Nêgebu (Mib 13, 29; Bac 1, 16). Abantu b'eri ishanja barhondêraga okushoshôba Bene-Israheli, erhi banacijà omu cihugo. Barhàbonagakwo Saulu (1 Sam 15) na Daudi (1 Sam 30). Erhi wankasoma Murh 36, 12-16, wanayumva oku Amaleki ali w'oku nkomôka ya Ezau.

onabwîre Yozwè oku nâzâza izîno ly'Amaleki lirhacifâga lyâkengîrwe n'igulu.»

¹⁵ Mûsa anaciyûbaka oluhêrero, àluyîrika izîno lya Nyakasane -Nîsi§,

¹⁶ erhi: «Bulya okuboko kwalengezibwe mpu kwalwîsa Nyakasane, Nyakasane naye akolaga alwîsa Amaleki kurhenga oku iburha kuhika oku lindi.»

18

Mûsa bon'ishazâla Yetro

¹ Yetro, mudâhwa w'e Madiyani, ishazâla wa Mûsa, anaciyumva bâshambâla ngasi byoshi Nyamuzinda àjîrîre Mûsa n'olubaga lw'Israheli, na kurhi Nyakasane arhenzagya Israheli e Mîsiri.

² Yetro, ishazâla wa Mûsa, anacirhola Sipora, mukà Mûsa, erhi àhulusîbwe,

³ na bagala bâge bombi: muguma izîno lyâge ye wali Gershomî -Lubungo- bulya Mûsa àli adesire, erhi: «Ndi mubunga omu cihugo c'ihanga,»

⁴ n'owundi ye wali Eliyezeri -Nyamuzinda ye burhabâle bwâni bulya «Nyamuzinda wa larha ye wayishir'intabâla, ànfulumula oku ngôrho ya Faraoni mwâmi w'e Mîsiri.»

⁵ Yetro, ishazâla wa Mûsa, bo nabagala ba Mûsa na mukà-Mûsa banacijà emunda àli ahanzire omu irungu oku ntondo ya Nyamuzinda.

⁶ Anacirhuma abaj'ibwîra Mûsa, erhi: «Nie Yetro ishazâla wâwe, nyishire emund'oli rhwe na mukâwe na bagala bâwe bombi.»

§ 17:15 17, 15 «Nyakasane-Nîsi»: kwo kuderha oku Nyakasane lyo ibendêra lyâni.

⁷ Mûsa àhuluka, aj'ibugâna ishazâla, aharâmya anamuhôbera. Erhi babà bamadôsanya emyanzi, bàjà omu cihando.

⁸ Mûsa àganîrira ishazâla ngasi byoshi Nyasakane àjirîre Faraoni mwâmi w'e Mîsiri na Mîsiri erhi Israheli orhuma, ngasi mbaka zoshi babuganyire omu njira n'oku Nyakasane àbalikûzize muli zo.

⁹ Yetro àsîma ago minjà goshi Nyakasane àjirîre Israheli, omu kumulîkûza omu maboko g'Abanya-Mîsiri.

¹⁰ Yetro anaciderha, erhi: «Ayâgirwe Nyakasane wammulîkûzagya omu maboko g'Abanya-Mîsiri n'aga Faraoni mwâmi w'e Mîsiri, owalikûzagya olubaga lwâge omu maboko g'Abanya-Mîsiri!

¹¹ Lêro nkola mmanyire oku Nyakasane ye mukulu kulusha banyamuzinda b'obwîhambe boshi.»

¹² Yetro, ishazâla wa Mûsa, àrhûla Nyamuzinda embâgwa n'enterekêro. Aroni bo n'abagula b'Israheli boshi bàyisha, balîra baguma n'ishazâla wa Mûsa embere za Nyamuzinda.

Mûsa àyimika abatwî b'emmanja

¹³ Erhi buca, Mûsa ajà e kagombe mpu atwîre olubaga emmanja. Lwalegerera luyimanzire embere zâge kurhenga sêzi kuhika bijingo.

¹⁴ Erhi ishazâla wa Mûsa abona ebyo byoshi àkâg'ijirira olubaga, amubwîra, erhi: «Bici ebyo odwîrhe wajirira olubaga? Cirhuma ojà e kagombe wêne n'obwo olubaga lushigalîre embere zâwe kurhenga sêzi kuhika bijingo?»

¹⁵ Mûsa anacibwîra ishazâla, erhi: «Olubaga lunakâyisha emunda ndi lul'idôsa Nyamuzinda.

¹⁶ Nka hali lubanja lugwêrhe, banalunderhere nambazâbûlirelwo, mbamanyise n'amarhegeko ga Nyamuzinda n'amahano gâge.»

¹⁷ Ishazâla wa Mûsa amubwîra, erhi: «Okwo ojira kurhali kwinjà.

¹⁸ Wafà n'omurhamo, we n'olu lubaga muli mweshi. Ogu mukolo guli muzirho bwenêne kuli we; orhankahasha okukâguyukiriza wêne.

¹⁹ Yumva, nkuhè ihano, na Nyamuzinda abè haguma nâwe! Oyimangire olubaga embere za Nyamuzinda, n'emmanja zâbo okazihêkera Nyamuzinda.

²⁰ Okaz'ilangûla olubaga amahano n'amarhegeko, okaz'ibamanyisa enjira y'okushimba n'olugendo bakwânîne okubà nalwo.

²¹ Kandi, omu lubaga lwoshi, ocîshogemwo abalume b'entwâli, abarhînya Nyamuzinda, ab'okucîkubagirwa, bantahemuka; obajire barhambo b'olubaga: barhambo ba bihumbi, barhambo ba magana, barhambo ba makumi arhanu-arhanu na barhambo b'ikumi ikumi.

²² Babè bo bakaz'iyôrha batwa emmanja. Nka hali olubanja lunene, bakâkulerheralwo, ci emmanja nsungunu, bakâz'izizâbûla bône. Oyan-guhye ntyo omuzigo gwâwe, mugubarhule mwe nabo!

²³ Okajira ntyo, Nyamuzinda anakulangula enjira, wanabona emisî, n'olu lubaga lwanakâshubira emwa bâbwè n'obuholo.»

²⁴ Mûsa ayumvîrhiza izù ly'ishazâla, ànajira nk'oku amubwîraga koshi.

²⁵ Muli Bene-Israheli boshi, Mûsa àcîshogamwo abalume b'entwâli, abajira barhambo b'olubaga: barhambo ba bihumbi, barhambo ba magana, barhambo ba makumi arhanu-arhanu na barhambo b'ikumi-ikumi.

²⁶ Bakâz'iyôrha batwîra olubaga emmanja ngasi mango. Ngasi mmanja ndârhi, bakâz'ihêkera Mûsa, na ngasi binwa bisungunu, bakâb'izâbûla bônene.

²⁷ Mûsa anacisengaruka ishazâla, naye acîshubirira omu cihugo câge.

III. Nyamuzinda ajira endagâno bon'Israheli

19

Bene-Israheli bahika oku ntondo ya Sînayi

¹ Omu mwêzi gwa kasharhu kurhenga barhenzire omu cihugo c'e Mîsiri, olwo lusiku lwonênè, bene-Israheli bàhika omu irungu lya Sînayi.

² Bàrhenga e Refidimi, bàhika omu irungu lya Sînayi, banacitwa icumbi omu irungu. Israheli àhanda eburhambi bw'entondo.

Nyamuzinda alaganya Bene-Israheli

³ Mûsa anacisôkera aha Nyamuzinda ali. Nyakasane àmuhamagala kurhenga kulya ntondo, amubwîra, erhi: «Ogend'ibwîra enyumpa ya Yakôbo, omanyise bene Israheli ebi binwa, erhi:

⁴ Mwabwîne mwêne ebi najirîre Mîsiri, kurhi nayishaga mmudwîrhe oku byûbi by'enyunda, nammuhisa emunda ndi.

⁵ Lêro, mukâyumva izù lyâni n'okushimba endagâno yâni, mwâbà mwîmo gwâni omu mashanja goshi, bulya igulu lyoshi liri lyâni;

⁶ mwâbe bûko bw'abadâhwa b'obwâmi bwâni n'ishanja lyâni litagatîfu. Byo binwa wagend'ibwîra Bene-Israheli ebyo.»

⁷ Mûsa anacigend'ihamagala abagula, àbarhondêreza ebyo binwa byoshi Nyakasane amurhegekaga.

⁸ Olubaga lwoshi lwanacishuza câligumiza, mpu: «Ebi Nyakasane anadesire byoshi, rhwabi-jira.» Mûsa anacishub'igend'ibwîra Nyakasane ebinwa olubaga lwashuzize.

Okurheganya Endagâno

⁹ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Nkola nay-isha emunda oli omu citù cizirho, lyo olubaga luyumva hano nkola nakushambâza lyo nâwe wêne lukaz'ikâkwikubagira ensiku zoshi.» Mûsa anacibwîra Nyakasane ebinwa by'olubaga.

¹⁰ Nyamubâho anacibwîra Mûsa, erhi: «Genda emunda olubaga luli, oluyôbôle ene n'irhondo; luce, bashuke n'emyambalo yâbo,

¹¹ “bacîrheganye oku lusiku lwa kasharhu, bulya oku lusiku lwa kasharhu Nyakasane àyandagala oku ntongo ya Sînayi omu masù g'olubaga lwoshi”.

¹² “Otwîre olubaga olubibi eburhambi, ob-abwîre”, erhi: “Mumanye murhasôkeraga oku ntongo erhi okuhuma omu marhambi gâyo. Ngasi yêshi wankahuma oku ntongo anayirhwe”.

¹³ “Arhâhumwakwo, ci abandwe amabuye erhi alashwe. Cibè cintu erhi muntu, birhalamaga.

Hano empembe eshakânya, baguma banasokera oku ntondo.”»

¹⁴ Mûsa anaciyandagala oku ntondo, àja emunda olubaga luli. Aluyôbôla lwacà, bàshuka emyambalo yâbo,

¹⁵ anacibwîra olubaga, erhi: «Mucîrheganye mw’ezi nsiku isharhu, muleke okujà omu mwa bakînywe.»

Nyamuzinda acîyêrekana

¹⁶ Lêro, oku lusiku wa kasharhu, erhi kubà sêzi, habà emikungulo, emilazô, ecitù cizirho càbwikira entondo, n’izù ly’empembe lyàshakânya; omu icumbi olubaga lwoshi lwadirhimana.

¹⁷ Mûsa anacihulusa olubaga omu irungu mpu luj’ibugânana na Nyamuzinda; boshi bàyimanga omu kabanda k’entondo.

¹⁸ Entondo ya Sînayi yakaz’itumbûka mugî, bulya Nyakasane ali ayandagalirekwo omu ngulumira y’omuliro; omugî gw’ogwo muliro gwakâtumbûka nka mugî gw’itanuru, n’entondo yoshi yadirhimana bwenêne bwenêne.

¹⁹ Izù ly’omushekera lyàshakânya bwenêne: Mûsa àkaz’ishambâla, na Nyamuzinda àkaz’imushuza n’izù ly’emikungulo.

²⁰ Nyakasane ayandagalira oku ntondo ya Sînayi, oku irhwèrhwè ly’entondo. Nyakasane ahamagala Mûsa kulya irhwèrhwè ly’entondo, naye Mûsa akusôkera.

²¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Yandagala, orhonde olubaga, lwankanacirhulira emunda Nyamuzinda ali mpu lwalola obone bama-fâmwo banji:

²² Ciru n'abadâhwa bayegêra Nyakasane bacicêse, lyo Nyakasane arhag'ibamalîra!»

²³ Mûsa anacibwîra Nyakasane, erhi: «Olubaga lurhàsôkere oku ntondo ya Sînayi bulya wêne wârhurhonzire, ene oderha, erhi: “Otwe olubibi w'entondo lubè luhangizè!”»

²⁴ Nyakasane amubwîra, erhi: «Genda, oshub'iyandagala; oyîsh'irherema mwe na Aroni. Ci abadâhwa n'olubaga, bamanye bankacîrhulumbika mpu basôkera emunda Nyakasane ali, ankanabamalîra!»

²⁵ Mûsa ayandagalira ebwa lubaga, alubwîra okwo.

20

Okufundika endagâno omu marhegeko ikumi

¹ Nyamuzinda anaciderha ebi binwa byoshi, erhi:

² Nie Nyakasane, Nyamuzinda wâwe, owakurhenzagya omu cihugo c'e Mîsiri, omu nyumpa y'obujà:

³ Orhahîraga okabà n'abandi banyamuzinda kuleka nie.

⁴ Orhahîraga okajira enshushano, erhi olwiganyo lw'ebiremwa bibà enyanya emalunga, n'oli olw'ebiremwa bya hano igulu, n'oli eby'omu mîshi ekuzimu kw'igulu.

⁵ Orhahîraga okabaharâmya erhi kubakolera, bulya niene Nyakasane, Nyamuzinda wâwe, ndi wa mutula otulutumbya abâna oku mabî ga b'îshe, kuhika oku iburha lya kasharhu, n'erya kani, balya banshomba;

- ⁶ ci abanzigira, bakashimba n'amarhegeko gâni,
nnambajirire aminjà kuhika oku iburha
lya kali cihumbi.
- ⁷ Orhakâzâg'iderha busha izîno lya Nyakasane,
Nyamuzinda wâwe, bulya Nyakasane
arhaleka kuhana omuntu oderha busha
izîno lyâge.
- ⁸ Okâkengêra olwa Sabato, onakâlujira lutagatîfu.
- ⁹ Nsiku ndarhu wakaz'ijiramwo emikolo yâwe
yoshi,
- ¹⁰ ci olusiku lwa kali nda, luli Sabato wa
Nyakasane, Nyamuzinda wâwe.
- ¹¹ Bulya omu nsiku ndarhu Nyakasane àjira
amalunga n'igulu, enyanja na ngasi
bibâmwo, ci oku lusiku lwa kali nda
ârhamûka. Co cârhumire Nyakasane agisha
olwo Sabato, ànalujira lutagatîfu.
- ¹² Okazikenga sho na nyoko, ly'olama myâka
minji omu cihugo ohîrwe na Nyakasane,
Nyamuzinda wâwe.
- ¹³ Orhahîraga okaniga.
- ¹⁴ Orhahîraga okajira eby'enshonyi.
- ¹⁵ Orhahîraga okazimba.
- ¹⁶ Orhahîraga okahamiririza mulungu wâwe
obunywesi.
- ¹⁷ Orhahîraga okacifînja mukà mulungu wâwe,
nîsi erhi mwambali wâge kandi erhi
mwambalikazi wâge, erhi nkâfu yâge, erhi
cihêsi câge, ngasi kalugu ka mulungu
wâwe koshi orhacîfînjagako.

¹⁸ Olubaga lwoshi lwakâg'iyumva emilazô, emikungulo n'izû ly'omushekera, n'entondo ya-tumbûka mugî. Olubaga lwabona lwadirhimana, lwanaciyêgûlira kûli.

¹⁹ Bàbwîra Mûsa, mpu: «Orhubwîre wêne rhwayumwa; ci Nyamuzinda arharhubwîraga, rhwankanafà!»

²⁰ Mûsa abwîra olubaga, erhi: «Murhayôbohaga! Bulya Nyamuzinda ayishire mpu amurhangule, lyo ecôbâ câge cimmubâmwo, mulek'ikâgoma.»

²¹ Olubaga lwacîyegûlira kulî, ci Mûsa yêhe ayegêra cirya citû Nyamuzinda àlimwo.

Irhegeko liyêrekîre oluhêrero lw'enterekêro

²² Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Ojibwîra Bene Israheli, ntya: mwabwîne mwene oku kurhenga e malunga nakâg'imuganiza.

²³ Murhahîraga mukampalikanya na banyamuzinda b'amarhale, mumanye irhondo mwankaderha mpu mwacîjirira banyamuzinda b'âmasholo.

²⁴ Oyîsh'inyubakira oluhêrero lw'obudaka wakârherekêrakwo embâgwa n'enterekêro zâwe z'omurhûla, ebibuzi n'enkafu zâwe na ngasi bantu nânamanyise izîno lyâni, nâyisha ah'oli nkugishe.

²⁵ Ci erhi wankanyubakira oluhêrero lw'amabuye, orhayubakaga n'amabuye mabinje, bulya hano ogagezakwo enkolôlo yâwe, wanagaziza. Orhakâg'irheremera oku mashonezo nka wajà aha luhêrero lwâni, lyo olek'iyêrekana obushugunu bwâwe.»

21

Irhegeko liyêrekîre abajà

¹ Alaga irhegeko wabahà:

² Amango okagula omujà Muyahudi, anakukol-era myâka ndarhu, ogwa kali nda, analîkwe, buzira kujuha cici.

³ Akabà àyishaga yênene, anagenda yênene. Akabà àgwêrhe omukazi, mukâge anagenda bo naye.

⁴ Akabà nnawâbo wamuhâga omukazi, n'akabà nyamukazi àmuburhîre abânarhabana erhi abâna-nyere, omukazi n'abâna banabè ba nnawâbo, naye anagenda yênene.

⁵ Ci erhi oyo mujà ankaderha, erhi: «Nsîmire nnawîrhu, mukânie n'abâna bâni ntalonzizi kulîkwa»,

⁶ nnawâbo anamuhêka embere za Nyamuzinda, amuhise aha lumvi erhi oku mulirango: nnawâbo anamurhuliraho okurhwiri n'omugera: anabà mujà wâge ensiku zoshi.

⁷ Erhi omuntu ankaguza omwâli burhumisi-kazi, yêhe arhankalîkwa kula abajà balîkwa.

⁸ Erhi ankabà arhasimisizi nnâhamwâbo walicimwishozire, nnâhamwâbo anayêmêra agombôlwe. Ci arhankamuguliza ishanja ly'ihanga, bulya okwo kwanabà nka kulenganya.

⁹ Erhi omugala ankabà y'amuhà, anamujirire nk'oku banakômerera okujirira abandi banyere.

¹⁰ Erhi ankamuhirakwo owundi, amanye arhamunyahizagya ebiryo, erhi emyambalo, erhi eby'obuyumpa.

¹¹ Akabà arhamuhiri ebyo oku binali bisharhu, anacîgendera busha, buzira kujuha igerha.

Amabî galînganîne olufû

¹² Owâshûrhe omuntu kuhika okufà, naye anayirhwe, afè.

¹³ Ci erhi akabà arhâli alâlîre okumuyîrha, bulya Nyamuzinda walilonzize okumuhira omu maboko gâge, nanamuyêreka aha akwânîne okuyâkira.

¹⁴ Ci omuntu walâlira okuyîrha owâbo n'obwenge, onamurhenze ciru n'aha luhêrero lwâni, agendinigwa, afè!

¹⁵ Owashûrhe îshe erhi nnina, ananigwe, afè.

¹⁶ Owâbakule omuntu, ajimuguza erhi amugwârhe omu mwâge, oyo naye ananigwe, afè.

¹⁷ Owahehêrere îshe erhi nnina, ananigwe, afè.

Empîmbo n'ebibande

¹⁸ Abantu erhi bankalôngôla, muguma akashûrha owâbo, amuyagaze n'ibuye erhi n'ecifundo, olya wâbo akabà arhafîri, ci agend'ijà aha ncingo,

¹⁹ akahash'ishubizûka n'okuhika embuga ajà agendera oku kakoma, nyakushûrha erhi amalu-fuma; ci analyula erya miregerege agezize aha ncingo n'okumubukîsa kuhika afume.

²⁰ Erhi omuntu ankashûrha omujà erhi omujà-kazi wâge n'akarhi, bakanafira omu maboko gâge, nyakufà anacihôlerwa.

²¹ Ci erhi bankahembûka, enyuma lya lusiku luguma, erhi ibirhi, barhankacicihollerwa, bulya bali birugu byâge.

²² Erhi bantu babirhi bankagwârhana balwa, bakahukula omukazi oli izîmi, nyamukazi

akamoma, ciru akabà arhafîri, barhegesirwe balyûle nk'olu îba wa nyamukazi anahûnyire, n'oku batwirîrwe n'abacîranuzi.

²³ Ci erhi ankafà, bajuhe obuzîne oku buzîne*,

²⁴ isù oku isù, lîno oku lîno, kuboko oku kuboko, kugulu oku kugulu,

²⁵ obuhye oku buhye, ecihulu oku cihulu.

²⁶ Erhi omuntu ankashûrha isù ly'omujà erhi lya mujà-kazi wâge, akanalisherêza, anabalike bacîgendere, kubè kubajuha liryà isù lyâbo.

²⁷ N'akabà lyàli lîno lya mujà wâge erhi lya mujà-kazi wâge, akûzire, anabalike bacîgendere, kubè kubajuha liryà lîno lyâbo.

²⁸ Erhi empanzi yankatumirha omuntu, abè mulume erhi mukazi, enamuyîrha, eyo mpanzi enabândwe amabuye, n'enyama yayo erhalîbagwa, ci nn'enkâfu yêhe arhalikwo lubanja.

²⁹ Ci eyo mpanzi erhi yankaba yâkômereraga okutumirhana na nnayo bakazimurhonda, ci yêhe arhashibiriraga okuyilanga, n'erhi yankayîrha omuntu, abè mulume erhi mukazi, eyo mpanzi nayo enabandwe amabuye, na nnayo naye, anayirhwe.

³⁰ Erhi bankamutwîr'okujuha, anahana birya banamutwirire byoshi omu kugombôla obuzîne bwâge.

* **21:23 21, 23** Eyi milongo 23-25: Omu bihugo by'ehuzûka-û, omu mango ga mîra irhegeko lya Mûsa lyàli liyêmîre olwihôlo. Kuli kuderha oku obuhane bwakazâg'igererwa oku citumule ca ngasi muguma: isù oku isù, elîno oku lîno: Lev 24, 17-20. Mwâmi Yezu ahanzize eryo irhegeko ly'okugalula amabî oku mabî; arhuhîre irhegeko lihyâhya: Mat 5, 38-42; Luk 6, 29-30.

³¹ Erhi ankaabà mwâna-rhabana erhi mwâna-nyere, okwo eryo irhegeko lidesire ko yankanatwirwa.

³² Erhi empanzi yankatumirha omujà mulume erhi mukazi, nnawâbo empanzi analyule nnâhamwâbo balya bajà mafûndo asharhu ga magerha, n'erya mpanzi enabândwe amabuye.

³³ Erhi omuntu ankaleka iriba buzira kulibwikira, nîsi erhi ahumbe iriba buzira kulibwikira, empanzi kandi erhi endogomi yankarhogeramwo,

³⁴ nnalirya iriba ahônge, alyûle nna-cirya cîntu ensaranga, n'ecîntu cifîre aciyôrhane.

³⁵ Erhi empanzi y'omuntu yankatumirhana n'ey'omulungu, ekanafà, banaguze empanzi ecizîne, bagabâne ensaranga; n'erya efîre nayo banayigabâna.

³⁶ Akabà kwâli kumanyikîne oku eyo mpanzi ekômerera okutumirhana, na nnayo arhashîbirira okuyilanga anahônge eyindi mpanzi ahâli h'empanzi, n'erya efîre yanabà yâge.

Obushambo bw'ebintu

³⁷ Erhi omuntu ankazimba empanzi erhi cibuzi, abibâge erhi abiguze, anahônga nkâfu irhanu ahâli h'erya nguma, na bibuzi binni ahâli ha cirya ciguma.

22

¹ Erhi ecishambo cankagwârhwa carhula enyumpa cikanigwa, ntà lwihôlo oku mukò gwâco.

² Erhi ankaabà gwâli mûshi, hânabè olwihôlo lw'omukò gwâco. Ecishambo cirhegesirwe

cilyûle ebi cazimbaga. Akabà cirhagwêrhi ebi calyûla, canaguzibwa oku mpyûlo y'obushambo bwâco.

³ Ecintu cazimbagwa, empanzi, endogomi erhi cibuzi, cikashângwa cicizîne omu maboko gâge, ciryâ cintu anahyûle kabirhi.

Okusherêza ebya bene

⁴ Erhi omuntu ankayonya ishwa nîsi erhi mizâbîbu, akanaleka ebintu byâge byakera omu ishwa lya bene, analyule eyindi myâka eri minjà kulusha y'omu ishwa lyâge erhi y'omu mizâbîbu yâge.

⁵ Erhi omuliro gwankagulumira guyandûkire oku byâsi by'emishûgi gulinde guhama guyokêre engano eri oku bishinga erhi eri hôfi n'okusârûlwa, nîsi erhi ishwa lyâyo, nyakulika gulya muliro anahyûle bulya bokêre anayokêraga.

⁶ Erhi omuntu ankagwasa n'okubîsa owâbo ensaranga kandi erhi birugu, bikanazimbirwa emw'olya nyakubîsibwa, erhi ecishambo cankabonekana, cinabihiyûle kabirhi.

⁷ Akabà ecishambo cirhabonekini, nnanyumpa anajè embere lya Nyamuzinda, lyo bamanya oku arhali ye wazimbire ebirugu by'owâbo.

⁸ Ehyânâjîrwe kadali, hyoshi, akabà nkâfu, ndogomi, cibuzi, mwambalo erhi ngasi kantu kanahezire koshi kalya bankanaderha mpu: «Nêci kâka», olubanja lunahêkwe embere za Nyamuzinda, n'oyu Nyamuzinda akayagiriza oku ye mubî anahyûle owâbo kabirhi.

⁹ Erhi omuntu ankayegeka owâbo endogomi, enkafu, ecibuzi, nîsi erhi cindi cîntu cishwekwa, na cîrya cîntu cife, civunike nîsi erhi cihêkwe n'abanyazi na ntâye obwîne,

¹⁰ omwîgasho embere za Nyamuzinda gwanatwa olubanja. Erhi nyakuyêgekwa ankacîgasha oku arhazimbaga ecirugu c'owâbo, nnacîrya cîntu anayêmêra, naye owâbo arhankacilyûla bici.

¹¹ Ci erhi akabà cîrya cîntu aha mwâge cazim-birwe, anacihyûla naco.

¹² Akabà ecîntu cayisirwe n'eciryanyi, anagend'icîyêrekana buhamîrizi; arhankahyûla bici kuli cîrya cîntu ciyisirwe n'eciryanyi.

¹³ Erhi omuntu ankayegeka owâbo ecîntu câge, cikayagalika erhi kufà na nnaco arhahali, akwânîne acilyûle.

¹⁴ Ci erhi nnaco ankabà ahâli, arhankacilyûla bici. Akabà câli cihozanyo, analyûle engulo ya kulya kuhôza.

Okubakula omunyere mushugi

¹⁵ Erhi omulume ankashumika omwâna-nyere mushugi orhasâg'ishebwa, akanagwîshira bombi naye, olya mulume anamugule abè mukâge.

¹⁶ Erhi îshe w'omunyere ankalahira bwâmuhâye, olya mulume analyule ensaranga bahâna ngulo y'abâna-nyere bashugi.

Amarhegeko gayêrekîre obwôhere bwinjà n'idini

¹⁷ Omukazi w'omukurûngu, orhahîraga wamulekera akalamo mpu alame.

¹⁸ Ngasi yêshi wâhushe oku cîntu anayirhwe, afè.

¹⁹ Owarherekêre nyamuzinda w'obwîhambe, kuleka Nyakasane yênene, anakagwe.

²⁰ Orhahîra okarhindibuza erhi kugonya-gonya ecigolo, bulya ninyu mwâli bigolo omu cihugo c'e Mîsiri.

²¹ Orhahîra okalibuza omukana nîsi erhi enfûzi.

²² Erhi wankamulibuza, akandakira, namâyumva omulenge gwâge.

²³ Oburhè bwâni bwanayâka mmuyirhe n'engôrho, bakînywe bahinduke bakana n'abâna binyu babè nfûzi.

²⁴ Okahôza ow'omu lubaga lwâni ensaranga, mukenyi oli akâwe, orhamujiriraga ihanzè, orhamulongezagyakwo bunguke.

²⁵ Erhi wankarhôla ecirondo c'owinyu cikînja, onamugalulireco câjîngwè, izûba lîrhacizonga,

²⁶ bulya bwo bushiro bwâge obwo bônene, co cishûli cibwika omubiri gwâge. Bicigi yeki ankayîsh'ilalamwo? Erhi ankayîsh'indakira nanamuyumva, bulya niehe mbà wa lukogo.

²⁷ Orhahîra okalogorhera Nyamuzinda, orhanahîra okahehêrera omuluzi w'ishanja lyâwe.

Ebisârûlwa birhanzi-rhanzi n'emburhwa-lubere

²⁸ Emyâka yâwe n'omurhobo gw'omu mukenzi gwâwe, orhahîraga okaleka abandî babintan-gakwo. Okaz'interekêra enfula y'omu bagala bâwe.

²⁹ Okaz'injirira ntyo oku bishwêkwa byâwe binene n'ebisungunu, orhabirhenzagyakwo

nnina wabyo embere lya nsiku nda, oku lusiku lwa kali munâni, omunterekêre.

³⁰ Muyôrhe bimâna embere zâni! Murhahîraga mukalya enyama yayirhagwa n'ec'erubala, munayikwêbe akabwa.

23

Obushinganyanya

¹ Orhakag'ilumîza emyanzi y'obunywesi. Orhakâg'irhabâla omubî omu kuhamîriza obunywesi.

² Orhakâg'ishimba omwandu gw'abantu balonza amabî, orhanahîra okafûngira olubanja lw'obubî mpu ly'ojà olunda banji bali.

³ Orhakâg'irhabala omuntu omu lubanja mpu okwenge ali mukenyi.

⁴ Erhi wankashimâna enkafu y'omushombanyi wâwe, erhi ndogomi yâge ehabusire onamulerhereyo.

⁵ Erhi wankabona endogomi y'omushombanyi wâwe egogomîrwe n'omuzigo, ahâli h'okucîgerera, onayirhabale mwene nnayo.

⁶ Orhahîraga okalenganya owinyu oli mukenyi omu lubanja lwâge.

⁷ Okaz'iyakira kuli olubanja lw'obunywesi. Orhahîra okayîrha omwêru kwêru erhi omushinganyanya, bulya ntayêza omuntu mubî.

⁸ Orhahîra, okayemera ebituliro, bulya ebituliro binahûse amasù g'ababona, bihindule n'ebinwa by'abashinganyanya.

9 Orhahîraga okarhindibuza ecigolo, orhahabiri wênene oku ecigolo cirhindibuka, bulya nâwe wêne wali cigolo omu cihugo c'e Mîsiri.

Omwâka gwa Sabato n'olukulu lwa Sabato

10 Okaziyûsa myâka ndarhu warhwêra ishwa n'okusârûla emyâka yâwe.

11 Ci ogwa kali nda onalileke lilâle, abakenyi bw'omu ishwa lyâwe balye emburho zirimwo, n'ebyankasigala ensimba z'erubala zibirye. Ntyo kwo wakazijira olukoma lwâwe lw'emizêti yâwe.

12 Omu nsiku ndarhu wakazijira emikolo yâwe, ci olwa kali nda, wanarhamûka, ly'enkâfu yâwe n'endogomi yâwe birhamûka, lyo na mugala wa mwabali-kazi wâwe n'ecigolo bayîsa.

13 Obikirire ngasi byoshi nakubwizire. Orhahîraga okashênga izîno ly'abandi banyamuzinda, irhondo lirhayumvikanaga omu kanwa kâwe.

Ensiku nkulu z'omu Israheli

14 Okaz'inkuza omu kujira olugendo lutagatîfu kasharhu omu mwâka.

15 Okaz'ijira olusiku lukulu lw'emigati erhalimwo lwango*. Okâgeza nsiku nda erhi odwîrhe walya emigati erhalimwo lwango, nka kulya nakurhegekaga, omu mwêzi gw'emihuli, bulya gwo mwêzi warhengagamwo e Mîsiri. Ntâye wanayîshe embere zâni maboko mûmu.

16 Okâjira olusiku lukulu lw'emyâka mirhanzi-rhanzi y'omu maboko gâwe, lw'ebi warhwêraga omu mashwa. N'olusiku lukulu lw'okusârûla,

* 23:15 23, 15 Olusiku lukulu lw'emigati erhalimwo lwango (Rhulole omu Lub 12, 15)

aha buzinda bw'omwâka, amango wahûmbûle amalehe gw'omukolo gw'omu mashwa gâwe.

¹⁷ Kasharhu omu mwâka, ngasi mulume ay-ish'ikâlola obusù bwa Nnâmahanga Nyakasane.

¹⁸ Orhahîraga okanterekêra emigati erimwo olwango n'embâgwa; n'amashushi g'embâgwa z'olusiku lukulu lwâni, garhagezagya obudufu kuhika sêzi.

¹⁹ Okaz'irhûla emyâka mirhanzi-rhanzi y'ishwa lwâwe omu ka-Nyamuzinda, Nnâmahanga wâwe. Orhahîraga okayendera omwâna-hene omu mahene-hene ga nnina.

Amalaganyo n'amahano embere z'okujà omu Kanâni

²⁰ «Nârhuma malahika wâni embere zâwe aj'akulanga omu njira, anakuhise ahantu narheganyize.

²¹ “Omukenge, onakaz'iyumvîrhiza izù lyâge; orhamugayaguzagya, bulya arhankalembere obugamba bwâwe, kulya kubà izîno lyâni liri muli ye”.

²² “Okâyumvirhiza izù lyâge onakâjira ebi ndesire byoshi, nâbà mwânzi w'abanzi bâwe na mushombanyi w'abashombanyi bâwe”.

²³ “Hano malahika wâni abà amakushokolera, àbà amâkuhisa emw'Abamoriti, Abahititi, Abapereziti, Abakanani, emw'Abahiviti n'Abayebusi, hano mbà nabahungumwire”,

²⁴ “orhacikâgihîra wafukamira ba nyamuzinda bâbo, ci oyishihenangula abo ba nyamuzinda bâbo n'okujonjaga empêro zâbo”.

25 “Okarhumikira Nyakasane Nyamuzinda wâwe, anagisha ebiryo byâwe n'amîshi gâwe, nnankucînge kuli ngasi ndwâla;”

26 “omu cihugo câwe murhakaboneka omukazi omomire erhi owabà ngumba: nayunjuza ensiku z'akalamo kâwe”.

27 “Narhuma ecôbà câni embere zâwe, nshanda-banye ngasi mashanja wanageremwo, abashombanyi bâwe boshi bakuyaka”.

28 “Narhuma olwisîmbo embere zâwe, luli-birhekwo Abahiviti, Abakanani n'Abahititi embere zâwe”.

29 “Ntâbalibirhekwo embere zâwe oku câligumiza omu mwâka muguma, lyo ecihugo cirhagisigala bwâmwa, lyo n'ebiryanyi bilekiluga, bikurhindibuze”.

30 “Bunyi-bunyi nakazibalibirhakwo embere zâwe, kuhika amango wâyololoka ohashe okulya ecihugo coshi”.

31 “Nâtwa olubibi lw'ecihugo câwe kurhenga oku Nyanja Ndukula kuhika oku Nyanja y'Abafilistini, na kurhenga oku irungu kuhika oku lwîshi. Nêci, nahira bene ecihugo omu maboko gâwe, nnambakungushe embere zâwe†.”

32 “Orhahîraga okanywâna mweshi nabo nîsi erhi mwe na banyamuzinda bâbo”.

33 “Barhayûbake omu cihugo câwe, lyo barhagirhuma wangomera: wankanabona wamarhumikira banyamuzinda bâbo, n'okwo kukuhindukire murhego.”»

24

† 23:31 23, 31 Enyanja Ndukula yo na Nyanja y'Amasheke.

Nyamuzinda àfundika endagâno n'Israheli

¹ Anacibwîra Mûsa, erhi: «Sôkera emunda Nyakasane ali, nâwe Aroni mwene Nadabu n'owinyu Abihu, mweshi na bandi bagula makumi gali nda ga muli Bene Israheli, muyishifukama kûli.

² Mûsa yênene wayegêra hali Nyakasane; bôhe barhayegêraga, n'olubaga lurharheremaga haguma naye.»

³ Mûsa anaciyisha, ashambâlira olubaga ebyo binwa bya Nyakasane byoshi n'amarhegeko gâge goshi. Olubaga lwoshi lwanacishuza n'izû liguma, mpu: «Ebinwa Nyakasane anadesire byoshi, rhwabishimba*.»

⁴ Mûsa anaciyandika ebinwa bya Nyakasane byoshi; âzûka sêzi mucêracêra, ayûbaka oluhêrero idako ly'entondo na mabuye ikumi n'abirhi g'erya milala ikumi n'ibirhi y'Israheli.

⁵ Okubundi, anacirhuma abâna b'emisole ba muli Bene Israheli baj'irhûla embâgwa banarherekêra emicûkà y'empanzi nka nterekêro y'okushangira.

⁶ Mûsa ayanka ecigabi c'omukò, aguhemba oku rhubehe n'ogwasigalaga agushahuliza oku luhêrero.

⁷ Arhôla ecitabu c'Endagâno acisomera olubaga. Nalwo lwashuza, mpu: «Ebyo Nyakasane adesire byoshi rhwabishimba, rhunabikenge».

⁸ Mûsa arhôla omukò agushahuliza olubaga,

* **24:3 24, 3** Ebinwa byoshi Nyakasane adesire, go marhegeko ikumi ga Nnâmahanga (Rhulole omu Lub 20, 1; 24, 7). Agandi marhegeko, buzinda gàyushwîrwe (Rhulole omu Lub 21, 1).

erhi: «Ogu mukò gwo mukò gw'Endagâno Nyakasane afundisire haguma n'ebyo binwa byoshi.»

⁹ Mûsa anacisôka bône Aroni, Nadabu na Abihu, boshi na balya bashamuka makumi gali nda b'omu bagula b'Israheli.

¹⁰ Babona Nyamuzinda w'Israheli, n'aha magulu gâge erhi hali nka kuno harhîndwa ecirhindiro ciri nka njuma ya kâsi eshusa ecitù c'oku nkuba.

¹¹ Ntâ kubî âjizire abo bîshogwa b'omu Israheli, basinza Nyakasane, balya bânanywa.

Mûsa abugâna Nyamuzinda oku ntondo

¹² Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Osôkere e munda ndi kuno ntondo onabêrekwo, nkuhè embaho z'ibuye zirikwo amarhegeko n'amahano nyandisire, nti ogayigîrize.»

¹³ Mûsa anaciyimuka, bo n'omurhabâzi wâge Yozwè. Mûsa anacisôkera oku ntondo ya Nyamuzinda,

¹⁴ erhi amâsiga abwîzire abagula erhi: «Murhulindire hano, kuhika rhugaluke. Ci Aroni na Huri bâbâ basigîre ninyu; owâbè agwêrhe olubanja, anabadôse.»

¹⁵ Mûsa anacisôkera oku ntondo. Ecitù cabwika entondo.

¹⁶ Irengé Iya Nyamubâho lyâbêra oku ntondo ya Sînayi, eco citù cayibwika nsiku ndarhu zoshi. Olusiku Iwa kali nda, anacihamagala Mûsa omu kâgarhî ka cîrya citù.

¹⁷ Irengé Iya Nyakasane lyâkâg'ibonekera bene Israheli nka ngulumira ya muliro ah'irhwèrhwè ly'entondo.

¹⁸ Mûsa ayongobera mulya citù, asôkera oku ntondo miregerege makumi anni na madufu makumi anni.

25

Ensholôlo za bene Israheli

¹ Nyakasane anaciganiza Mûsa, amubwîra, erhi:

² «Obwîre bene Israheli basholôle entûlo, ngasi bantu b'omurhima mwinjà boshi, ojè warhôla ezo nsholôlo zâbo.

³ Alaga ensholôlo wabahûna: amasholo, amarhale, emiringa,

⁴ emyenda y'akaduku, ey'omusengu, ecitàni calangashana, eswa, obwôya bw'empene,

⁵ empù z'ebigandabuzi z'akalinga, empù z'ebigoho n'emirhi y'akasiya,

⁶ amavurha gw'okuhira omu rhumole, omugavu gw'okuhira omu mavurha g'okucîshîga n'obukù bw'okuyôca.

⁷ Amabuye ga Onikisi n'amabuye g'okuj'omu efodi n'omu mwambalo g'oku cifuba.

⁸ Onjirire endâro lyo nkazibêra ekarhî kinyu.

⁹ Nienene nakuyêreka olugero lw'ecihando n'olugero lw'ebirugu byamwo byoshi: okwo kwonênè kwo wânajira.»

Omucîmba gw'amalaganyo

¹⁰ «Onjirire omucîmba gw'embaho za akasiya, gwa buli bwa makoro abirhi n'ecihimbi, bugali bw'ikoro liguma n'ecihimbi, na burherema bw'ikoro liguma n'ecihimbi.

11 “Ogushîge amasholo garhali mavange, ogushige omu ndalâlâ n'emugongo, n'omuhîro gwâgwo oguzunguluse masholo”.

12 “Ogutulire mpogo inni za masholo, ozihire omu magulu gâgwo oku ganali anni, mpogo ibirhi lunda luguma n'ibirhi olundi lunda”.

13 “Ojire emirhamba y'emirhi ya akasiya, oyishîge amasholo”,

14 “onayishesheze omu mpogo z'amarhambi g'omucîmba, gukazibarhulirwâkwo”.

15 “Emirhamba ebêre omu mpogo z'omucîmba, erhakûlagwamwo”.

16 “Endagâno nakuhâ oyibîke muli ogwo mucîmba*.”

17 “Okubundi ogujirire omufûniko gw'amasholo gône gône, buli bwa makoro abirhi n'ecihimbi na bugali bw'ikoro liguma n'ecihimbi”.

18 “Ojire bakerubi† babirhi ba masholo; obatulire oku marhambi gombi gw'ogwo mufuniko”.

19 “Ohire kerubi muguma eburhambi buguma n'owundi ajè ebundi burhambi. Obahire oku muhîro gw'omufûniko, omu marhambi gombi”.

20 “Ebyûbi by'abôla bakerubi bishanjûkire enyanya, bakaz'ibwîkira omufûniko n'ebyûbi byâbo bayerekerane bombi, bakazilola ebwa

* 25:16 25, 16 Eyo ndagâno gâli mandiko gamanyisize amarhegeko g'okuhabûla akalamo ka Bene Israheli omu kushimba obwôhere bw'Amalaganyo kwo kuderha oku zâli mpaho ibirhi ziyandisi rwekwo galya marhegeko ikumi (Lub 31, 18; 32, 15). Buli buhamîrizi. † 25:18 25, 18 Ba-kerubi (Murh 3, 24): bingiri-ngiri biri nka mpanzi. Omukolo gwa ba-kerubi kuli kulanga Omucîmba gw'amalaganyo, kulanga omuhanda gw'oku bwâmi, kulanga oluhêrero erhi ntebe y'ohukulu: 2 Sam 4, 4.

mufuniko”.

²¹ “Ohire omufûniko enyanya ly’omucîmba n’omwo mucîmba mwo wahira Endagâno nâkuhà”.

²² “Aho, ho nakâbugânana nâwe, ho nakâkuganîriza, enyanya ly’omufûniko, ekarhî k’abo bakerubi babirhi bali oku mucîmba gw’Endagâno, nkâkubwîra byoshi ntegesire Bene Israheli.”»

Amêza g'emigati y'enterekêro

²³ Kandi ojire ameza gw’omurhi gwa akasiya, gwa buli bwa makoro abirhi, bugali bw’ikoro liguma, na burhererema bw’ikoro liguma n’ecihimbi.

²⁴ Ogashîge amasholo garhalimwo nvange, ogutâke n’amasholo.

²⁵ Okwo muhiro, obinjûlekwo emikororonzi ya bugali bwa cihimbi c’ikoro, onazunguluse emikororonzi y’amasholo.

²⁶ Ogajirire mpogo inni za masholo, zije oku bikwi binni by’amagulu gâbo oku ganali anni.

²⁷ Ezo mpogo zije omu marhambi g’amagulu gâgo oku ganali anni, zikazijageramwo emirhamba y’okubarhula ameza.

²⁸ Eyo mirhamba oyijire n’omurhi gwa akasiya, oyishîge amasholo, ekazikolesibwa oku kubarhula ameza.

²⁹ Ameza ogajirire embale, ennambi, orhubêhè, enzînzi n’ebyânzi, byo bakaz’idubuliramwo enterekêro z’ebinyôbwa. Byoshi obijire bya masholo garhali mavange.

³⁰ Okaziyôrha ohizire ensiku zoshi omugati gw’enterekêro okwo mêza, embere zâni.

Akamole ka mahaji nda

³¹ Kandi ojire akamole k'amasholo garhali mavange. Ako kamole, katulwe kalungire n'enteberhebe yako n'olusârhi lwâko, haguma n'amashami, ebigonyero n'obwâso bwâko.

³² Mahaji ndarhu garhenge omu marhambi gako: mahaji asharhu g'akamole eburhambi buguma na mahaji asharhu g'akamole ebundi burhambi.

³³ Oku ngasi ihaji kuje mahaji asharhu galikwo amafufu n'obwâso. Ntyo kwo mahaji ndarhu garhenga omu kamole gajirwa gwoshi.

³⁴ Nako akamole kône, kabè na mashami anni haguma n'amafufu n'obwâso bwâgo:

³⁵ ifufu liguma omu mahaji abirhi marhanzi garhenga omu kamole, ifufu liguma omu gandi mahaji abirhi garhenga omu kamole, n'ifufu liguma omu mahaji abirhi mazinda garhenga omu kamole kwo n'okwo oku mahaji ndarhu goshi g'akamole.

³⁶ Amafufu n'amahaji bilungîne n'akamole, byoshi bibè bitule muli cûma ciguma ca masholo garhali mavange.

³⁷ Ojire rhumole nda: bakaz'iyâsa orhwo rhumole, rhumolekere embere n'eburhambi.

³⁸ Ennâmbi zako n'amaganyi gakwo, byoshi bibè bya masholo gônene.

³⁹ Bagajire na talenta nguma ya masholo gône gône, haguma n'ebigabi byako byoshi.

⁴⁰ Olole bwinjà onajire nk'oku oyesirwe oku ntondo.

Endâro

¹ «Endâro oyijire ya birhebo ikumi, obijire bya citâni cinirole n'emyenda y'akaduku k'omukara, ey'akaduku k'akalinga, ey'akalinga kêru ohirekwo ba-kerubimi bakozirwe n'obulenga.

² “Obulî bwa ngasi cirhebo bubè bwa makoro makumi abirhi na munâni, n'obugali bubè bwa makoro anni. Olwo, lwo lugero lw'ebirhebo byoshi”.

³ “Birhebo birhanu bilungwe ngasi ciguma oku câbo”.

⁴ “Ohire emishumi oku muhiro gw'ecirhebo cirhanzi, oku kampwempwe k'obulungîro, on-ajire ntyo oku muhiro gw'ecirhebo cizinda c'obulungîro bwa kabirhi”.

⁵ “Ohire mishumi makumi arhanu oku cirhebo cirhanzi, na mishumi makumi arhanu oku kampwe-mpwe k'ecirhebo c'obulungîro bwa kabirhi, eyo mishumi ekâyêrekerana ngasi muguma n'ogwâbo”.

⁶ “Ojire mîno makumi arhanu ga masholo, go galunga ngasi cirhebo oku câbo, na ntyo Endâro ebè ya bûbake buguma bwône”.

⁷ “Kandi ojire ebirhebo by'amôya g'empene, oyûbakemwo ecihando enyanya z'Endâro. Ojire ikumi na ciguma”.

⁸ “Obulî bwa cirhebo ciguma: makoro makumi asharhu. Obugali bw'ecirhebo: makoro anni. Lwo na lugero lw'ebirhebo byoshi oku binali ikumi na ciguma”.

⁹ “Ohangire birhebo birhanu haguma, na bindi ndarhu haguma. Ecirhebo ca kali ndarhu ocigonyere embere z'ecihando”.

10 “Ohire mishumi makumi arhanu oku muhiro gw’ecirhebo cibwisire birya birhangiriza bigwârîhîne na yindi mishumi makumi arhanu oku muhiro gw’ecirhebo cibwisire birya bindi bya kabirhi bigwârîhîne”.

11 “Ojire mîno makumi arhanu ga mulinga, ogageze omu mishumi, na ntyo gashwêke ecihando coshi cibè bûbake buguma”.

12 “Ecihimbi c’ebirhebo by’ecihando cisigîre, cijêmbukire enyuma ly’endâro”.

13 “N’ebwa buli bw’ebyo birhebo by’ecihimbi cisigîre cije lunda luguma n’olundi oku buli bw’ebirhebo, kandi bijêmbukire oku ntambi zombi z’endâro, bibwîkîre olunda n’olundi lw’endâro”.

14 “Eco cihando ocijirire oburhungiri bw’empù z’enganda-buzi, zishîzirwe ibala lidukula, n’oburhungiri bw’empù mvunge zinozire bujè oku nyanya.”»

Lukangà lw’Endâro

15 «Ojire omutûngo gw’Endâro gubè gwa murhi gwa akasiya, mugwike burherema.

16 “Obulî bwa ngasi mutûngo bubè bwa makoro ikumi, n’obugali bw’ikoro liguma n’ecihimbi”.

17 “Ngasi mutûngo gubè na mahango abiri galungîne ngasi ihango omu lyâbo. Kwo onajirage ntyo oku yindi mitûngo y’Endâro yoshi”.

18 “Ojire lukangà lw’okushwêka n’okusêza Endâro, mirhi makumi abirhi ya lukangà olunda lw’emukondwè”.

19 “Eyo mitûngo oku eri makumi abirhi, oyihirekwo marhwêrhwè anni ga marhale: marhwêrhwè abirhi oku ngasi murhi”.

20 “Olunda lwa kabirhi lw’Endâro, emwênè, ohire yo mitûngo makumi abirhi”;

21 “nayo ejekwo marhwêrhwè makumi anni ga marhale, marhwêrhwè abirhi oku ngasi mutûngo gw’olukangà”.

22 “Enyuma ly’Endâro, ebwa nyanja, ohireyo mitûngo ndarhu ya lukangà”,

23 “ojire mitûngo ibirhi ebuzinda bw’Endâro, oku kafende-fende”.

24 “Eyo mitûngo, eshwekane ibirhi-ibirhi kurhenga idako kuhika enyanya aha bushwinjiro omu mpâga ntanzi. Ntyo, kwo eyo mitûngo ibirhi y’oku kafende-fende yayôrha”.

25 “Ntyo, habà mitûngo munâni n’amarhwêrhwè gâyo g’amarhale: marhwêrhwè ikumi na ndarhu, abirhi oku muntûngo muguma n’abirhi kuli ngasi gundi mutûngo”.

26 “Kandi ojire n’emirhamba y’omurhi gwa akasiya: irhanu oku mitûngo y’olundi lunda lw’Endâro”,

27 “irhanu oku mitûngo eri oku kafende-fende k’Endâro, olunda lw’enyanya”.

28 “Omurhamba gw’engusu gushwêkerwe aha kâgarhî k’emitûngo, guruhlukâne kurhenga ebuzinda kuhika obundi buzinda”.

29 “Emitûngo y’lukangà oyishîge amasholo, empagà z’okuhiramwo emirhamba, ozijire za masholo, n’emirhamba nayo oyishîge masholo”.

30 “Oyûbake eyo Ndâro nka kulya wayêrekagwa oku ntondo.”»

Omwenda

31 «Kandi ojire omwenda gw’akaduku k’omukara, n’akaduku k’akalinga, n’akalinga

kêru, n'ecitâni cinirole; bahirekwo bakerubimi bakoziwe n'obulenga.

³² “Ogumanike kuli mitûngo inni ya murhi gwa akasiya mishîge amasholo, egwêrhe ngondôzo z'amasholo zigwârîhîne oku marhwêrhwè anni g'amarhale”.

³³ “Ogwo mwenda gugwarhwe n'amîno g'ebirhale, n'omu ndalâlâ yago, mwo mwahira omucîmba gw'Endagâno. Ogwo mwenda lwo lwâbâ lubibi lw'Abatagatîfu n'Ahatagatîfu h'Ebitagatîfu”.

³⁴ “Ohire omufûniko oku mucîmba gw'Endagâno omu Hatagatîfu h'Ebitagatîfu”.

³⁵ “Amêza ogahire embere ly'ogo mwenda, n'akamole aha mbêre lya mêza, olunda lw'emukondwè lw'Endâro. Ohire amêza olunda lw'ebumoshô”.

³⁶ “Kandi ohire omwenda aha muhango gw'ecihando, mwenda gwa kaduku k'omukara, kaduku k'akalinga, kaduku-kêru n'ecitâni cinirole: mukolo gwa muntu mulenga”.

³⁷ “Ogwo mwenda gugwârhire kuli mitûngo irhanu y'omurhi gwa akasiya, onayishîge amasholo. Engondôzo zâyo zibè za masholo, onazitulirekwo marhwêrhwè arhanu ga mulinga.”»

27

Oluhêrero lw'enterekêro

¹ Ojire oluhêrero* lw'embaho za akasiya: buli bwa makoro arhanu na bugali bwa makoro

* **27:1 27, 1** Olu luhêrero lurhashushiri oludesirwe omu Lub 20, 24.

arhanu; obulî n'obugali bw'oluhêrero binyu-manane. Na makoro asharhu burherema.

² Orhumpekwèmpèkwè rhwâlwo oku rhunali rhunni, ohirekwo mahembe anni gashwekine narhwo, rhunabè rhwa mulinga.

³ Ojire embêhe z'okugukiramwo oluvù lw'oku luhêrero, empaho z'okuguka oluvù, amabakuli, orhukanya n'ebitumbûkizo. Ebyo byoshi obitule n'omulinga.

⁴ Oyûbakire olushangi luli nka lusirha lwa mulinga oku luhêrero; olujirire mpogo inni za mulinga oku bikwi byâlwo oku biri binni.

⁵ Ohire olwo lushângi omu ndalâlâ y'oluhêrero idako, luhike omu karhî k'obulî bw'oluhêrero.

⁶ Ojire emirhamba y'oluhêrero, mirhamba ya murhi gwa akasiya, onayishîge omulinga.

⁷ Eyo mirhamba bakâyishesheza omu mpogo, ekazigera enyunda zoshi oku zinali ibirhi z'oluhêrero nka balubarhula.

⁸ Olubinjûle nka mukenzi, onalujire nka lwa mbaho. Kukwânîne olujire nka kulya wanayêrekagwa oku ntondo.

Obululi

⁹ Kandi ojire obululi bw'Endâro, olunda lw'ebulyo, emukondwè, obululi bubwikwe n'emyanda y'ecitâni ciniole, ya buli bwa makoro igana ngasi lunda.

¹⁰ Emitungo yabwo oku enali makumi abirhi, n'amarhwèrhwè gâyo, bibè bya mulinga. En-gondôzo z'eyo mitûngo n'amaganyi gâyo, bibè bya cirhale.

¹¹ Kwo n'okwo olunda lw'emwênè, nayo eje emyenda ya makoro igana oku bulî, emitûngo

yayo oku enali makumi abirhi, n'amarhwèrhwè gâyo oku ganali makumi abirhi, bibè bya mulinga, engondôzo zâyo n'amaganyi gâyo, bibè bya cirhale.

¹² Obugali bw'obululi, olunda lw'enyanja, bwâbâ bwa makoro makumi arhanu ga myenda, n'emitungo yayo oku eri ikumi n'amarhwèrhwè gâyo oku ganali ikumi.

¹³ Obugali bw'obululi, olunda lw'ebushoshôkero bw'izûba (ebuzûka-zûba): makoro makumi arhanu;

¹⁴ myenda ya makoro ikumi n'arhanu, na mitûngo isharhu na marhwêrhwè gâyo asharhu oku kahembe kaguma;

¹⁵ oku kandi kahembe, myenda ya makoro ikumi n'arhanu, n'emitungo yayo oku eri isharhu na marhwêrhwè gâyo asharhu.

¹⁶ Aha muhango gw'obululi, haje omwenda gwa makoro makumi abirhi, gwa kaduku k'omukara, kaduku k'akalinga, kalinga k'akêru, n'ecitâni ciniole; mukolo gwa bulenga, gugwârhire kuli mitûngo inni na marhwêrhwè anni.

¹⁷ Emitungo eyûbasire obululi yoshi, ebè elungîne omu mpagà z'amarhale; engondôzo zâyo zibè za marhale; n'amarhwèrhwè gâyo gabè ga mulinga.

¹⁸ Obulî bw'obululi: makoro igana, obugali: makumi arhanu kuli ngasi cikwi, oburherema: makoro makumi arhanu ga citâni ciniole; amarhwèrhwè gabè ga mulinga.

¹⁹ Ngasi bindi birugu by'omu Ndâro byoshi, birya byanakolesibwa oku mikolo yamwo yoshi, makondo gâyo n'amakondo g'obululi, bibè bya

mulinga.

Amavurha g'akamole

²⁰ Woyo orhegeke bene Israheli bakazikulerhera amavurha g'emizêti mishwe g'okutwana akamole, garhalimwo nvange, lyo akamole kakaziyôrha kayâsire ensiku n'amango.

²¹ Omu Cihando c'Ihano, embere ly'omwenda gubwisire Endagâno, Aroni n'abagala bakaziyôrha baliyasize embere za Nyakasane kurhenga bijingo kuhika sêzi. Liri irhegeko ly'ensiku n'amango kuli bene Israheli kurhenga iburha kujà oku lindi.

28

Emyambalo y'abadâhwa

¹ Ci w'oyo, muli bene Israheli, oyegeze aha burhambi bwâwe mwene winyu Aroni ye n'abagala, omujire mudâhwa wâni: Aroni, Nadabu, Eleyazari na Itamara, bagala ba Aroni.

² Mwene winyu Aroni omujirire omwambalo Mutagatifu, cibè cimanyîso c'irenge na ca kukengwa.

³ Obwîre ngasi bantu balenga balya bayunjwîre omûka gw'oburhimanya nabahiziremwo, bajirire Aroni emyambalo yamujira Mutagatifu na mudâhwa wâni.

⁴ Alaga emyambalo bajira: omwambalo gw'oku cifuba, efodi, ecishûli citâke, akanzo, ecitambara n'omukaba. Bajirire Aroni, mwene winyu, n'abagala emyambalo mitagatifu, lyo akaz'injirira emikolo y'obudâhwa.

⁵ Bakolêse amasholo, akaduku k'omukara, akaduku k'akalinga, akaduku kêru n'ecitâni ciniole.

Efodi

⁶ Bajire efodi* y'amasholo, ya kaduku ka mukara, kaduku ka mulinga, kaduku kêru n'ey'ecitâni ciniole: mukolo gwa bulenga.

⁷ Kandi cibè na maganyi abirhi g'okugwâsa oku mihiro yombi.

⁸ Omusiho gw'efodi gugezire enyanya, gukulwe kuguma nayo gunalungane nayo: gubè gwa masholo, gwa kaduku k'omukara, gwa kaduku k'akalinga, gwa kaduku kêru n'ecitâni ciniole.

⁹ Orhôle mabuye abirhi ga onikisi, oyandikekwo amazîno ga Bene Israheli:

¹⁰ amazîno ndarhu oku ibuye lirhanzi, n'agandi ndarhu oku ibuye lya kabirhi, nk'oku banakulikirana omu maburhwa gâbo.

¹¹ Ago mabuye wahirakwo amazîno ga Bene Israheli, gakolwe n'omulenga oyishi okubinjûla amabuye, nka kula banabînjûla eciziriko, ogabohere omu mpogo z'amasholo.

¹² Ago mabuye gombi, ogahire oku mishumi y'efodi, gabè mabuye ga kuyibusa amazîno ga Bene Israheli. Ntyo Aroni akaz'ihêka amazîno gâbo embere za Nyakasane oku birhugo byâge byombi, lyo akaz'ibayibuka.

¹³ Ojire mburungusè ibirhi za masholo,

* **28:6 28, 6** Efodi guli mwambalo abadâhwa bàyambaliraga omu cifuba, omu Bibliya efodi egwêrhe mahugûlo manji: ciri cirugu bàkagikolêsa amango gw'okurherekêra: Bac 8, 27; 1 Sam 14, 18.

¹⁴ na migufu ibirhi ya masholo gône gône, oyijire mihûnge nsobekanyè, egere mw'ezo mburungusè.

Enshoho y'oku cifuba

¹⁵ Ojire n'enshoho y'oku cifuba y'okutwa emanja, mukolo gwa bulenga. Oyijire nka kulyâla wanajira efodi: ya masholo, ya kaduku ka mukara, ya kaduku ka kalinga, ya kaduku kêru n'ecitâni ciniole.

¹⁶ Nka yamâgonywa, eyumânane enyunda zoshi, ya buli bwa cihimbi c'ikoro na bugali bwa cihimbi c'ikoro.

¹⁷ Oyilukirekwo emilongo y'orhubuye, milongo inni ya rhubuye. Oku mulongo murhanzi kulukirwe esadoniki, etopazi n'esumarado;

¹⁸ oku mulongo gwa kabirhi, ohirekwo enofeki, esafira n'ealimasi;

¹⁹ oku mulongo gwa kasharhu ohirekwo, enjwîjwî, eagata n'eamatusta;

²⁰ oku mulongo gwa kani kulukirwe ekrizoliti, ehyasinti n'eyaspiri. Orhwo rhubuye rhuhangirwe omu mpogo z'amasholo.

²¹ Ago mabuye gayandikwekwo amazîno ga Bene Israheli ikumi na babirhi, gabè matâke nka biziriko, ngasi ibuye n'izîno, kulya emilala enali ikumi n'ibirhi.

²² Enshoho y'oku cifuba oyijirire emigufu y'amasholo garhalimwo mvange miluke nka migozi.

²³ Enshoho y'oku cifuba oyijirire rhugondo rhubirhi rhwa masholo garhaliwo mavange, n'orhwo rhugondo oku rhunali rhubirhi orhushwekere oku mihiro yarho yombi.

24 Orhwo rhugozì rhw'amasholo rhwombi orhugeze mw'orhwo rhugondo rhubirhi rhushwekirwe oku bushwinjiro bw'enshoho y'oku cifuba.

25 Nabyo ebikwi by'orhwo rhugufu rhwombi, bishwêkerwe kuli ziryà mburungusè zombi, oku mishumi y'efodi, embere zâyo.

26 Ojire mpogo ibirhi za masholo ozihire oku bushwinjiro bw'enshoho y'oku cifuba, oku muhiro gw'endalâla, olunda lw'efodi.

27 Ojire zindi mpogo ibirhi za masholo, ozihire idako ly'ebirhugo-rhugo by'efodi, olunda lw'embeere, hôfi n'obugonyero bwâyo, enyanya ly'omushumi gw'efodi.

28 Bashwêkere empogo z'enshoho oku mpogo z'efodi n'ehigozi hy'akaduku k'omukara, ebêere enyanya ly'omushumi gw'efodi n'enshoho y'oku cifuba esêere oku efodi.

29 Ntyo, amango Aroni akazija omu hatagatîfu, akazihêka amazîno ga Bene-Israheli aha murhima gwâge† omu nshoho y'oku murhima y'okutwa emmanja, lyo bakâyôrha bayibuka ensiku zoshi embere za Nyakasane.

30 Omu nshoho y'oku cifuba y'okutwa emmanja ohiremwo Urimi na Tumini‡, bikazibêra aha murhima gwa Aroni amango ajâ embere za Nyakasane. Aroni akazihêka ntyo ensiku n'amango olubanja lwa Bene-Israheli aha murhima gwâge, embere za Nyakasane.

† 28:29 28, 29 Ago mazîno gali ga cihabraniya. ‡ 28:30

28, 30 Urimi «bulangashane» na Tumini «bwimâna» biri birugu omudâhwa ayambalira oku cifu amango gw'obulebi bw'okulonza okuyumvîrhiza obulonza bwa Nyakasane: 1 Sam 14, 41; Mig 16, 33.

Ecishûli

³¹ Ojire ecishûli c'efodi ca mwenda gwa kaduku ka mukara coshi coshi.

³² Aha kâgarhî k'eco cishûli, haje omurhule gw'okukazigezamwo irhwe, n'eburhambi bw'ogwo murhule ebè bushwinjiro buli nka bwa lûba, lyo cirhagibereka.

³³ Oku muhiro gw'omu ndalâlâ, kuje emishemberere y'emishâbîro y'akaduku k'omukara, akaduku k'akalinga n'akaduku kêru, n'orhudende rhujè rhwahangirwa oku marhambi n'omu kâgarhî k'eyo mishâbîro.

³⁴ Hidende higuma hya masholo na mushâbîro muguma oku muhiro gw'ecishûli n'omu marhambi moshi.

³⁵ Aroni akaciyambala amango ali omu mikolo yâge, na ntyo bakaziyumva ajegereza omudende amango akola ajâ omu hatagatîfu embere za Nyakasane, n'amango akola arhengamwo, lyo alek'ifâ.

Ecimanyîso c'oburherekêre

³⁶ Ojire ehy'olubambâ hy'amasholo gône gône, onabinjekwo nka kula babinja akahamikizo, mpu: «Mutagatîfu wa Nyakasane».

³⁷ Ohishwêkere oku mugozi gw'akalinga k'omukara, hije oku nsirha: hikwânîne hibêre olunda lw'embere oku nsirha.

³⁸ Hiyishija aha malanga ga Aroni, lyo akazihêka amabî Bene Israheli bajira omu bintu barherekêra Nyamubâho ngasi mango barherekîre. Aroni akazihiyambala ngasi mango emalanga lyo Nyakasane asimîsibwa n'ezo nterekêro.

³⁹ Oluke akanzo k'ecitâni ciniole, ojire ensirha y'ecitâni ciniole, ojire n'omukaba gw'emikonzi: mukolo gwa bulenga.

Emyambalo y'abadâhwa

⁴⁰ Bagala ba Aroni obajirire orhwanzo, obajirire emikaba, obajirire n'ensirha z'ebidesi, ziryazankabakengêsa.

⁴¹ Ebyo birugu obiyambike mwene winyu Aroni n'abagala, obashîge amavurha n'enfune zâbo ozibumbe mavurha, obanterekêre lyobakazijira omukolo gwâni gw'obudâhwa.

⁴² Obajirire orhubutura rhw'ecitâni, rhw'okubwîkira obushugunu bwâbo, rhukazirhenga omu cibunu kuhika omu madwî.

⁴³ Aroni n'abagala bakaz'irhuyambala nka bajà omu Cihando c'Ihano, erhi nka bayegêra oluhêrero mpu barherekêre omu hatagatîfu, lyobalek'ihemuka banalek'ifà. Liri irhegeko ly'ensiku n'amango kuli ye n'oku iburha lyâge.

29

Okurherekêrwa kw'abadâhwa

¹ Alaga oku wakazibajira ly'obarherekêra omubudâhwa bwâni: orhôle empanzi ntôrhò na nganda-buzi ibirhi zirhalikwo izâbyo

² n'omugati guruhalimwo lwango, emigati y'olununîrizi erhalimwo lwango yavungiragwa omu mavurha, n'orhugati rhw'olununîrizi rhuruhalimwo lwango, rhushîge amavurha, obijire n'enshâno y'omulà gw'engano.

³ Obihire byoshi omu cirhiri ciguma, on-abirherekêre haguma n'erya mpanzi na zirya ngandabuzi oku zinali ibirhi.

Okushukûlulwa kw'emyambalo n'amavurha

⁴ Oshegeze Aroni n'abagala aha lusò lw'Ecihando c'Ihano, onabashuke n'amîshi.

⁵ Orhôle emyambalo, oyambike Aroni akanzo, ecirondo c'efodi, efodi, enshoho y'oku cifuba, omukobekebyo n'omukaba gw'efodi.

⁶ Okuhandi omuyambike ensirha omu irhwe, n'oku nsirha ohirekwo ecimanè c'obutagatifu*;

⁷ orhôle amavurha g'okushîga, omubulagirego oku irhwe, omushîgego.

⁸ Hano ôbà wamâshegeza abagala, obayambike orhwanzo,

⁹ obayambike omukaba, Aroni n'abagala, obayambike n'ensirha. Ntyo obudâhwa bubè bwâbo omu irhegeko ly'ensiku n'amango. Oyimike ntyo Aroni n'abagala.

Enterekêro

¹⁰ Okuhandi, olêrhe empanzi ebwa Cihando c'Ihano, n'Aroni n'abagala, balambûlire amaboko oku irhwe ly'eyo mpanzi.

¹¹ Obâgire eyo mpanzi embere za Nyakasane, aha lusò lw'Ecihando c'Ihano.

¹² Orhôle oku mukò gw'eyo mpanzi, ojà wagushîga n'omunwe oku rhufende-fende rhw'oluhêrero, n'ogundi ogubulagire gwoshi aha magulu g'oluhêrero.

* **29:6 29, 6** Ecimanè c'obutagatifu: Rhulole omu Lub 28, 36.

13 Orhôle olujimbi lwoshi luzônga amalà, n'agandi mashushi g'oku budiku, ensiko zombi n'amashushi gazizungulusire zombi, byoshi obiyokere aha luhêrero.

14 Ci eminyafu y'eyo mpanzi, oluhù lwâyo n'ecihò câyo, obiyokere embuga ly'icumbi, bulya eri nterekêro oku byâha.

15 Okuhandi, orhôle enganda-buzi ntanzi, Aroni n'abagala balambûlire amaboko oku irhwe ly'enganda-buzi.

16 Obâge eyo nganda-buzi, orhôle oku mukò gwâyo, ojè washahuliza omu marhambi goshi g'oluhêrero.

17 Eyo nganda-buzi ojè wayitwa bihimbi-bihimbi, oshuke amalà gâyo n'ensenyi zâyo, obihire kuli birya bihimbi n'irwe.

18 Engandabuzi yoshi oyiyoêkere oku luhêrero. Eri mbâgwa ya Nyakasane, nterekêro ya kisûnunu kinjà ka kurhûliriza, yasingônolerwa Nyakasane.

19 Kandi orhôle erya ngandabuzi ya kabirhi, Aroni n'abagala balambûlire amaboko oku irhwe ly'eyo ngandabuzi.

20 Obâge eyo ngandabuzi, orhôle oku mukò gwâyo, ogushahulize oku bushongoshongo bw'okurhwiri kulyo kwa Aroni n'oku bushongoshongo bw'okurhwiri kulyo kwa ngasi mugala, oku cunkumwe c'okuboko kwâbo kulyo, n'omu marhambi g'oluhêrero, ogashahulizekwo ogwo mukò.

21 Orhôle kuli ogwo mukò guli oku luhêrero, n'amavurha gw'okucîshîga, oshahulize kuli Aroni n'oku myambalo yâge, oku bagala n'oku

myambalo yâbo. Ajirwa ntyo Mutagatîfu yêne n'emyambalo yâge, n'abagala n'emyambalo yâbo.

Okuyîmika abadâhwa

²² Orhôle amashushi g'engandabuzi, omucira gwâyo, amashushi gali oku bulà n'oku budiku, ensiko zombi n'amashushi gazirikwo n'okugulu kwâyo kulyo, bulya eri ngandabuzi ya kuyîmika.

²³ Na muli cirya cirhimbiri cirimwo emigati erhalimwo lwango ciri embere za Nyakasane, orhôle mwo omugati muburungusè, omugati gw'olununîrizi gulimwo amavurha, n'ehigati by'olununîrizi.

²⁴ Ebyo byoshi obihire omu maboko ga Aroni n'omu maboko g'abagala, obihâne nterekêro ya kulengezibwa n'okuzunguzibwa embere za Nyakasane.

²⁵ Oshub'ibirhenza omu maboko gâbo, obiyôkere oku luhêrero enyanya ly'embâgwa, nka kisûnunu ka kusîmîsa Nyakasane: eri nterekêro ya kusingônolwa n'omuliro, ya kurherekêrwa Nyakasane.

²⁶ Orhôle omushaya gw'erya ngandabuzi y'okuyîmika Aroni, okâgulengeza n'okuguzunguza embere za Nyakasane: co câwe cigabi.

²⁷ Kuli eyo ngandabuzi y'okuyîmika Aroni n'abagala, orherekêre omushaya gw'okulengezibwa n'okuzunguzibwa, n'obuhira.

²⁸ Liri irhegeko ly'ensiku n'amango, eyo yo myanya Aroni n'abagala bakâhâbwa na Bene Israheli. Eri myanya Bene Israheli bakaz'iyôrha

bajira oku nterekêro zâbo z'omurhûla, myanya ya kurhûla Nyakasane.

²⁹ Emyambalo mitagatîfu ya Aroni eyishihabwa abagala enyuma zâge, bakaziy'iyambala amango bakola bashîgwa amavurha n'okuyîmikwa.

³⁰ Oyu bâyimike mudâhwa ahâli hâge omu bagala, anayiyambale nsiku nda zoshi zoshi ye wakazija omu Cihando c'Ihano mpu agendijira emikolo omu hatagatîfu.

Ebiryo bitagatîfu

³¹ Engandabuzi y'okuyîmika oyirhôle, n'enyama zâyo oziyendere omu hantu hatagatîfu.

³² Aroni n'abagala balire enyama z'eyo ngand-abuzi aha lusò lw'Ecihando c'Ihano, bazilire omugati guli omu cirhimbiri.

³³ Bo bakazilya ebyakolesibagwa oku nterekêro y'okubacêsa olusiku lw'okuyîmikwa n'okurherekêrwa kwâbo. Ntâ w'embuga wankabiryako, bulya biri bitagatîfu.

³⁴ Akabâ hali ebyasigîre kuhika sêzi kw'eyo nyama y'okuyîmika n'ogwo mugati, binayocibwe bisingônoke, barhacibiryaga, bulya biri bitagatîfu.

³⁵ Ntyo kwo wajira kuli Aroni n'oku bagala, nk'oku nanakurhegekaga: okazijira nsiku nda wajira ebijiro by'okubayîmika.

Ebiyêrekîre oluhêrero

³⁶ Ngasi lusiku, okazirherekêra empanzi ntôrhò, ebè nterekêro y'okucîrhenza ebyâha. Oyihâne nterekêro y'okurhenza ebyâha oku luhêrero, omu kujira ebijiro by'okulushukûla, onalushîge amavurha gw'okulujira lutagatîfu.

³⁷ Okazijira nsiku nda zoshi washukûla oluhêrero, wanalujira lutagatîfu. Ntyo, oluhêrero lwâbà lutagatîfu bwenêne, ngasi byoshi byânahike okwo luhêrero, binabè bitagatîfu.

Enterekêro ya ngasi lusiku

³⁸ Alaga ebi wakazirhûla oku luhêrero: bâna-buzi babirhi ba mwâka muguma ngasi lusiku luja oku nkuba.

³⁹ Omwâna-buzi wa burhanzi akazirherekerwa sêzi, n'omwâna-buzi wa kabirhi arherekêrwe câjîngwe.

⁴⁰ Bakazirherekêra enshâno y'omulà haguma n'oyo mwâna-buzi murhanzi, ya cigabi ca kali ikumi ca nyamâha, mvanganye omu mavurha g'omuzêti lwa hîni nguma, byoshi bibè bigushe omu idivayi lya cigabi ca kani ca hîni nguma.

⁴¹ Omwâna-buzi wa kabirhi, okazimurherekêra câjîngwè, onamuhirekwo enterekêro y'enshâno n'ey'ecinyôbwa eri nk'erya y'esêzi; èbe nterekêro ya kisûnunu kinjà ka kurhûliriza, yasingônolerwa Nyakasane.

⁴² Eyo yo nterekêro bakazirherekêra ensiku zoshi embere za Nyakasane, aho ho nakazikubugâna, nkola nakuganîza.

⁴³ Aho ho nakazishimânana na Bene Israheli, n'ahôla hantu irenge lyâni lyahajira hatagatîfu.

⁴⁴ Ecihando c'Ithano n'oluhêrero, nabijira bitagatîfu: Aroni n'abagala nabajira batagatîfu, lyo bakola bwinjà obudâhwa bwâni.

⁴⁵ Nabêra ekarhî ka Bene-Israheli, na mbè Nyamuzinda wâbo.

⁴⁶ Bamanya oku nie Nyakasane, Nyamuzinda wâbo, oku nie nabarhenzagya omu cihugo c'e

Mîsiri, nti lyo mbêra ekarhî kâbo, nie Nyakasane, Nyamuzinda wâbo.

30

Oluhêrero lw'enshangî

¹ «Ojire oluhêrero wakazitumbûkizakwo enshangi, olujire n'omurhi gwa akasiya.

² Obulî waluyubakamwo bubè bw'ikoro liguma n'obugali nabo bubè bw'ikoro liguma: lubè lwa nyunda ziyumânîne, oburherema nabo bubè bwa makoro abirhi, lwoshi lulungane n'orhuhembe rhwâkwo ko na kuguma.

³ Olushîge amasholo garhali mavange, oku nyanya, omu marhambi n'omu rhuhembe, omuhiro gwâlwo gubè gwa butâke bwa masholo.

⁴ Olujirire mpogo ibirhi z'amasholo idako ly'omuhiro, enyanya ly'amarhambi gombi, ozi-hire omu marhambi, zikazigeramwo emirhamba y'okululengeza.

⁵ Eyo mirhamba oyijire n'omurhi gwa akasiya, onayishîge amasholo.

⁶ Oluhire embere z'omwenda gubwikire omucîmba gw'Endagâno, embere z'omufûniko gubwikire Endagâno, halya nâkazikubugâna.

⁷ Aroni akazitumbûkizakwo enshangi, ngasi sêzi, amango akola ayumanyanya orhumole, analutumbûkizekwo enshangi.

⁸ N'amango Aroni akola ayâsa orhumole câjîngwè, analutumbûkizakwo enshangi, eri nshangi ya nsiku n'amango embere za Nyakasane, kurhenga oku iburha kujà oku lindi.

9 Kuli olwo luhêrero irhondo murhahîraga mukârherekêrakwo enshangi y'obushâla-shâla nîsi erhi mbâgwa n'enterekêro zindi zindi, murhakanahîra mukabulagirakwo enterekêro z'ebinyôbwa.

10 Liguma omu mwâka, Aroni akazijira nterekêro y'okushukûla ebyâha, oku rhuhembe rhw'oluhêrero. Liguma omu mwâka, kurhenga iburha kujà oku lindi, akâshukûla oluhêrero n'omukò gw'embâgwa y'okulyûla ebyâha. Olwo luhêrero luli lutagatifu bwenêne embere za Nyakasane.»

Entûlo y'omu ka-Nyamuzinda

11 Nyakasane anacishambâza Mûsa, amubwîra, erhi:

12 «Amango waganja* bene Israheli mpu ly'omanya omubalè gwâbo, ngasi muguma anahane entûlo y'obuzîne bwâge emwa Nyamuzinda, lyo balekijakwo obuhanya bakola baganjwa.

13 “Alaga ebi ngasi wanaganjwe akazihâna: cigabi ca kabirhi c'esikeli y'omu ka-Nyamuzinda, erya ya ngero makumi abirhi oku ngasi sikêli. Eco cigabi ca kabirhi c'esikeli ebè ntûlo ya Nyakasane”.

14 “Ngasi muntu yêshi wankanaganjwa, kurhangirira oku myâka makumi abirhi y'okuburhwa na kulusha, ahâne entûlo ya Nyakasane”.

* 30:12 30, 12 Ago mango baganjaga Bene Israheli, baganja ahalume bônene balya bankanaja oku matabâro (Rhulole Lub 30, 14; Mib 1, 2).

15 “Mw’okwo kuhâna entûlo ya Nyakasane lyo muciza obuzîne bwinyu, omugale† arhahânaga binji kulusha ecigabi c’esikeli, n’omukenyi arharhûlaga binyi kulusha ecigabi c’esikeli”.

16 “Okazirhôla eyo ntûlo ya Bene Israheli y’okuciza obuzîne bwâbo, oyikolese oku mikolo y’omu Cihando c’Ithano, ebè cikengêzo erhi nkûmbu kuli Bene Israheli embere za Nyakasane omu kuciza obuzîne bwâbo.”»

Omukenzi gw’okukalabira

17 Nyamuzinda ashambâza Mûsa, amubwîra, erhi:

18 «Ojire omukenzi gw’omulinga n’amakondo gâgo gabè ga mulinga, bakazicîkalabiramwo, oguhire ekarhî k’Ecihando c’Ithano n’oluhêrero, ohiremwo n’amîshi.

19 “Aroni n’abagala bakazikalabiramwo amaboko n’amagulu”.

20 “Nka bajà omu Cihando c’Ithano, bakazikalaba n’amîshi, lyo balekifà. Kwo na kwo nka bayegêra oluhêrero bakola baliyokera Nyakasane enterekêro z’okusingônoka”,

21 “bakazicîkalaba amaboko n’amagulu, lyo balekifà. Kuli obwo lyabà irhegeko lirhahuligana, kuli Aroni yêne n’oku bûko bwâge, kurhenga oku iburha kujà oku lindi.”»

Amavurha matagatîfu

22 Nyakasane anacishambâza Mûsa, amubwîra, erhi:

† 30:15 30, 15 Omugale n’omukenyi boshi bayumânane embere za Nyakasane nka bahana entûlo.

23 «Orhôle omu migavu minjinjà kulusha eyindi yoshi, obukù bwayaga bwa sikêli magana arhanu; ecigabi ca kabirhi, kwo kuderha sikêli magana abirhi na makumi arhanu y'omugavu gw'esinamomi, sikêli magana abirhi na makumi arhanu y'omugavu gw'olusheke lw'akîsûnunu;

24 “sikêli magana arhanu g'omugavu gwa akasiya, lugero lw'esikeli y'omu ka-Nyamuzinda, na hîni nguma y'amavurha g'omuzêti”.

25 “Ojiremwo amavurha matagatîfu‡ g'okucîshîga, mvange yahûmula bwinjà, mukolo gwa muvanganya mulenga, go gâbà mavurha matagatîfu g'okucîshîga”.

26 “Oshîgemwo Ecihando c'Ihano, omucîmba gw'Endagâno”,

27 “amêza n'orhulugu rhwâgo rhwoshi, oluhêrero lw'enshangî”,

28 “oluhêrero lw'enterekêro n'orhulugu rhwâlwo rhwoshi, omukenzi n'amakondo gâgwo”.

29 “Obigishe bibè bitagatîfu lwoshi, na ngasi byânabihikekwo binabè bitagatîfu”.

30 “Aroni n'abagala obashîge onabarherekêrere, lyo bakàjira omukolo gw'obudâhwa bwâni”.

31 “Obwîre Bene Israheli”, erhi: “Aga mavurha matagatîfu g'okucîshinga, gali gâni, kurhenga oku iburha kuhika oku lindi”.

32 “Irhondo murhahîraga mukashiga wundi wundi muntu, murhaderhaga mpu mwayiga

‡ 30:25 30, 25 30, 25: Amavurha matagatîfu gw'okucîshîga: Lub 25, 6; 9, 7.21. Ago mavurha yo enali krisma ntagatîfu; okushiga abantu kunabayunjuze misî n'enshagali, erhi kandi ebiberûîrwe Nnâmahanga nabyo byanashîgwa (Lub 30, 32).

okugavanganya, bulya gali matagatîfu, ganayôrhe gali matagatîfu kuli mwe n'oku iburha linyu".

³³ "Owanayige okuvanganya ago mavurha erhi kugashîga omuntu kwône, oyo anakagwa omu bûko bwâge."»

Okujira enshangi

³⁴ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Olonze ebizibwe bihûmula bwinjinjà, akaradusi kahûmula bwinjinjà, ecizibwe ca torakasi, eca ambre, eca galabani, ebizibwe by'omugavu haguma n'obukù burhalimwo buvange, byoshi bya lugero luyumânîne.

³⁵ "Ojiremwo omugavu gw'enshangi, mukolo gwa muvânzi mulenga, ogwo mugavu gujemwo omunyu, guruhajagamwo bindi bici, gubè Muta-gatîfu".

³⁶ "Oguvungunyule, orhôlekwo obuvungunyukiza ohire embere ly'omucîmba gw'Endagâno, omu Cihando c'Ithano, mulya nakâshimânana nâwe. Kuli mwe ogwo mugavu gwabà Mutagatîfu bwenêne".

³⁷ "N'ogwo mugavu wajira, irhondo murhahîra mwaderha mpu ninyu mwacîjiriragwo, mukazigulola nka mugavu gurherekîrwe Nyakasane".

³⁸ "Owanaderhe mpu aguyiga lyo naye ankayûmva akisûnunu kagwo, oyo muntu anakagwe omu bûko bwâge."»

31

Abarhumisi bw'omu ka-Nyamuzinda

¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi:

² «Alà! Niene nahamagalaga Besaleli, mwene Uri, mwene Huru w'omu bûko bwa Yûda.

³ Namuyunjuzize Mûka gwa Nyamuzinda, lyo abà n'oburhimanya, obukângere n'obwenge bw'okumanyijira ngasi mukolo:

⁴ obulenga omu mikolo y'amasholo, emiringa n'amarhale;

⁵ omu kubinja amabuye gw'okubambira, okubinjûla emirhi n'okujira emikolo ya ngasi lubero.

⁶ Nakulusha aho, namuhizirekwo Oholiyabu, mwene Ahisamaki, w'omu bûko bwa Dani, nahira oburhimanya omu murhima gwa ngasi mushinganyanya, nti bajire ngasi byoshi nanakurhegesire:

⁷ Ecihando c'Ihano, omucîmba gw'Endagâno, omufûniko guli enyanya zâgwo na ngasi birugu by'omu cihando byoshi,

⁸ ameza n'ebirugu byâgo, akamole k'amasholo gônene n'ebirugu byako,

⁹ oluhêrero lw'enshangî, oluhêrero lw'enterekêro n'ebirugu byâlwo byoshi, omukenzi n'amakondo gâgwo,

¹⁰ emyambalo y'obugashânize, myambalo mitagatîfu y'omudâhwa Aroni, emyambalo abâna bâge bakaziyambala nka bajira omukolo gw'obudâhwa,

¹¹ amavurha g'okucîshîga n'enshangî y'omu hatagatîfu. Babijire byoshi byoshi nk'oku nanakurhegekaga.»

Okukenga olwa Sabato

¹² Nyamuzinda anacibwîra Mûsa erhi:

13 «Obwîre Bene Israheli, erhi: Mukâkenga bwenêne ensiku zâni za Sabato, bulya ciri cimanyîso ekarhî kinyu na nâni, kurhenga oku iburha kujà oku lindi, lyo bakazimanyirira oku nie Nyakasane, nie mmucêsa.

14 Mukazikenga olwa Sabato, bulya luli luta-gatîfu kuli mwe. Owâluzize ananigwe. Nêci, ngasi yêshi wânakole muli lwo, oyo muntu anakagwe ekarhî k'ishanja lyâge.

15 Bakazijira emikolo nsiku ndarhu zoshi, ci olusiku lwa kali nda, luli lusiku lwa kurhamûka lurherekîrwe Nyakasane. Ngasi yêshi wâjire omukolo olusiku lwa Sabato, oyo anayirhwe, afè.

16 Bene Israheli balange olwa Sabato, bakazijira olwa Sabato, kurhenga oku iburha kujà oku lindi, ebè ndagâno y'ensiku zoshi.

17 Sabato abè cimanyîso c'emyâka n'emyâka, ekarhî ka Bene Israheli na nâni, bulya nsiku ndarhu Nyakasane ajiragamwo amalunga n'igulu, ci olusiku lwa kali nda, arhahumaga kabishi, ahûmûka.»

Mûsa ahâbwa ennambi zirikwo amarhegeko

18 Cazînda, erhi àyûsishambâza Mûsa oku ntongo y'e Sînayi, amuhà ziryamba mbale ibirhi z'Obuhamîrizi, mbale ibirhi za mabuye, zayandikagwa n'omunwe gwa Nyakasane.

32

Ecâha c'olubaga

1 Olubaga erhi lubona Mûsa amalegama buyandagala oku ntongo, lwashubûzanya eburhambi bwa Aroni, lwanacimubwîra,

erhi: «Yimuka! Orhujirire* Nyamuzinda warhushokolera, bulya oyo Mûsa, muntu warhurhenzagya omu cihugo c'e Mîsiri, rhurhacimanyiri oku abîre.»

² Aroni ababwîra, erhi: «Mukûlage orhugondo rhw'amasholo rhuli oku marhwiri ga bakinywi, aga bagala binyu, n'aga bâli binyu, murhunderhere.»

³ Olubaga lwoshi lwajà lwakûla orhugondo lwagwêrhe omu marhwiri, balêrhera Aroni.

⁴ Erhi abâ amâyankirira galya masholo bâli mudwîrhîre, agatula n'ecûma, arhenzamwo enshusho y'akanina. Banaciderha, mpu: «Israheli, alà Nyamuzinda wâwe wakurhenzagya omu cihugo c'e Mîsiri!»

⁵ Erhi Aroni abona kulya, ayûbaka oluhêrero embere ly'erya nshusho, ayâlîza, erhi: «Irhondo luli lusiku lukulu lwa Nyakasane!»

⁶ Erhi buca, oku banazûka, barherekêra enterekêro z'embâgwa banalêrha enterekêro z'omurhûla, olubaga lwanaciburhamala, lwalya lwananywa, lwayimuka mpu lusâme.

Nyamuzinda arhônnda Mûsa

⁷ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Yandagala, bulya lulya lubaga lwagomire, lulya lubaga warhenzagya omu cihugo c'e Mîsiri.

⁸ «Barhalegamire okurhenga omu njira nabayerekaga, batuzire enshusho y'akanina

* **32:1 32, 1** Erhi olubaga luhûna mpu balujirire ba-nyamuzinda balushokolera, lwahemukira irhegeko lya Nnâmahanga: Lub 20, 4. Olwo lubaga lwalonza owâbo Nyamuzinda olya bankanashihêka nk'oku banalonzize.

bafukamire embere zâyo banaderha”, mpu: “Israheli alà Nyamuzinda wâwe, owakurhenzagya omu cihugo c’e Mîsiri.”»

⁹ Nyakasane, anacibwîra Mûsa, erhi: «“Aye! Nasingirîze olu lubaga, nabona oku luli lwa bacikanyi-cirhagômba”.

¹⁰ “Ci lêro, ondekage, nkolaga najira oburhè bwâni bubayâkirekwo, boshi mbahererekeze, wêne obè we njira ishanja linene.”»

Omusengero gwa Mûsa

¹¹ Mûsa arhûliriza Nyakasane, Nyamuzinda wâge, aderha, erhi: «Nyamwagirwa carhuma wakunirira olubaga lwâwe wêne washugulaga n’emisî y’okuboko kwâwe omu cihugo c’e Mîsiri?

¹² “Cankarhuma abanya-Mîsiri baderha, mpu: Buminya bwarhumaga abarhenza eno munda mpu ly’ajibayirhira omu mpinga, anabaherêrekeze hano igulu! Rhuliriza obukunizi bwâwe, onaleke obubî olonzize okujirira olubaga lwâwe”.

¹³ “Kengêra bambali bâwe: Abrahamu, Izaki na Yakôbo walanganyagya n’omwîgasho, wababwîra”, erhi: “Obûko bwinyu nabuluza bubè nka nyenyêzi z’oku nkuba na cîrya cihugo naderhaga, naciha obûko bwinyu buciyimenwo ensiku n’amango!”»

¹⁴ Nyakasane arhûlirira obwo, arhacikolaga akal’ibala àli amalâlira okukolera olubaga lwâge.

Mûsa abêra ennâmbi zalikwo Endagâno

¹⁵ Mûsa anacishubûka àyandagala, abungu-lukira emwa bene Israheli, erhi afumbîrhe

galya mabuye g'ennambi abirhi, gàli mayandike enyunda zombi, emugongo n'emalanga.

¹⁶ Ago mabuye-nnambi gwàli mukolo gwa Nyamuzinda yène, emyandiko galikwo Nyamuzinda yène wayisiribaga.

¹⁷ Yozwè ayumva ecihôgêro c'olubaga cidwîrhe cabanda orhuhababo; abwîra Mûsa, erhi: «Namâyumva akahababo kali nka ka ntambala omu cihando.»

¹⁸ Ci Mûsa àmushuza, erhi: «Karhali kahababo k'abahimine, karhanali kahababo k'abahimirwe, ci nyumvîrhe nka liri izù lya nyimbo za bantu badwîrhe badumizanya.»

¹⁹ Lêro erhi àhika hôfi n'ecirâlo, àlangîra akanina n'ebigâmba by'amasâmo. Mûsa agwârhwà n'oburhè, arhôla zirya nnambi z'amabuye g'Endagâno, azidedeka oku idaho, azijonjagira mulya ntambi-rhambi ly'entondo.

²⁰ Arhôla kalya kanina bàjiraga akadûlika muliro; akavungunyula koshi, akalagaliza omu mîshi, aganywesa Bene Israheli.

²¹ Mûsa adôsa Aroni, erhi: «Bici olu lubaga lwakuhizirekwo ene olinda obayêmêrera ecâha cingan'aha?»

²² Aroni àmushuza erhi: «Yâgirwa, orhakalihaga, bulya nâwe wène orhahabiri oku olu lubaga luyôrha luhârhira amabî!

²³ “Bônene bambwîraga”, mpu: “Orhujirire nyamuzinda warhushokolera, bulya olya Mûsa, omulume warhurhenzagya e Mîsiri, rhurhamanyiri kurhi anabîre!”

²⁴ Lêro nababwîra, nti: «Ndi ogwêrhe amasholo! Bajà bagashugula oku marhwiri gâbo, bagampà.

Nagahira ecîko, garhengamwo aka kanina.»

Obuhane

²⁵ Mûsa abona oku olubaga lwahabusire, oku Aroni analuhabwîre, analubonêsa nshonyi omu masù g'abashombanyi bâge.

²⁶ Okuhandi, Mûsa agend'iyimanga aha muhango gw'icumbi, aderha, erhi: «Oli wa Nyakasane, anjeho!» Bene Levi boshi bashubulizanya eburhambi bwâge.

²⁷ Ànacibabwîra, erhi: «Ntya kwo Nyakasane w'Israheli adesire: "Ngasi muguma ahire engôrho yâge ebirhugo murhulukâne omu icumbi mwoshi, kurhenga kuli ngasi muhango kuj'oku gundi, mujè mwanigûza akabà mwene winyu, akabà mwîra wâwe, akabà mulungu wâwe!"»

²⁸ Bene Levi banacijira nk'oku Mûsa an-ababwîraga, olwo lusiku olubaga lwafâmwo bi-humbi bisharhu bya bantu.

²⁹ Mûsa ababwîra, erhi: «Ene mwarherekîre Nyakasane amaboko ginyu, kulya kubà ngasi muguma anayomolire omugala erhi mwene wâbo engôrho, ly'amugisha!»

Mûsa ashubisengerera Bene Israheli

³⁰ Lêro erhi buca. Mûsa abwîra olubaga, erhi: «Mwajizire ecâha cinene, ci nkolaga narheremera emunda Nyakasane ali kwankanabà nashobôla obwonjo kw'eco câha cinyu!»

³¹ Mûsa ashubira emunda Nyakasane ali amubwîra, erhi: «Aye! Lulya lubaga lwagomire bwenêne! Lwacîjirîre nyamuzinda w'amasholo.

³² Ci okalonza, olubabalire eco câha... N'akabà nanga, onzazagye omu citabu† wanyandikaga!»

³³ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Owan-gomîre ye nanazaza omu citabu câni!

³⁴ Ci buno okanyagye! Olôngolane olubaga emunda nakubwîraga, malahika wâni akushokol-era. Ci olusiku nabarhangula niene, nabahana kw'eco câha câbo.»

³⁵ Nyakasane anacihana olubaga bulya lwâli lujizire akanina, kalya Aroni àtulaga.

33

Nyamubâho ahâna irhegeko ly'okuhandûla

¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Orhenge hano, we n'olubaga warhenzagya omu cihugo c'e Mîsiri, orheremere ebwa cihugo nalaganyagya Abrahamu, Izaki na Yakôbo erhi mbabwîra, nti: "Tburha lyâwe lyo ncihîre".

² "Narhuma malahika embere zâwe, nnandibirhekwo abà-Kanâni, Abamoriti, Abahititi, Abapereziti, Abahiviti n'Abayebusi".

³ "Osôkere ebwa cihugo cihululamwo amarhà n'obûci. Ci kwône omanyè oku arhali rhweshi rhuli, bulya oli lubaga lwa bikanyi-birhagômba, nankanamuhungumulira omu njira!"»

† 32:32 32, 32 Ecitabu ca Nyakasane cidesirwe muli: Lul 69, 29; 139, 16. Nkaba eci citabu, ganahashiba galya mazîno bayandikaga amango g'Omubalè gw'abantu. Okuzazibwa mw'eco citabu Nyakasane àyandikaga kwo kushandûlwa omu lubaga, kurhâciba wa mulilwo. Erhi Mûsa aderha, erhi: onzazagye omu citabu câwe, kwâli kuderha, erhi ocinyirhirage erhi ko obu orhacilonzize okuyumva omusengero gwâni.

⁴ Olubaga erhi luyumva eco cinwa c'obuhane, lwajà omu mishîbo na ntâye wacyîâmbirhe emyambalo yâge y'olukulu.

⁵ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Obwîre Bene Israheli, erhi: “Muli lubaga lwa bikanyi-birhagômba. Erhi nankaderha nti rhusôke haguma ninyu, erhi namanamurahiza. Na buno, ntâye warhenzagya emyambalo yâge y'olukulu, nienene ntâhabe kurhi namujira”».

⁶ Bene Israheli banacihogola emyambalo yâbo y'olukulu, kurhengerera oku ntondo ya Horebu.

Ecihando c'Ihano

⁷ Mûsa anacirhôla cîrya Cihando, ajiciyubakira kuli, embuga ly'icumbi, aciyîrika Cihando c'Ihano. Na ngasi yêshi wakâgilonza Nyakasane âkâgija ebwa Cihando c'Ihano càliyûbasirwe embuga ly'icumbi.

⁸ N'erhi Mûsa àbâga akola ajà ebwa Cihando c'Ihano, olubaga lwoshi lunayimange, ngasi muguma aha lusò lw'ecihando câge, ashimbulîze Mûsa amasù, kuhika alinde ajà omu Cihando.

⁹ Erhi Mûsa àbâga amâjà omu Cihando, ecilundo c'omugî cinayandagale, ciyimange aha lusò lw'Ecihando, Nyakasane arhondêre ashambâla bo na Mûsa.

¹⁰ Olubaga lwoshi lwakâgibona eco cilundo c'omugî oku ciyimanzi aha lusò lw'Ecihando na ngasi muguma âkâfukama aha lusò lw'ecâge cihando ahwere oku idaho.

¹¹ Nyakasane âkâgishambâla bo na Mûsa busù oku busù nka kula omuntu anashambâza owâbo muntu. Okuhandi Mûsa âkagishubira ebw'icumbi,

ci omurhabâzi wâge Yozwè, mwâna wa busole mwene Nuni, yêhe arharhengaga omu Cihando.

Omusengero gwa Mûsa

¹² Mûsa abwîra Nyakasane, erhi: «Alaga oku wamambwîra, erhi: Yinamulaga olubaga, ci orhammanyisizi ndi orhumire wagenda rhwe naye, n'obwo wênene waderhaga, erhi: "Nkumanyîre oku izîno lyâwe", na kandi, erhi: "Ôbà murhonyi omu masù gânî".

¹³ «Lêro akabà ntonyire omu masù gâwe oku nali, ommanyisagye nâni amajira gâwe, lyo nâni nkumanya, nanderhe lyoki oku mbà murhonyi omu masù gâwe. Na kandi, omanyè oku eri liri ishanja lwâwe!»

¹⁴ Nyakasane amubwîra, erhi: «Akabà orhayishiri wêne niene nayisha ngendikuha amarhamûko».

¹⁵ Mûsa àmushuza, erhi: «Akabà orhayishiri Wêne orharhurhenzagya hano.

¹⁶ Bicigi bankacimanyirakwo oku niono rhwe n'olubaga lwâwe, rhurhonyire omu masù gâwe? K'arhali kugenda haguma nîrhu oku kwarhuma, n'okubona niono n'olubaga lwâwe rhurhashushini n'agandi mashanja gabà hano igulu?»

¹⁷ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Okwo ode-sire buno nakujira nako, bulya oli murhonyi omu masù gânî, nnambà nkumanyîre oku izîno lyâwe.»

Mûsa oku ntondo

¹⁸ Mûsa amubwîra, erhi: «Onyêmêrerage nâni ndole oku irenge lyâwe!»

¹⁹ Nyakasane àmushuza, erhi: «Nageza aminjà gâni goshi embere zâwe, nnanyakulize izîno lya Nyakasane embere zâwe. Mbabalira oyu nnonzize okubabalira, nnambêra lukogo oyu nnonzize okubêra lukogo!»

²⁰ Ashubiza erhi: «Orhankahashibona obusù bwâni, bulya omuntu arhankabona obusù bwâni akacilama!»

²¹ Nyakasane ashubiderha, erhi: «Alà ahantu hôfi nâni! Oyimange oku lwâla!

²² Hano irenge likola lyagera, nakuhira omu mongobana gw'olwâla, nkubwikire n'obulà bw'enfune zâni, kuhika ngere.

²³ Okubundi ntenze enfune zâni, ombone omugongo, ci amalanga gâni, ntâye wanka-hash'igalolakwo!»

34

Agandi mabuye g'amarhegeko

¹ Nyakasane anacibwîra Mûsa, erhi: «Obînje nnambi ibiri za mabuye nka zirya ntanzi, nayandika kuli ezo nnambi birya binwa byonêne byâli kuli zirya ntanzi wajonjagaga.

² «Obè ocîrheganyize irhondo sêzi oyishisôkera sêzi-sêzi oku ntongo ya Sînayi, oyimange embere zâni oku busoso bw'entongo».

³ «Ntâye wasôkanaga mweshi ciru n'omuguma na ntâye wabonekaga oku ntongo kwoshi, ciru n'ebibuzi n'enkafu, birhakereraga ebw'eyôla ntongo.»

⁴ Mûsa abinja ennâmbi nka zirya ntanzi, anacizûka sêzi-sêzi, asôkera oku ntongo ya Sînayi nka

kulya Nyakasane ànamurhegekaga erhi adwîrhe zirya nnambi ibirhi z'amabuye.

⁵ Nyakasane anacibunguluka omu citù ayi-manga halya bo naye.

Nyamubâho abonekera Mûsa

Mûsa erhi adwîrhe ayâkûza izîno lya Nyakasane.

⁶ Nyakasane anacigera embere zâge, ajà ayâkûza, erhi: «Nyakasane, Nyamubâho, Nyamuzinda w'obwonjo, ntabâcihûngo, ntakunira-duba, oyunjula bwinjà n'obwîkubagirwa,

⁷ “oyôrha mwîkubagirwa w'iburha oku lindi, we lembera obubî, obuhalanjisi n'ecâha, ci orhaleka obubî bwagera kwônene, onashimbulule obubî bw'ababusi n'abâna oku binjikulu bâbo kuhika oku iburha lya kasharhu n'erya kani.”»

⁸ Ho n'aho Mûsa anacifukama, ahwêra oku idaho.

⁹ Aderha, erhi: «Akabà ko binali Yâgirwa ntonyire omu masù gâwe, Waliha oyêmêre okugenda nîrhu, bulya olu lubaga luli lwa ba cikanyicirhagômba, ci orhubêre obwonjo oku mabî gîrhu, onarhujire mwîmo gwâwe!»

Okushubilumûla Endagâno

¹⁰ Nyakasane aderha; erhi: «Nkola nafundika endagâno, najira ebirhangâzo embere ly'olubaga, birya birhasagiboneka ciru n'eliguma omu mashanja, n'olu lubaga lwoshi olimwo lwabona ebijiro bya Nyakasane, bulya biri bya kujugumya ebi nakola n'okuboko kwâwe!

¹¹ “Obikirire bwinjà ebi nakurhegekaga ene! Embere zâwe nkola nakûngusha Abamoriti,

Abakanani, Abahititi, Abapereziti, Abahiviti n'Abayebusi".

¹² "Omanyè irhondo orhahîraga mpu wanywâna n'abantu babà omu cihugo wajamwo, balekibà murhego kuli we".

¹³ "Ci amahêro* gâbo oyishigakûndula, emitûngo yâbo oyijonjage n'emirhi yâbo y'amahêro, oje wayitwa".

¹⁴ "Wêhe orhahîra okaharâmya owundi nyamuzinda, bulya izîno lya Nyakasane ye Lûji†, abà Nyamuzinda wa lûji".

¹⁵ "Orhahîra okanywâna mwene abantu ba muli eco cihugo: bulya amango bakola bacîhemula na banyamuzinda wâbo, bankanakuhamagala obone wamalya oku nterekêro zâbo";

¹⁶ "erhi bagala bâwe bankabashebera bâli bâbo, bâli bâbo banayishicîhemulira emwa banyamuzinda bâbo, obone bamakululirayo na bagala bâwe, mpu nabo bacîhemulire emwa banyamuzinda bâbo".

¹⁷ "Orhahîraga okatula banyamuzinda b'ecûma".

¹⁸ "Okazilanga olusiku lw'emigati erhalimwo lwango. Okazijira nsiku nda zoshi walya emigati

* **34:13 34, 13** Amahêro: mizbeah, gali mabuye magwîke, gali ga kukengêza abantu ebi banywânaga: Murh 31, 51-52; Lub 24, 4; Yoz 24, 26-27. Gàli ga kukengêza abantu nyakwîgendera: Murh 35, 20; 2 Sam 18, 18. Càli cimanyîso c'okuyêrekana aka-Nyamuzinda: Murh 28, 18. † **34:14 34, 14** Okuderha oku Nyamuzinda abà wa lûji, kuli kuhamîriza bwinjinjà oku obuzigire bwâge burhajà lushangî, oku arhahimwa luhali. Nyamuzinda arhabà lûji lwa bantu, ci lûji lwa banyamuzinda, balya abantu bakazilonza okumushushanya: Lub 20, 5.

erhalimwo lwango, nka kulya nakurhegekaga, omu mango garhegesirwe n'omwêzi gw'Emihuli, bulya omwêzi gw'Emihuli, go mwêzi warhen-gagamwo e Mîsiri".

¹⁹ "Ngasi coshi cizibûla omulà gwa nnina, ciri câni: ngasi lubere lw'omu masô gâwe, akabà lwa nkâfu, erhi lwa cibuzi".

²⁰ "Ci olubere lw'endogomi, okaziluhânira engombôlo y'omwâna-buzi, akabà orhaluhanîri engombôlo, onaluniole igosi. Ngasi lubere lwa muli bagala bâwe, okaziluhânira engombôlo. Ngasi murhabana wâwe w'olubere, okaz'imugombôla, murhanakâgiyisha maboko mûmu embere zâni".

²¹ "Okazikola nsiku ndarhu, ci olusiku lwa kali nda wanarhamûka, ciru gankaba mango ga kubiba erhi kusârûla, onarhamûke".

²² "Okazijira olusiku lukulu lw'Emigobe, lwo lw'emyâka mirhanzi-rhanzi y'engano, n'olusiku lukulu lw'okusârûla aha buzinda bw'omwâka".

²³ "Kasharhu omu mwâka, ngasi mulume ayishikazilola obusù bwa Nnâhamwâbo, Nyakasane, Nyamuzinda w'Israheli".

²⁴ "Bulya hano mbà namakungusha amashanja goshi embere zâwe, mbà namayûshûla ecihugo câwe, ntâye ciru n'omuguma waderhe mpu ayâgalwa n'ecihugo câwe amango warherema, ogendilola obusù bwa Nyakasane, Nyamuzinda wâwe, kasharhu omu mwâka".

²⁵ "Orhahîra okanterekêra emigati erimwo olwango, n'enterekêro y'olusiku lukulu lwa Basâka erhakâgigeza budufu kuhika sêzi".

²⁶ "Okazirhûla emyâka mirhanzi-rhanzi y'ishwa lyâwe omu ka-Nyamuzinda, Nyakasane wâwe.

Orhahîraga okayendera omwânahene omu mahenehene ga nnina”»

²⁷ Nyakasane abwîra Mûsa, erhi: «Oyandike ebyo binwa, bulya ebyo binwa byo nfun-disire mwo endagâno haguma nâwe na haguma n’Israheli.»

²⁸ Mûsa abêra okwo ntondo bo na Nyakasane, miregerege makumi anni na madufu makumi anni. Arhalyaga mugati, arhananywaga mîshi. Ayandika ebinwa by’endagâno kuli ziryana nambi ibirhi z’amabuye, birya binwa ikumi.

Mûsa ašubira oku icumbi

²⁹ Erhi Mûsa âyandagala oku ntondo ya Sînai, Mûsa ali adwîrhe ziryana nambi zombi z’Endagâno omu maboko, na Mûsa arhâli amanyire oku obusù bwâge bwakazâgilangashana kurhenga aho âshambazagya Nyakasane.

³⁰ Aroni na Bene Israheli boshi babona Mûsa, obusù bwâge bwâlîbudwîrhe bwalangashana, bayôboha okumuyegêra.

³¹ Mûsa abahamagala, lêro Aroni n’abagula b’olubaga boshi bamujayo, naye Mûsa abashambâza.

³² Cazînda Bene Israheli boshi bamujayo, naye Mûsa abaganîza, anakomêreza ngasi byoshi Nyakasane amubwîraga oku ntondo ya Sînai.

³³ Erhi Mûsa âyûsa okubashambâza, anacib-wikira obusù n’omwenda.

³⁴ N’erhi Mûsa âbâga ajâ embere za Nyakasane mpu bashambâle bo naye, anakûle gulya mwenda, kuhika ahuluke. Erhi abâga amâhuluka, anabwîre Bene Israheli amarhegeko ahîrwe.

³⁵ Bene Israheli bàkâgibona oku obusù bwa Mûsa budwîrhe bwalangashana. Lêro Mûsa ashubikaz'ibwîkira obusù bwâge n'omwenda, kuhika ashubigend'ishambâla bône Nyamuzinda.

35

Olwa Sabato luli lukulu lwa kurhamûka

¹ Mûsa anacihamagala olubaga lwoshi lwa Bene Israheli, ababwîra, erhi: «Alagi ebinwa Nyakasane arhegesire okujira:

² Mukazijira emikolo nsiku ndarhu, ci olusiku lwa kali nda, lubè kuli mwe, lusiku lutagatîfu, luzira lwa Nyakasane lwa kurhamûka. Ngasi wahume akabishi mw'olwo lusiku anayirhwe.

³ Ngasi hoshi mwânabè muli, murhayâsagya ciru n'omuliro olusiku lwa Sabato.»

Bene Israheli balêrha entûlo yâbo

⁴ Mûsa anacibwîra olubaga lwa Bene Israheli lwoshi, erhi: «“Yumvagi oku Nyakasane adesire”:

⁵ “oku birugu binyu, murhôlekwo ebi mwasholôlera Nyakasane. Ngasi muntu yêshi w'omurhima muhânyi asholôlere Nyakasane amasholo, amarhale, emiringa”;

⁶ “akaduku k'omukara, akaduku k'akalinga, akalinga-kêru, ecitâni ciniole, amôya g'empene”;

⁷ “empù z'enganda-buzi zirimwo ebitàke by'akaduku, empù z'ebigoho, emirhi y'akasiya”;

⁸ “amavurha g'akamole, omugavu gw'amavurha g'okucîshîga, obukù bw'okuyôca”;

⁹ “amabuye ga onikisi n'amabuye g'okujà omu efodi n'omu mwambalo gw'oku cifuba”.

10 “Ngasi balenga ba muli mwe bayîshe barhangire ngasi byoshi Nyakasane arhegesire”:

11 “Endâro, ecihando câyo n'oburhungiri bwâyo, amîno gâyo, empaho zâyo, emirhamba yayo, emitûngo y'amarhwèrhwè yayo”,

12 “omucîmba n'emirhamba yago, omufûniko n'omwenda gw'okugufûnika n'okugubwîkira”;

13 “ameza n'emirbamba yagwo, orhulugu rhwâgo rhwoshi n'omugati gw'enterekêro”;

14 “ecinâra c'akamole n'orhulugu rhwâco rhwoshi, orhumole rhwâco n'amavurha g'okumoleka”,

15 “oluhêrero lw'enshangî n'emirhamba yalwo, amavurha gw'okucîshîga n'omugavu gw'enshangî, emyenda y'ebirhebo by'aha muhango gw'endâro”,

16 “oluhêrero lw'embâgwa n'olugurhu lwâlwo lw'omulinga, emirhamba yalwo n'orhulugu rhwoshi, omukenzi n'amakondo gâgwo”,

17 “emyenda y'emihango y'omu cogo n'emitûngo yayo, amarhwèrhwè gâyo n'omwenda gw'olumvi lw'oku cogo”,

18 “enkîngi z'Endâro n'ecogo câyo n'emigozi yayo”;

19 “emyenda y'obugashânize y'okuyambala omu hatagatifu, emyenda mitagatifu y'omudâhwa Aroni n'emyenda abagala bakaziyambala omu mukolo gw'obudâhwa”».

20 Erhi olubaga lwoshi lwa Bene Israheli lurhenga hali Mûsa,

21 ngasi boshi b'omurhima mwinjà bàyisha na ngasi bàgwêrhe obulonza bw'okuhâna

bakazilêrha entûlo ya Nyakasane y'okuyûbaka Ecihando c'Ihano, okujira ngasi mikolo yamwo n'emyambalo mitagatîfu.

²² Abalume n'abakazi bavangula. Ngasi ba murhima muhânyi balêrha orhugondo rhwâbo rhw'omu marhwiri, engondo, emiringa, orhulugu rhunji rhw'amasholo, rhulya bânalilonzize okurhûla Nyakasane.

²³ Ngasi bâli bagwêrhe akaduku k'omukara, akaduku k'akalinga, akalinga kêru, ecitâni ciniole, amôya g'empene, empû z'enganda-buzi zirimwo ebitâke by'akaduku n'empû z'ebigoho, bakazibilêrha.

²⁴ Abakâgisholola entûlo z'amarhale, n'ez'emiringa, bakâbilerhera Nyakasane ntûlo. Ngasi bâgwêrhe emirhi y'akasiya yankakwanana kw'eyo mikolo, bakâyilêrha.

²⁵ Ngasi bakazi balenga, bakazihûnga emigozi, ey'akaduku k'omukara k'akalinga, n'ey'akalinga kêru n'ey'ecitâni ciniole, bâkazibijira n'amaboko gâbo bônene banabilêrha.

²⁶ Abakazi balenga bâkâluka amôya g'empene.

²⁷ Abagula b'olubaga bakazilêrha amabuye ga onikisi n'amabuye gw'okutâka efodi n'ensho ho y'oku cifuba,

²⁸ migavu n'amavurha g'akamole gw'okushiga n'enshangi.

²⁹ Bene-Israheli boshi, abalume n'abakazi, ngasi ba murhima muhânyi, bâkazilêrha buzira kusêzibwa ebyâli bikwânîne oku mikolo yoshi Nyakasane ali rhegesire Mûsa okujira.

Abakozi b'omu ka-Nyamuzinda

³⁰ Mûsa anacibwîra Bene Israheli, erhi: «Loli! Besaleli mwene Uri, mwene Huru w'omu bûko bwa Yûda, Nyakasane amuhamagîre omu izîno lyâge.

³¹ “Amuyunjuzize omûka gwa Nyakasane, omûka gw'oburhimanya, obumanye n'obulenga omu mikolo ya ngasi lubero”,

³² “mpu akageranya ngasi mukolo, ahashe okukazikola amasholo, amarhale n'emiringa”;

³³ “ahashe okukâgôya amabuye g'okubambira, okubinjûla emirhi n'okujira ngasi mikolo yoshi y'obulenga”.

³⁴ “Anahizire omu murhima gwâge n'omu gwa Oholiyabu mwene Ahisamaki, w'omu bûko bwa Dani, engalo y'okuyigîriza”.

³⁵ “Abayunjuzize oburhimanya bw'okujira ngasi mikolo y'okugôya, okutâka n'okuluka emyênda y'akaduku k'omukara, ey'akaduku k'akalinga, ey'akaduku kêru n'ecitâni ciniole, n'oburhimanya bw'okuhunga: abahîre obulenga bw'okujira emikolo ya ngasi lubero n'obukengêre bw'okuyigeranya.”»

36

¹ Besaleli, Oholiyabu na ngasi mushinganyanya Nyakasane àhiziremwo oburhimanya n'obukengêre bw'okumanyijira emikolo yoshi y'omu ka-Nyamuzinda, abo bayishijira ngasi byoshi Nyakasane arhegesrire.

Entûlo zalumîra

² Mûsa anacibamagala Besaleli na Oholiyabu na ngasi bandi balenga Nyakasane ali ahizire

omu murhima gwâbo oburhimanya, balya boshi omurhima gwâbo gwanali gusunisire omu kujira omukolo buzira kusêzibwa.

³ Banacigendirhola emunda Mûsa ali, zirya ntûlo zoshi Bene Israheli bàkâgilêrha oku bajira omukolo gw'aka-Nyamuzinda mpu bagurhangire. Ci kwône kulya kubà ngasi sêzi, bâcikâg'ilêrha ezindi ntûlo,

⁴ balya bashinganyanya bakâg'ijira emikolo ya ngasi lubero y'aka-Nyamuzinda, barhenga muguma muguma omu mukolo bàkâgijira,

⁵ bajibwîra Mûsa, mpu: «Olubaga ludwîrhe ebirhalusire, ebikwânîne emikolo Nyakasane arhegesire.»

⁶ Mûsa anacihâna irhegeko mpu bajè baderha omu icumbi lyoshi, mpu: «Abè mulume abè mukazi, ntâye wacîjiraga ensholôlo y'aka-Nyamuzinda!» Ntyo banacihanza okukâlêrha ezindi ntûlo,

⁷ bulya ebi lwàli lwa masholôla byàli bikwânîne oku mikolo yoshi yankanajirwa, ciru byanka-narhaluka.

Endâro

⁸ Abalenga kulusha omu bakozi bajira Endâro: birhebo ikumi bya citâni ciniole, bya kaduku k'omukara, bya kaduku k'akalinga n'akaduku kêru, bajira na ba-kerubimi bàkolagwa n'obulenga.

⁹ Obulî bwa ngasi cirhebo makoro makumi abirhi na munâni, obugali bwa ngasi cirhebo: makoro anni, lugero luguma oku birhebo byoshi.

¹⁰ Bâkaz'ilungira birhebo birhanu haguma, na bindi birhanu haguma. 1

¹¹ Bahira emishumi y'akaduku k'omukara oku cirhebo cizinda mwo birya bishwêkîrwe haguma, bajira ntyo n'oku cindi cirhebo cishwinjire ebyâbo.

¹² Bahira mishumi makumi arhanu oku cirhebo cirhanzi na yindi mishumi makumi arhanu omu muhiro gw'ecirhebo cishwinjire ebya kabirhi, eyo mishumi yakaziyêrekerana ngasi muguma olunda ogwâbo gunalozire.

¹³ Bajira mîno makumi arhanu ga masholo g'okuhanga ebirhebo bihashikîne, ngasi ciguma oku cindi, na ntyo Endâro yoshi yabà nyumpa nguma.

¹⁴ Cazinda bàluka ebirhebo by'amôya g'empene, ga kujira ecihando oku irhwèrhwè ly'Endâro. Babijira ikumi na ciguma.

¹⁵ Obulî bwa ngasi cirhebo, makoro asharhu, obugali bwa ngasi cirhebo, makoro anni, lugero luguma kw'ebyo birhebo ikumi na ciguma byoshi.

¹⁶ Bashwekera birhebo birhanu haguma, na bindi ndarhu haguma.

¹⁷ Bahira mishumi makumi arhanu oku muhiro gw'ecirhebo cizinda cishwesire ebyâbo, na yindi makumi arhanu oku muhiro gwa birya bya kabirhi bishwêkîrwe haguma.

¹⁸ Bajira mîno makumi arhanu ga mulinga gw'okuhangira ecihando haguma coshi cibè nnambulè nguma.

¹⁹ Ecihando bacijirira oburhungiri bw'empù z'enganda-buzi z'akaduku, oku nyanya bahi-rakwo oburhungiri bw'empù z'ebigoho.

Olukangà

²⁰ Babinja empaho z'Endâro, mpaho za murhi gw'akasiya, baziyananza burherema.

²¹ Obulî bwa ngasi lupaho makoro ikumi, n'obugali bwa ngasi lupaho, ikoro liguma n'ecihimbi.

²² Oku ngasi lupaho kwàli migukuma ibirhi milûnge ngasi muguma oku gwâbo. Bajira ntyo oku mpaho zoshi z'Endâro.

²³ Nêci, banacijira empaho z'Endâro: makumi abirhi olunda lw'emukondwè, ebulyo.

²⁴ Ezo mpaho makumi abirhi, bahirakwo marhwêrhwè makumi abirhi ga marhale, marhwêrhwè abirhi kuli migukuma ibirhi ya lupaho luguma na marhwêrhwè abirhi oku migukuma ibirhi ya ngasi lundi lupaho.

²⁵ Olundi lunda lw'Endâro lwo lunda lw'emwênè, bahirayo mpaho makumi abirhi,

²⁶ haguma n'amarhwêrhwè gâzo g'amarhale oku gali makumi anni: marhwêrhwè abirhi oku lupaho luguma, na marhwêrhwè abirhi oku ngasi lundi lupaho.

²⁷ Babinja mpaho ndarhu z'omu bululi bw'Endâro, olunda lw'ebuzika-zûba.

²⁸ Bajira na mpaho ibirhi z'omu mahembe g'endâro, omu ndalâlâ.

²⁹ Zâlî mpangire ibirhi-ibirhi idako na zindi ibirhi ibirhi enyanya, kuhika oku mpogo ya burhanzi. Bajira ntyo oku mpaho zombi z'omu mahembe oku gali abirhi.

³⁰ Zabà mpaho munâni n'amarhwêrhwè gâzo g'amarhale: marhwêrhwè ikumi na ndarhu, marhwêrhwè abiri oku ngasi lupaho.

³¹ Kandi bajira emirhamba y'omurhi gw'akasiya, mirhamba irhanu oku mpaho z'olunda lurhanzi lw'Endâro,

³² yindi mirhamba irhanu oku mpaho z'olunda lwa kabirhi lw'Endâro, na yindi irhanu oku mpaho z'omu bululi bw'Endâro, lwo lunda lw'ebuzika-zûba.

³³ Bajira omurhamba gw'aha karhî olunda n'olundi.

³⁴ Empaho bazishîga amasholo, banazijirira empogo z'amasholo z'okugezamwo emirhamba, n'eyo mirhamba bàyishiga amasholo.

Omwenda

³⁵ Kandi banaciluka omwenda gw'akaduku k'omukara, ogw'akalinga kêru n'ecitâni ciniole, bahirakwo ba-kerubimi bàjiragwa n'obulenga.

³⁶ Bagujirira mitûngo inni ya murhi gw'akasiya, bàyishîga amasholo, n'empogo zâyo z'amasholo. Bayitulirakwo marhwêrhwè anni ga marhale.

³⁷ Bajira omwenda gw'omu lusò lw'ecihando, gwa kaduku ka mukara, kaduku ka kalinga, kaduku kêru n'ecitâni ciniole, mukolo gwa muntu mulenga,

³⁸ bajirirakwo mitûngo irhanu n'empogo zâyo, amafufu gâyo n'empogo zâyo babishîga amasholo, amarhwêrhwè gâyo arhanu gali ga mulinga.

37

Omucîmba gw'Endagâno

¹ Besaleli anacijira omucîmba n'omurhi gw'akasiya, gwa buli bwa makoro abirhi

n'ecihimbi, bugali bw'ikoro liguma n'ecihimbi, na burherema bw'ikoro liguma n'ecihimbi.

² Agushîsha n'okugushîga amasholo garhalimwo mvange omu ndalâlâ n'emugongo, ànazungulusa amarhambi goshi n'omuhiro gw'amasholo.

³ Agutulira mpogo inni za masholo oku magulu anni, mpogo ibirhi lunda luguma na zindi ibirhi olundi lunda.

⁴ Ajira emirhamba y'omurhi gw'akasiya anaciyishîga amasholo,

⁵ ànashesherêza eyo mirhamba mwa zirya mpogo ziri omu marhambi gw'omucîmba.

⁶ Ajira omufûniko gw'amasholo gône gône, buli bwa makoro abirhi n'ecihimbi na bugali bw'ikoro liguma n'ecihimbi.

⁷ Ajira ba-kerubi babirhi ba masholo, abatulira oku marhambi gombi g'omufûniko.

⁸ Kerubi muguma burhambi buguma n'owundi obundi burhambi.

⁹ Ba-kerubi bàli balambwîre ebyûbi byâbo enyanya n'okubwîkira omufûniko, bàli bayerekerine, banakazâg'ilola ebwa mufûniko.

Amêza g'omugati gw'enterekêro

¹⁰ Kandi anacijira ameza g'omurhi gw'akasiya, ga buli bwa makoro abirhi, bugali bw'ikoro liguma na burherema bw'ikoro liguma n'ecihimbi.

¹¹ Agashîga amasholo garhali mavange, anagazungulusakwo omuhiro gw'amasholo.

¹² Agubinjûlakwo emikônzi y'amasholo anashîga emihiro yayo amasholo.

¹³ Agajirira mpogo inni za masholo, azihira oku bikwi binni by'amagulu gâgo oku ganali anni.

¹⁴ Ezo mpogo zashwêkerwa hôfi hôfi n'omuhiro, mpu lyo zikaz'igeramwo emirhamba y'okubarhula ameza.

¹⁵ Ajira emirhamba n'omurhi gw'akasiya, anayishîga amasholo, mpu ekaz'ikolesibwa oku kubarhula ameza.

¹⁶ Ajira n'ebirugu by'okukâjà oku mêza, bya masholo garhalimwo mvange: embale, ennambi, orhuzinzi n'orhubêhè, bya kukâdubuliramwo enterekêro z'ebinyôbwa.

Akamole ka mahaji nda

¹⁷ Ajira akamole k'amasbolo garhalimwo mvange, akamole, enteberhebe yako, olusârhi lwâko, haguma n'amashami, ebigonyero n'obwâso bwâko, abitula n'amasholo gône gône, byânali bilungîne.

¹⁸ Mahaji ndarhu garhenga omu marhambi gako; mahaji asharhu g'akamole garhenga eburhambi buguma na gandi mahaji asharhu g'akamole ebundi burhambi.

¹⁹ Oku ngasi ihaji kwajà mashami asharhu galikwo amafufu n'obwâso, n'oku lindi ihaji kwajà mashami asharhu galikwo amafufu n'obwâso. Amashami goshi oku ganali ndarhu kwo n'okwo.

²⁰ N'ako akamole kône kâli kagwêrhe mashami anni, haguma n'amafufu n'obwâso bwâgo: oku cinâra conênè, rhubêhe rhuni rhushusha obwâso bw'omuluhusi,

²¹ ifufu liguma omu mahaji abirhi marhanzi garhenzire omu kamole, ifufu liguma omu

gandi mahaji abirhi mazinda garhenzire omu kamole. Kwo n'okwo omu mahaji ndarhu goshi g'akamole.

²² Amafufu n'amahaji byàli bilungîne n'akamole, byànali bitule byoshi muli cûma ciguma ca masholo garhali mavange.

²³ Okuhandi anacijira matara nda g'akamole, n'ebitwanizo n'orhujo rhw'oluvù byâgo, byoshi bya masholo garhali mvange.

²⁴ Akolêsa talenta nguma y'amasholo garhal-imwo mvange omu kujira akamole n'orhulugu rhwâko rhwoshi.

Oluhêrero lw'enshang

Amavurha matagatîfu n'omugavu gulimwo enshangi.

²⁵ Enyuma z'aho, àjira oluhêrero lw'okutumbûkizakwo enshangi, àjira olw'omurhi gw'akasiya. Obulî bw'oluhêrero ikoro liguma, obugali nabwo ikoro liguma, luyumânîne enyunda zombi na zoshi, oburherema bubè bwa makoro abirhi, lwàli lulungine n'orhuhembe rhwâlwo.

²⁶ Alushîga amasholo garhali mavange oku nyanya, omu marhambi n'omu rhuhembe, n'omuhiro gwâlwo agutâka n'amasholo.

²⁷ Alujirira mpogo ibirhi za masholo idako ly'omuhiro, oku nyanya ly'amarhambi gombi, lyo zikâgeramwo emirhamba y'okulengeza.

²⁸ Ajira eyo mirhamba n'omurhi gw'akasiya anayishîga amasholo.

²⁹ Ajira amavurha matagatîfu gw'okushîga abadâhwa, n'omugavu gulimwo enshangi

gwahûmula bwinjà, mukolo gwa muvanganya mulenga.

38

Oluhêrero lw'enterekêro

¹ Ànacijira oluhêrero lw'embâgwa lw'omurhi gw'akasiya, lwa buli bwa makoro arhanu, bugali bwa makoro arhanu, lwali luyumânîne empande zoshi oku zinali inni, n'oburherema bwâli bwa makoro asharhu.

² Orhumpekwè-mpekwè rhwâlwo oku rhuli rhunni, àhirakwo amahembe galungine nalo; alushîga omulinga.

³ Ajira na ngasi rhulugu rhwoshi rhw'oku luhêrero: orhubêhè rhw'okubikiramwo oluvù n'orhupaho rhw'okukaz'iluyankamwo, amabakuli g'okubikiramwo amîshi g'okukangûla, amakanya n'ebitumbûkizo. Orhwo rhulugu rhwoshi arhujira n'omulinga.

⁴ Oluhêrero alulukira olusirha lw'omulinga, aluhira kurhondêrera oku nteberhebe y'oluhêrero, kuhika ekâgarhî k'oburherema.

⁵ Atulira mpogo inni za mulinga oku marhambi anni g'olusirha, za kukâgeramwo emirhamba.

⁶ Ànacijira emirhamba y'omurhi gw'akasiya, âyishîga omulinga.

⁷ Ashesheza emirhamba mulya mpogo z'omu marhambi g'oluhêrero, mpu ekazikolesibwa nka balubarhula; analubinjûla nka mukenzi.

Omukenzi

⁸ Ànacijira omukenzi gw'omulinga n'amakondo gâgo gajirwa n'omulinga, haguma n'ebilolero

by'abakazi bàkâgikola aha muhango gw'Ecihando c'Ihano.

Obululi bw'aka-Nyamuzinda

⁹ Okuhandi ajira obululi. Olunda lw'emukondwè, ebulyo, emyenda y'obululi yali ya citâni ciniole, ya makoro igana.

¹⁰ Emitûngo yayo makumi abirhi n'amarhwèrhwè gâyo makumi abirhi byâli bya mulinga, engondôzo n'empogo zâyo byâli bya marhale.

¹¹ Olunda lw'emwênè: makoro igana, n'emitûngo yayo n'amarhwèrhwè gâyo byâli bya marhale.

¹² Olunda lw'ebuzika-zûba, yali emyenda ya makoro makumi arhanu, emitûngo yayo ikumi n'amarhwèrhwè gâyo ikumi, engondôzo z'emitûngo n'amaganyi gâyo byâli bya marhale.

¹³ Olunda lw'ebuzûka-zûba, ebushoshôkero, makoro makumi arhanu,

¹⁴ myenda ya makoro ikumi n'arhanu, n'emitûngo yayo isharhu, n'amarhwèrhwè gâyo asharhu oku kahembe kaguma.

¹⁵ Oku kandi kahembe ebwa muhango gw'obululi, olunda n'olundi, myenda ya makoro ikumi n'arhanu, n'emitûngo yayo oku eri isharhu n'amarhwèrhwè gâyo oku gali asharhu.

¹⁶ Emyenda yoshi y'obululi yali ya citâni ciniole.

¹⁷ Amarhwèrhwè g'emitûngo gali ga mulinga, engondôzo z'emitûngo n'empogo zâyo byâli bya marhale, amafufu gali gashîzirwe amarhale, emitûngo y'obululi yali egwêrhe empogo z'amarhale.

18 Omwenda gw'okubwîkira omuhango gw'obululi, mukolo gwa bulenga, gwàli gwa kaduku k'omukara, kaduku k'akalinga, kaduku kêru n'ecitâni ciniole, gwa buli bwa makoro makumi abirhi, burherema bwa makoro arhanu oku bugali, gwàli gujizirwe kuguma n'emyenda y'omu bululi yoshi.

19 Emitûngo oku enali inni n'amarhwèrhwè gêyo oku ganali anni, byàli bya mulinga, engondôzo zâyo zàli za mulinga, amafufu gêyo n'empogo zâyo byàli bishîzirwe amarhale.

20 Enkwîra zoshi z'Endâro n'ez'obululi zàli za mulinga.

Omubalè gw'ebyûma byakolesibwe

21 Alaga olukalaba lw'ebyakolesibwe omu Ndâro, Ndâro y'Endagâno, banacijira omubalè oku irhegeko lya Mûsa, guli mukolo gwâjirwa n'Abaleviti oku buhanûzi bwa Itamara, mugala w'omudâhwa Aroni.

22 Besaleli mwene Uri wa Huri, w'omu bûko bwa Yûda, anacijira ngasi ebi Nyakasane ali arhegesire Mûsa byoshi.

23 Omurhabâzi wâge àli Oholiyabu, mwene Ahisamaki w'omu bûko bwa Dani, mubînji, mulenga omu kuluka emyenda y'akaduku k'omukara, ey'akaduku k'akalinga, ey'akaduku kêru n'ecitâni ciniole.

24 Omubalè gw'amasholo gakolesibwe oku mukolo, oku mikolo y'omu ka-Nyamuzinda yoshi, gali masholo gakâgilerhwa ntûlo, goshi haguma zàli talenta makumi abirhi na mwenda na sikêli magana gali nda na makumi asharhu, omu kugerera oku sikêli y'omu ka-Nyamuzinda.

²⁵ Amarhale gàdwirhwe n'abantu bàganjagwa omu lubaga: talenta igana na sikêli cihumbi na magana gali nda na makumi gali nda n'irhanu, omu kugerera oku sikêli y'omu ka-Nyamuzinda,

²⁶ yo beka nguma erhi cihimbi c'esikeli kuli ngasi muntu, omu kugerera oku sikêli y'omu ka-Nyamuzinda oku ngasi muntu waganjirwe kurhangirira oku myâka makumi abirhi na kulusha: bo bantu bihumbi magana gali ndarhu na bisharhu na magana arhanu na makumi arhanu.

²⁷ Zirya talenta igana zàkolesibwa oku kujonza amarhwèrhwè g'aka-Nyamuzinda n'amarhwèrhwè g'omwenda: marhwèrhwè igana na talenta igana, ngasi irhwèrhwè talenta nguma.

²⁸ Na zirya sikêli cihumbi na magana nda na makumi gali nda n'irhanu, àjiramwo engondôzo z'emitûngo, ànashîgamwo empogo zâyo n'okubilungamwo byoshi haguma.

²⁹ Omulinga gwarhengaga oku ntûlo: talenta makumi gali nda na sikêli bihumbi bibirhi na magana anni.

³⁰ Gwo àtuziremwo amarhwèrhwè g'omuhango gw'Ecihando c'Ihano, oluhêrero lw'Ihano lw'omulinga n'akasirha kâlwo k'omulinga, orhulugu rhwoshi rhw'omu luhêrero,

³¹ amarhwèrhwè g'omu ndalâlâ y'obululi, amarhwèrhwè g'omuhango, enkwîra z'Endâro zoshi n'enkwîra z'omu ndalâlâ y'obululi.

39

Emyambalo y'abadâhwa bakulu

¹ Banacirhôla emyenda y'akaduku k'omukara, ey'akaduku k'akalinga, ey'akaduku kêru, bàjiramwo emyambalo y'obugashânize y'okurhumikira omu ka-Nyamuzinda, banacijiramwo emyambalo mitagatîfu ya Aroni, nk'oku Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

Efodi

² Banacijira efodi y'amasholo, akaduku k'omukara, akaduku k'akalinga, akaduku kêru n'ecitâni ciniole.

³ Batula amasholo gâbà nka hyasi bya lubambà, balukiramwo orhukwêgè, barhulukira omu myenda y'akaduku k'omukara, ey'akaduku k'akalinga, ey'akaduku kêru n'ecitâni ciniole, mukolo gwa muntu mulenga.

⁴ Omu kuyigwâsa, àyijirira mishumi ibirhi oku bikwi byâyo byombi.

⁵ Omusiho gw'efodi gwàli gugezire enyanya gunalungine nayo, nagwo gwàli gukozirwe kuguma nayo: gwàli gwa masholo, gwa kaduku kêru n'ecitâni ciniole, nk'oku Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

⁶ Barhendêza amabuye ga onikisi, bàgahira omu lûbarhi lw'amasholo bayandikakwo amazîno ga Bene Israheli nka kula babînja eciziriko.

⁷ Banacigahira oku mishumi y'eyo efodi, mpu gabè mabuye ga kukâyibusa Bene Israheli.

Enshoho y'oku cifuba

⁸ Bajira enshoho y'oku cifuba, mukolo gwa bulenga, yali ekozirwe kuguma n'efodi, yali ya masholo, ya kaduku k'omukara, ya kaduku ka kalinga, ya kaduku kêru n'ecitâni ciniole.

⁹ Yali eyumânîne enyunda zoshi, yanali ngoye, yali ya buli bwa cihimbi c'ikoro na bugali bwa cihimbi c'ikoro.

¹⁰ Bayilukirakwo milongo inni ya rhubuye: oku omulongo murhanzi, kwalukirwa esadoki, etopazi n'esumarado,

¹¹ oku mulongo gwa kabirhi kwajà enofeki, esafiri n'ealimasi.

¹² Oku mulongo gwa kasharhu bahirakwo en-jwijwi, eata n'eamatusta;

¹³ oku mulongo gwa kani kwalukirwa ekri-zoliti, ehyansinti n'eyaspiri. Orhwo rhubuye rhwàli rhuhangirwe omu mpogo z'amasholo.

¹⁴ Orhwo rhubuye rhwàli rhuyandikekwo amazîno ga Bene Israheli: ikumi n'abirhi gali matâke nka biziriko, ngasi ibuye n'izîno, nk'oku emilala yâbo ikumi n'ibiri yanali.

¹⁵ Enshoho y'oku cifuba bàyijirira emigufu y'amasholo gônene, miluke nka migozi.

¹⁶ Bajira mburungusè ibirhi za masholo na rhugondo rhwa masholo oku bikwi byoshi oku binali bibirhi;

¹⁷ bàgeza erya migufu ibirhi y'amasholo muli rhulya rhogondo rhubirhi, oku bushwinjiro bw'enshoho y'oku cifuba.

¹⁸ Nabyo ebikwi by'orhwo rhwombi, babish-wekera kuli zirya mburungusè zombi, oku mishumi y'efodi, embere zâyo.

¹⁹ Bajira rhugondo rhubirhi rhwa masholo, baruhira omu bushwinjiro bw'enshoho y'oku cifuba oku muhiro gw'endalâla, olunda lw'efodi.

²⁰ Bajira rhugondo rhubirhi rhwa masholo, baruhira oku bushwinjiro bw'enshoho y'oku ci-

fuba, oku muhiro gw'endalâla, olunda lw'efodi, olunda lw'embere, hôfi n'obugonyero bwâyo, enyanya ly'omushumi gw'efodi!

²¹ Bashwêkera empogo z'enshoho y'oku cifuba oku mpogo z'efodi, n'ehigozi hy'akaduku k'omukara, lyo ebêra enyanya ly'omushumi gw'efodi, lyo n'enshoho y'oku cifuba esêra oku efodi, kwo Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

Ecishûli

²² Okuhandi banacijira ecishûli c'omwenda gw'akaduku k'omukara coshi coshi, bushanja bwa mulenga w'okuluka.

²³ Aha kâgarhî k'eco cishûli, hâli omurhule gushwinjirwe nka murhule gwa lûba, lyo cirhag-ibereka.

²⁴ Oku muhiro gw'omu ndalâlâ kwajà emishemberere y'akaduku k'omukara, akaduku k'akalinga, akaduku kêru n'ecitâni ciniole.

²⁵ Bajira orhudende rhw'amasholo garhalimwo mvange, barhuhangira muli erya mishemberere, oku muhiro gw'ecishûli, omu marhambi mwoshi, omu kâgarhî k'emishemberere: hidende higuma na mushemberere muguma,

²⁶ hidende higuma na mushemberere muguma oku muhiro gw'ecishûli n'omu marhambi mwoshi, lyo bikwanana obugashânize, nk'oku Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

Emyambalo y'obudâhwa

²⁷ Balukira Aroni n'abagala orhwanzo rhw'ecitâni, mukolo gwa mulenga wa kuluka.

²⁸ Bajira n'ensirha z'ecitâni, ensirha z'ecidesi, n'orhubutura rhw'ecitâni ciniole.

²⁹ Bajira emikaba y'ecitâni ciniole, ya kaduku ka mukara, ya kaduku ka kalinga n'ey'akaduku kêru, mukolo gwa muntu mulenga, nk'oku Nyakasane århegekaga Mûsa.

³⁰ Bâtula ehy'olubambà hy'amasholo gône gône, lyo ishungwè litagatîfu, banabînjakwo nka kula babinja akahamikizo, mpu: «Mutagatîfu wa Nyakasane!»

³¹ Bahishwekera emalanga g'ensirha n'ehigozi hy'akaduku k'omukara, nk'oku Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

³² Yanacihwa ntyo emikolo y'Endâro, y'Ecihando c'Ihano. Bene Israheli banacijira byoshi nka kulya Nyakasane anarhegekaga Mûsa. Ntyo ko bajizire!

Mûsa arhonya emikolo yàjizirwe

³³ Bayêreka Mûsa Endâro n'Ecihando c'Ihano n'orhulugu rhwamwo rhwoshi, bàmyêreka engondôzo z'okuyigwasa, empaho, emirhamba, emitungo n'amarhwèrhwè gâyo;

³⁴ bàmyêreka omufûniko gw'empù z'engandabuzi z'akaduku, omufûniko gw'empù z'ebigoho n'omwenda gw'omu ndalâlâ,

³⁵ bàmyêreka omucîmba gw'Endagâno, emirhamba yagwo n'omufûniko,

³⁶ bàmyêreka ameza n'orhulugu rhwâgwo rhwoshi n'emigati y'oburherekêre.

³⁷ Bàmyêreka akamole k'amasholo garhalimwo mvange n'orhumole, n'orhulugu rhwâko rhwoshi haguma n'amavurha g'okutwana orhumole.

38 Bàmuyêreka oluhêrero lw'amasholo, amavurha gw'okucîshîga, enshangi y'omugavu n'omwenda gw'aha muhango gw'Ecihando.

39 Oluhêrero lw'omulinga n'akasirha kâlwo k'omulinga, emirhamba yakwo n'orhulugu rhwâlwo rhwoshi, omukenzi n'amakondo gâgwo; emyenda y'omu bululi, emitûngo yamwo n'emifûnikiro zâyô,

40 emyenda y'aha muhango gw'obululi, emigozi yayo, enkwîra zamwo n'ebirugu byoshi by'omukolo gw'omu Cihando c'Ihano.

41 Bàmuyêreka emyambalo y'obugashânize y'okukolera omu ka-Nyamuzinda, emyambalo mitagatîfu y'omudâhwa Aròni n'emyambalo abagala bakaziyambala nka bajira omukolo gw'obudâhwa.

42 Ogwo mukolo gwoshi Bene Israheli bagujira nk'oku Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

43 Mûsa asîngiriza ogwo mukolo gwoshi, abona oku bajizire kulya Nyakasane anarhegekaga kwo na nêne. Okuhandi Mûsa anacibagisha!

40

Okugîshwa kw'Endâro

1 Nyakasane anacibwîra Mûsa; erhi:

2 «Omu mwêzi murhanzi, olusiku lurhanzi lw'omwêzi, oyimanze Endâro y'Ecihando c'Ihano.

3 Ohiremwo omucîmba gw'Endagâno, n'ogwo mucîmba, ogubwîkire n'omwenda.

4 Olêrhe ameza, obambekwo ngasi binakwânîne; olêrhe akamole, ohirekwo orhumole rhwâko.

⁵ Oluhêrero lw'amasholo lw'omugavu olugwîke embere ly'omucîmba gw'Endagâno, onamanike omwenda aha muhango gw'Endâro.

⁶ Oluhêrero lw'embâgwa oluhire embere ly'omuhango gw'Endâro, embere ly'Ecihando c'Ihano.

⁷ Aha kâgarhî k'Ecihando c'Ihano, ohireho omukenzi, onaguhiremwo amîshi.

⁸ Ohire obululi eyi n'eyi, onahire omwenda aha muhango gw'obululi.

⁹ Orhôle amavurha gw'okucîshîga, oshîgemwo Endâro na ngasi birimwo byoshi, oyishîge, n'ebirugu byamwo byoshi, ebè ntagatîfu.

¹⁰ Oshîge oluhêrero lw'embâgwa n'orhulugu rhwoshi, ogishe oluhêrero, onaluhêrere lubè luta-gatîfu bwenêne.

¹¹ Oshîge omukenzi n'amakondo gâgwo, on-agugishe.

¹² Olêrhe Aroni n'abagala aha muhango gw'Ecihando c'Ihano, obashuke n'amîshi.

¹³ Oyambike Aroni emyambalo mitagatîfu, omushîge onamugishe, lyo akazikola obudâhwa bwâni.

¹⁴ Abagala nabo obalerhe, obayambike orhwanzo,

¹⁵ obashîge amavurha ak'îshe wâbo, lyo bakazikola obudâhwa bwâni. Obwo bushîge bwabaha obudâhwa bw'ensiku n'amango, kurhenga oku iburha kujà oku lindi.» Mûsa ayîmanika aka-Nyamuzinda

¹⁶ Mûsa anacicîbanda omu mikolo, anacijira kulya Nyakasane amurhegekaga kwoshi.

¹⁷ Omu mwêzi murhanzi gw'omwâka gwa

kabirhi, olusiku lurhanzi lw'omwêzi, aka-Nyamuzinda kayîmânikwa.

¹⁸ Mûsa anaciyîmanza Endâro ashigika en-simikiro, àhirakwo empaho n'emirhamba, ag-wikakwo emitûngo.

¹⁹ Alambika ihêma oku nyanya ly'Endâro, alilâmbûlirakwo, anahira omufûniko oku nyanya ly'ihêma, nk'oku Nyakasane ànamurhegekaga.

²⁰ Arhôla Endagâno, ayihira omu mucîmba, ahira emirhamba oku mucîmba anadêkereza omufûniko oku nyanya.

²¹ Alêrha omucîmba omu Ndâro, àhirakwo omwenda, abwîkira omucîmba gw'Endagâno, nk'oku Nyakasane anarhegekaga Mûsa.

²² Ahira ameza omu Cihando c'Ihano, ol-unda lw'emwênè lw'Endâro emuhanda ya gulya mwenda;

²³ àdêkerezakwo omulongo gw'emigati, embere za Nyakasane, nka kulya Nyakasane anarhegek-aga Mûsa.

²⁴ Ahira akamole omu Cihando c'Ihano, embere z'ameza, olunda luyêrekîre Endâro, emukondwè;

²⁵ àyâsa orhumole embere za Nyakasane, nka kulya Nyakasane anarhegekaga Mûsa.

²⁶ Ahira oluhêrero lw'amasholo omu Cihando c'Ihano, embere za gulya mwenda,

²⁷ anatumbûkizakwo enshangi y'omugavu, nk'oku Nyakasane anarhegekaga Mûsa.

²⁸ Ahira omwenda gw'ecisîka aha muhango gw'Endâro.

²⁹ Erhi àbà amâhira oluhêrero lw'embâgwa aha muhango gw'Endâro y'Ecihando c'Ihano, àrhûlakwo embâgwa n'enterekêro, nk'oku

Nyakasane anarhegekaga Mûsa.

³⁰ Adêkereza omukenzi ekarhî k'Ecihando c'Ihano n'oluhêrero, ànahiramwo amîshi gw'okukalaba.

³¹ Mûsa, Aroni n'abagala bàkâgikalabiramwo amaboko n'amagulu.

³² Erhi bàbâga bajà omu Cihando c'Ihano n'erhi bayegêraga oluhêrero, banakalabe nk'oku Nyakasane anali arhegesire Mûsa.

³³ Ànacijira obululi, entambirbambi z'Endâro, n'oluhêrero, àhirakwo omwenda aha muhango gw'obululi. Mûsa ayûkiriza ntyo emikolo. Irengi lya Nyamuzinda lyabûmba Endâro

³⁴ Ecitù canacibwikira Ecihando c'Ihano, bulya irengi lya Nyakasane lyamàbûmba Endâro.

³⁵ Mûsa àrhacihashaga okujà omu Cihando c'Ihano, bulya ecitù càli cibêziremwo n'irengi lya Nyakasane lyàli libumbire Endâro. Ecitù calusa Bene Israheli

³⁶ Omu lugendo lwâbo, Bene Israheli bàkâgihandûla erhi ecitù càbâga camârhenga oku nyanya ly'Endâro.

³⁷ Ci erhi ankabîre ecitù cirharhenzirikwo, barhakâg'ihandûla, kuhika olusiku cashu-birhenga oku Ndâro.

³⁸ Bulya ecitù ca Nyakasane cakâgigwa oku Ndâro mûshi na budufu, càlimwo omuliro, omu masù g'iburha lya Bene Israheli lyoshi, omu lugendo lwâbo lwoshi.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e